

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Комисија за заштиту конкуренције

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
КОМИСИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ КОНКУРЕНЦИЈЕ
ЗА 2013. ГОДИНУ**

Београд, фебруар 2014. године

Садржај

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	3
1. ИЗВЕШТАЈ ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ О НАПРЕТКУ СРБИЈЕ: ПОГЛАВЉЕ 8, ЗАШТИТА КОНКУРЕНЦИЈЕ	4
2. УНАПРЕЂЕЊЕ ПРАВНОГ ОКВИРА	6
2.1. Закон о изменама и допунама Закона о заштити конкуренције.....	6
2.2. Тарифник о изменама Тарифника о висини накнада за пословеиз надлежности Комисије за заштиту конкуренције.....	8
2.3. Одлука о начину објављивања аката и о замени, односно изостављању (анонимизацији) података у актима Комисије за заштиту конкуренције.....	8
3. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТ	10
3.1. Институционални капацитет	10
3.2. Административни капацитет	10
3.3. План интегритета.....	11
3.4. Финансијски извештај.....	12
3.5. Јавне набавке.....	15
4. ПОВРЕДЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ.....	16
4.1. Кључни моменти.....	16
4.1.1. Управни поступци у току.....	18
4.1.2. Предмети окончани у управном поступку	20
4.1.3. Судска контрола.....	22
4.2. Изузеће рестриктивних споразума од забране.....	24
4.2.1. Предмети окончани у управном поступку	25
4.2.2. Управни поступци у току.....	31
4.3. Иницијативе за покретање поступка за утврђивање повреде конкуренције и други начини откривања повреда	31
4.3.1. Иницијативе за утврђивање повреде конкуренције.....	32
4.3.2. Иницијативе за утврђивање повреде конкуренције – у току.....	37
4.3.3. Други начини утврђивања повреда конкуренције	42
5. ИСПИТИВАЊЕ КОНЦЕНТРАЦИЈА.....	44
5.1. Концентрације одобрене у скраћеном поступку	47
5.2. Концентрације о којима је решавано у поступку по службеној дужности	59
5.3. Информација о настављеним активностима у вези са продајом 50% удела у друштву „ПОЛИТИКА НОВИНЕ И МАГАЗИНИ“ Д.О.О. БЕОГРАД са аспекта примене Закона о заштити конкуренције	61

6. МИШЉЕЊА ПО ЧЛАНУ 157. ЗАКОНА О СТЕЧАЈУ	64
7. COMPETITION ADVOCACY	67
8. МИШЉЕЊА.....	69
8.1. Мишљења дата на прописе од утицаја на конкуренцију на тржишту.....	69
8.2. Мишљења о примени Закона о заштити конкуренције	73
8.2.1. Тумачење одредби о рестриктивним споразумима	73
8.2.2. Тумачење одредби о злоупотреби доминантног положаја	78
8.2.3. Тумачење одредби о концентрацијама	80
9. СЕКТОРСКЕ АНАЛИЗЕ.....	84
9.1. Секторска анализа тржишта трговине на велико и трговине на мало дериватима нафте у 2012. години	84
9.2. Анализа услова конкуренције у сектору производње и прераде млека и млечних производа.....	86
10. САРАДЊА СА РЕГУЛАТОРНИМ ТЕЛИМА И ОРГАНИМА ДРЖАВНЕ ВЛАСТИ У СРБИЈИ.....	88
11. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	90
11.1. Односи са Европском Унијом	90
11.1.1. Активности у процесу придруживања ЕУ	90
11.2. Учешће у процесу превођења правних тековина ЕУ на српски језик - Стручна редактура превода европског законодавства	91
11.2.1. Пројекти који се финансирају од стране ЕУ	91
11.3. Односи са другим међународним организацијама	93
11.3.1. UNCTAD (Конференција Уједињених Нација за трговину и развој).....	93
11.3.2. International Competition Network (ICN) – Међународна мрежа конкуренције	93
11.3.3. Регионални центар за конкуренцију Организације за економску сарадњу и развој (Regional Competition Center OECD).....	94
11.3.4. Sofia Competition Forum	94
11.3.5. Мрежа за конкуренцију Енергетске заједнице	95
11.4. Билатерална сарадња: Протоколи о сарадњи.....	95
11.5. Стручна радионица у организацији америчке Федералне Комисије и Комисије за заштиту конкуренције Републике Србије	96
11.6. Конференције и семинари у Србији.....	96
ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ У 2013. ГОДИНИ	98

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

У претходној, 2013. години, рад Комисије за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) обележили су напори усмерени ка унапређењу правног оквира, даља хармонизација прописа са правним тековинама Европске уније (у даљем тексту: ЕУ) као и хармонизација праксе са праксом тела за заштиту конкуренције у ЕУ.

Одмах након почетка примене Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“ број 51/09, у даљем тексту: Закон), уочене су предности појединих материјалноправних и процесноправних новина, али, на жалост, и негативни ефекти одређених законских решења. Имајући у виду препоруке Европске комисије и Конференције Уједињених нација за трговину и развој (UNCTAD), Комисија је поднела Иницијативу за измену и допуну оних законских одредаба које доводе у питање ефикасност у раду Комисије и ограничавају или онемогућавају спровођење модерних института заштите конкуренције. Уважавајући Иницијативу Комисије, ресорно Министарство спољне и унутрашње трговине и телекомуникација, покренуло је поступак за доношење Закона о изменама и допунама Закона о заштити конкуренције, који је усвојен у октобру 2013. године. Наведени закон ступио је на снагу 08.11.2013. године. Значајно је напоменути да су у законски текст инкорпориране све измене и допуне из Иницијативе Комисије, као и да је одржана Јавна расправа уз учешће представника Комисије. Велики број учесника у овој расправи указао је велико интересовање стручне јавности и пословне заједнице за право и политику заштите конкуренције у Србији.

Имајући у виду чињеницу да је надлежност за решавање о правима и обавезама учесника на тржишту у складу са Законом и подзаконским актима, од изузетног значаја за остваривање циља Закона, односно заштите конкуренције, Комисија настоји да усклади своју праксу са праксом националних тела за заштиту конкуренције земаља чланица ЕУ, као и свих релевантних институција ЕУ. С друге стране, Комисија у пракси полази од става да је уједначено поступање у истим или сличним ситуацијама, претпоставка како за правну сигурност, тако и за стварање предвидивог и компетитивног пословног амбијента.

Комисија предузима све потребне мере како би обезбедила јавност у раду и транспарентно поступање, уз поштовање законског права на заштиту података. Један од основних механизма за остваривање овог циља је и интернет страна Комисије. Током претходне године, Комисија је објављивала и образложења својих одлука, мишљења која издаје, као и обавештења о семинарима, радионицама и друге информације које би могле бити од значаја за учеснике на тржишту и стручну јавност.

Као и претходних година, Комисија је предузимала бројне активности за унапређење међународне сарадње, како билатералне, тако и у оквиру међународних организација као што су UNCTAD, Организација за економску сарадњу и развој (OECD) и Међународна мрежа за конкуренцију (ICN).

1. ИЗВЕШТАЈ ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ О НАПРЕТКУ СРБИЈЕ: ПОГЛАВЉЕ 8, ЗАШТИТА КОНКУРЕНЦИЈЕ

Поглавље 8 - заштита конкуренције, обухвата *antitrust* правила, контролу концентрација и контролу државне помоћи, за коју је надлежна Комисија за контролу државне помоћи Владе РС. У том смислу, Годишњи извештај Европске Комисије (у даљем тексту: ЕК) о напретку Србије у процесу европских интеграција за 2013. годину, обухвата наводе у вези примене Закона о заштити конкуренције, као и наводе у вези примене Закона о контроли државне помоћи. Међутим, „оцена“ односно закључак о напретку, даје се за заштиту конкуренције у целини, а не посебно за једну или другу област.

Када је реч о примени Закона о заштити конкуренције, поред извештаја о предметима који су вођени пред Комисијом за заштиту конкуренције и на које није било примедба, ЕК је истакла одређене примедбе и препоруке. У даљем тексту, даје се преглед примедба и активности које Комисија предузима на њиховом отклањању односно на реализацији препорука ЕК.

- *„Комисија за заштиту конкуренције није била консултована приликом усвајања прописа, пре свега у области цена, а који за последицу имају ограничавање примене правила конкуренције у Србији“.*

Комисија је пре две године доставила иницијативу Влади РС да измени свој Пословник о раду и учини обавезним достављање нацрта закона на мишљење Комисији, што до сада није учињено. Осим тога, мишљење Комисије нема обавезујући карактер за предлагача прописа. Без обзира на наведено, Комисија издаје и публикује своја мишљења на друге прописе који су од утицаја на конкуренцију, што је једино могуће у датим околностима.

- *„Постоји недостатак административних капацитета Комисије за заштиту конкуренције“.*

Ово је чињеница која је истицана и у досадашњим годишњим извештајима о раду Народној скупштини, као и у Прилозима Комисије за ЕК. Значајно мањи број запослених у односу на потребни и пројектовани број, последица је више околности. Конкретно, у претходној 2013. години, није реализован планирани пријем нових извршилаца, првенствено из разлога привременог финансирања (више у делу 4.2. и 4.4.). У току је реализација пројекта, који је финансиран од ЕУ, чији је циљ “пружање адекватне техничке помоћи Комисији за заштиту конкуренције (КЗК) у јачању институционалних и оперативних капацитета“.

- *„Неопходно је предузети даље кораке у циљу јачања капацитета Управног суда, како би могао да решава сложене предмете из области заштите конкуренције“.*

Ово је такође околност на коју је посредно указивано и у досадашњим годишњим извештајима о раду Народној скупштини. Комисија не може да утиче на ову препоруку ЕК.

- *Европска комисија је указала на чињеницу да „финансијски план Комисије за заштиту конкуренције за 2013. годину још није одобрен од стране Владе“.*

Комисија је у законском року донела Финансијски план и доставила га Влади на сагласност (више о у делу 4.4.).

- *„Потребно је интензивирати активности на плану подизања свести у области заштите конкуренције - competition advocacy“.*

Competition advocacy је изузетно значајан сегмент рада, коме Комисија мора да посвети више пажње него до сада. У Годишњем извештају, ове активности ће бити приказане у посебној глави.

Остале препоруке односе се на област контроле државне помоћи, из ког разлога их не наводимо.

2. УНАПРЕЂЕЊЕ ПРАВНОГ ОКВИРА

2.1. Закон о изменама и допунама Закона о заштити конкуренције

Закон о изменама и допунама Закона о заштити конкуренције („Сл. гласник РС“, бр. 95/2013), ступио је на снагу 08.11.2013. године. Додатно усаглашавање са законодавством Европске уније из области заштите конкуренције, требало би да допринесе ефикасности у спровођењу политике конкуренције у Републици Србији. Разлози за доношење измена и допуна Закона, везани су за унапређење процесног оквира примене правила о конкуренцији, а ради отклањања уочених недостатака у пракси Комисије, у периоду од почетка његове примене у новембру 2009. године, као и за примедбе и коментаре из Извештаја о напретку Србије за 2012. годину Европске комисије.

У делу који следи, ближе су објашњење најзначајније измене и допуне које доноси наведени закон, према редоследу којим су изложене у Закону о изменама и допунама Закона о заштити конкуренције уз навођење одговарајућег члана Закона о заштити конкуренције на који се измена и допуна односи.

- Критеријуми за утврђивање доминантног положаја (члан 15. Закона), прецизирају се на тај начин што се уводи концепт који се заснива на утврђивању тржишне снаге учесника, прихваћен и заступљен и у одлукама европских судова (Case 85/76 Hoffmann-La Roche v. Commission (1979) ECR 461). Прописани су јасни критеријуми, према којима се одређује тржишна снага, с тим што су наведени карактеристични критеријуми, који ће се примењивати код утврђивања постојања доминантног положаја. Прописује се да је тржишни удео, нарочито ако је већи од 40%, један од показатеља доминантног положаја, који нема карактер правне претпоставке која би подразумевала постојање доминантног положаја у сваком конкретном случају, нити искључује примену осталих критеријума.

Ова одредба подразумева да учесник који нема 40% тржишног удела на релевантном тржишту, није унапред „ослобођен” могућности да се утврди његов доминантан положај, ако то други прописани критеријуми показују. Терет доказивања се, за разлику од досадашњег законског решења, у потпуности преноси на Комисију. Поред тога, дефинише се појам колективне доминације, који поред критеријума за утврђивање појединачног доминантног положаја, подразумева посебан критеријум да се више учесника на тржишту посматрају као један, ако су повезани економским везама тако, да на релевантном тржишту заједнички наступају или делују као један учесник.

- Измене (члан 23. Закона) у погледу структуре састава Савета Комисије, које су образложене потребом репрезентативног учешћа стручњака из две кључне области, права и економије, унете су накнадно, заједно са одредбом која се односила на расписивање конкурса за избор органа Комисије, након јавне расправе и нису биле предложене од стране Радне групе за израду Нацрта Закона о изменама и допунама закона о заштити конкуренције, коју је образовало Министарство спољне и унутрашње трговине и телекомуникација.
- Брисана је досадашња одредба става 5. члан 57. Закона, да се камате „које настану у случају умањења износа или укидања управне мере, исплаћују на терет средстава

Комисије”, ради усклађивања са примедбама Европске комисије, из Годишњег извештаја о напретку Републике Србије у процесу европских интеграција за 2012. годину.

- Изменама (члан 58. Закона) којима се уређује прекид поступка прихватањем обавезе странке у поступку, преузет је, у највећој мери, институт - commitment decision. Комисија за заштиту конкуренције може, у оквиру поступка који је покренут због повреде конкуренције, да прихвати обавезе које странка против које се води поступак предложи у циљу отклањања могуће повреде, ако је предлог странке заснован на садржини закључка о покретању поступка, односно чињеницама утврђеним у поступку и уколико је поднет пре момента пријема обавештења о битним чињеницама (statement of objections). Пре разматрања, Комисија ће обавештење о подношењу предлога странке за прекид поступка, које садржи сажети опис предлога и битних елемената предмета, објавити на својој интернет страници, са позивом свим заинтересованим странама за достављање писаних примедба, ставова и мишљења у року од 20 дана од дана објаве овог обавештења. Ако Комисија предложене обавезе прихвати, странка је дужна да те обавезе и испуни, а Комисија да утврди да ли су обавезе у целини испуњене у временском периоду који је одређен. Комисија није у обавези да предлог прихвати и пре доношења одлуке о предложеним обавезама провериће да ли су предложене обавезе сразмерне и примерене за отклањање могућих повреда и да ли је вероватно да ће се на основу предложених обавеза остварити циљ мере за отклањање повреде из члана 59. Закона. Комисија може донети закључак којим одређује меру на основу датог предлога и тим закључком одлучује о прекиду поступка и одређује рок за извршење обавезе странке и за доставу доказа о испуњењу услова из мере. У случају да странка све обавезе испуни у року и на начин у складу са одредбама закључка, поступак се обуставља по истеку рока који не може бити дужи од три година. Постојећи рок који је предвиђао да прекид поступка може да траје најдуже шест месеци, није био адекватан за остваривање економичности поступка и отклањања услова за могуће повреде закона. У случају да странка не испуни обавезе у обиму, или на начин и у року утврђен закључком, поступак се наставља, а Комисија по окончању поступка може изрећи и управне мере, у складу са одредбама члана 57. Закона односно мере отклањања повреда конкуренције, у складу са одредбама члана 59. Закона.

Предности овог института се пре свега огледају у томе што се одмах спроводе мере за отклањање поремећаја на тржишту. Истовремено се шаље порука да санкционисање није само себи циљ, већ нужност ради пуне примене правила заштите конкуренције.

У пракси Европске комисије, применом овог института се решава више од 60% случајева, што указује на то да је реч о делотворном начину окончања поступка пред комисијом.

- Прецизирано је (члан 68. Закона) да се учеснику на тржишту, мера заштите конкуренције одређује у облику обавезе плаћања новчаног износа у висини највише 10% од укупног годишњег прихода, оствареног на територији Републике Србије, што је последица присуства све већег броја страних и мултинационалних компанија на нашем тржишту, које остварују приход на светском нивоу, али и потребе обезбеђивања правне сигурности.

Продужен је рок застарелости за одређивање мере заштите конкуренције са три на пет година од дана радње повреде, који се прекида сваком радњом у поступку, али не може бити дужи од десет година. Такође је извршено раздвајање застарелости која се односи

на поступак утврђивања повреде и одређивања мере заштите конкуренције и поступак наплате мере заштите конкуренције. Одредбе су усклађене са одговарајућим одредбама чл. 25. и 26. Уредбе ЕУ 1/2003. Прописани рок застарелости од три године од дана извршења повреде конкуренције показао се као сувише кратак и имао је штетне последице у пракси примене Закона. Имајући у виду сложеност поступка, а нарочито тешкоће у откривању повреда конкуренције, судску контролу решења, као и евентуални поступак принудне наплате ове мере, Комисија је оценила да се ради о изузетно кратком року. Дужи рокови застарелости прописани су законима у поступцима за кажњиве радње чија друштвена опасност и противправност није ништа већа и значајнија од радњи повреда конкуренције, као што су петогодишњи рокови застарелости за прекршаје у области царина, промета роба и услуга, пореских и других прописа. Оцену да је рок застарелости сувише кратак истицали су и представници Европске комисије на састанцима Пододбора за унутрашње тржиште, као и UNCTAD у свом извештају о стању заштите конкуренције у Србији.

- Изменама у члану 72. Закона о заштити конкуренције, прецизирају се рокови за поступање у судском поступку по тужби у управном спору против аката Комисије, ради веће ефикасности, али и поступку пред Врховним касационим судом по ванредном правном средству. Полазећи од природе материје заштите конкуренције, односно од чињенице која подразумева одређене мере у контексту динамичних прилика на тржишту, дуго трајање судског поступка ради испитивања акта Комисије изазива висок степен правне несигурности, како за странке у поступку, тако и у погледу праксе коју Комисија својим актима формира, а која посредно утиче и на понашање других учесника на тржишту

2.2. Тарифник о изменама Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције

На основу члана 31. став 2. Закона, донет је Тарифник о изменама Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције („Сл. гласник РС“, бр. 49/2011). У конкретном случају, извршено је само формално усклађивање текста наведеног тарифника са одредбама Закона о изменама и допунама Закона о заштити конкуренције, односно реч „накнада“ замењена је речју „такса“. Предлог Тарифника је достављен Министарству спољне и унутрашње трговине и телекомуникација на даљи поступак, односно прибављање мишљења надлежних органа и припреме наведеног предлога за Владу Републике Србије, која у складу са цитираним чланом Закона о заштити конкуренције, даје сагласност на Тарифник.

2.3. Одлука о начину објављивања аката и о замени, односно изостављању (анонимизацији) података у актима Комисије за заштиту конкуренције

На основу одредбе члана 21. став 1. тачка 14) и члана 22. став 2. Закона („Службени гласник Републике Србије“ бр. 51/2009), Савет Комисије за заштиту конкуренције је донео Одлуку о начину објављивања аката и о замени, односно изостављању (анонимизацији) података у актима Комисије за заштиту конкуренције. Овом Одлуком ближе су уређени начин и рокови објављивања одлука Комисије донетих у управном поступку и других аката, као и начин замене

и изостављања одређених података у актима, којем поступању претходи доношење закључка Комисије о заштити података, а у вези поднетог и образложеног захтева странке којим се тражи заштита одређених података. Приликом њене израде коришћени су Правилник Врховног касационог суда о замени и изостављању (анонимизацији) података у судским одлукама, акти DG Competition: Notice on the rules for access to the Commission file in cases pursuant to Articles 81 and 82 of the EC Treaty, Articles 53, 54 and 57 of the EEA Agreement and Council Regulation No 139/2004, Best Practices on the conduct of proceedings concerning Articles 101 and 102 TFEU, Market share ranges in non-confidential versions of merger decisions.

Савет Комисије је донео наведену одлуку како би поступање Комисије учинио потпуно транспарентним, али и ради омогућавања свим учесницима на тржишту, њиховим удружењима, стручној јавности и свим другим заинтересованим лицима, да буду упознати са ставом Комисије за заштиту конкуренције о примени одредаба закона, подзаконских и других аката, што би за крајњи циљ требало да обезбеди успешно и квалитетно остваривање и заштиту права и правних интереса странака у поступку, правну сигурност и општу превенцију повреда конкуренције.

3. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТ

3.1. Институционални капацитет

Комисија је Законом дефинисана као самостална и независна организација која врши јавна овлашћења и која за свој рад одговара Народној скупштини. Независност Комисије од извршне власти обезбеђује се како начином избора председника Комисије и чланова Савета, тако и кроз финансијску независност, с обзиром да се Комисија финансира из сопствених прихода и доноси годишњи финансијски план на који Влада даје сагласност.

Народна скупштина Републике Србије донела је Одлуку о избору председника Комисије и Одлуку о избору чланова Савета Комисије („Службени гласник РС“, бр. 73/2010). Ови органи су у току 2013. године радили у истом персоналном саставу у којем су и изабрани од стране Народне скупштине. Законом о изменама и допунама Закона о заштити конкуренције („Сл. гласник РС“, бр. 95/2013), који је ступио на снагу 08.11.2013. године, прописано је расписивање конкурса за избор органа Комисије. Сходно томе, Председник Народне скупштине расписао је јавни оглас за избор Председника и чланова Савета Комисије, који је објављен у дневном листу „Политика“ и у Службеном гласнику РС број 105 од 29. 11. 2013. год. Рок за пријаву кандидата од 15 дана је протекао. Очекује се избор у току 2014. године.

Рад Савета Комисије, у ужем смислу, одвија се на седницама Савета, на којима се доносе одлуке из домена законске надлежности Савета, а у 2013. години их је одржано 41. По устаљеној организационој пракси рада Савета, седницама Савета претходи одржавање Колегијума, на којима се дискутује о предметима и питањима који ће бити на дневном реду наредне седнице Савета. Рад чланова Савета Комисије у ширем смислу обухвата, између осталог, и: одржавање радних састанака у поступцима који се воде пред Комисијом, као и оних са представницима државних органа, међународних субјеката и професионалних, односно струковних удружења, затим излагања на међународним и домаћим научним и стручним скуповима, председавање конференцијама, као и објављивање научних радова из области заштите конкуренције – а све у циљу свеобухватног и активног промовисања Комисије као институције и заштите конкуренције.

Стручном службом Комисије руководи Секретар, који је изабран 2012. године из реда запослених.

У плану је измена и допуна Статута Комисије ради усклађивања са Законом о изменама и допунама Закона о заштити конкуренције.

У складу са Законом о заштити података о личности, Комисија води одговарајуће евиденције, које су уписане у Централни регистар Повереника за информације од јавног значаја.

3.2. Административни капацитет

Стручна служба Комисије (у даљем тексту: Стручна служба) обавља стручне послове из надлежности Комисије у складу са Законом, Статутом и другим актима Комисије. У Комисији је

укупно 33 запослених, од чега у Стручној служби 30 запослених, а од именованих лица у органе Комисије у радном односу на одређено време су председник Комисије и 2 члана Савета Комисије.

Као и у претходном периоду, број запослених је знатно мањи од систематизованог (54), што је запажено као један од највећих проблема у досадашњем раду Комисије. Разлог је финансирање Комисије на основу Одлуке о привременом финансирању, али и ограничена и непредвидива финансијска средства и нерешено питање пословног простора.

Недовољан број извршилаца компензује се, бар донекле, квалификационом структуром запослених, што се може видети и из следеће табеле. Од запослених са високом стручном спремом, 1 запослени има докторат наука из области економије, 4 запослена су магистри од чега 3 економских наука а 1 из области организационих наука, 2 запослена имају завршене специјалистичке студије у области права, 5 запослених имају завршене мастер студије а 6 запослених имају положен правосудни испит. Сви запослени имају положен стручни испит за рад у органима државне управе. Континуирано стручно усавршавање запослених биће детаљније размотрено у делу извештаја који се односи на међународну сарадњу, кроз коју се остварује програм усавршавања запослених. Када је реч о квалификационој структури на нивоу Савета Комисије, два његова члана имају докторат из области права и професори су Универзитета у Београду.

Број и квалификациона структура запослених по унутрашњим организационим јединицама Комисије, укључујући руководиоце сектора, приказан је на следећој табели:

Р.б.	Назив организационе јединице	Укупно	ВСС	ВС	ССС
1.	Сектор за испитивање концентрација	7	7	0	0
2.	Сектор за утврђивање повреда конкуренције	7	7	0	0
3.	Сектор за међународну и домаћу сарадњу	1	1	0	0
4.	Сектор за правне послове	3	3	0	0
5.	Сектор за економске анализе	2	2	0	0
6.	Сектор за материјално-финансијске послове	3	1	1	1
7.	Сектор за нормативно-правне, кадровске и опште послове	5	3	0	2
8.	Радна места ван унутрашњих организационих јединица	2	1	0	1

3.3. План интегритета

На основу члана 59. Закона о агенцији за борбу против корупције („Службени гласник РС”, бр. 97/2008 и 53/2010) прописана је обавеза државних органа да донесу планове интегритета. У складу са тиме, решењем Председника Комисије образована је Радна група, која је извршила процену изложености институције одређеним ризицима, на основу анкетања запослених у

Комисији који обављају послове у задатим областима. На основу резултата анкете, Радна група је израдила План интегритета који је усвојен од стране председника Комисије 27.03.2013. године и који је објављен на огласној табли Комисије. Наведеном одлуком именовано је и лице које је одговорно за спровођење плана интегритета. У складу са усвојеним Планом, Комисија је преузела обавезу, да у утврђеним роковима, предузме мере које имају за циљ да смање изложеност институције ризицима корупције, а пре све доношењем аката који имају за циљ да унапреде информатичку безбедност институције, Плана обуке и едукације запослених, Правилника о оцењивању и напредовању запослених и Плана рада. Поред тога, Комисија ће у наредном периоду спровести програм обуке запослених из области етике и интегритета.

3.4. Финансијски извештај

Финансирање Комисије је битан сегмент институционалног капацитета и један од основних услова за независност од извршних органа власти.

Комисија се финансира из прихода које оствари обављањем послова, а нарочито из: 1) такса које се плаћају у складу Законом о заштити конкуренције; 2) донација, осим донација учесника на тржишту на које се примењује овај закон; 3) прихода од продаје публикација Комисије; 4) других извора у складу са законом. Висина такси које Комисија наплаћује, утврђује се Тарифником такси који доноси Комисија, уз сагласност Владе. Финансирање рада Комисије врши се у складу са финансијским планом који за сваку годину доноси Комисија и подноси Влади ради добијања сагласности најкасније до 1. новембра текуће године за наредну годину. Ако се годишњим обрачуном прихода и расхода утврди да су укупно остварени приходи Комисије већи од остварених расхода, разлика се након издвајања средстава за резерве, уплаћује у буџет Републике Србије. Финансијско пословање Комисије је предмет ревизије Државне ревизорске институције. Комисија објављује завршни рачун најкасније три месеца по завршетку финансијске године.

Финансијски план за 2013. годину Савет Комисије донео је на 112. седници одржаној 29.10.2012. године. Исти је у законском року достављен надлежним министарствима на мишљење, чиме је отпочела процедура за добијање сагласности Владе. Међутим, Влада Републике Србије до истека 2013. године није дала сагласност на Финансијски план Комисије за 2013. годину, па се финансирање рада Комисије вршило сагласно Одлуци о привременом финансирању, до висине укупно извршених расхода у претходној години.

На Финансијски план Комисије за 2014. годину Влада Републике Србије је дала сагласност 20. фебруара 2014. године („Службени гласник РС", бр. 20/2014).

У 2013. години Комисија је остварила позитиван финансијски резултат.

ПРЕГЛЕД ПРИХОДА И РАСХОДА У 2013. ГОДИНИ

	ДИНАРСКИ	ДЕВИЗНИ	УКУПНО
ПРИХОДИ	119,299,194.49	161,750,554.29	281,049,748.78
РАСХОДИ	142,132,762.37	1,908,806.43	144,041,568.80
ВИШАК ПРИХОДА			137,008,180.98

Комисија је у 2013. години остварила приходе од 281,049,748.78 динара. Девизни приходи у укупним приходима учествују са 57,55%, док је учешће динарских прихода мање и износи 42,45%.

Комисија је за трошкове пословања утрошила 52,25% остварених прихода. Расходи Комисије су углавном динарски, а њихово учешће у укупним расходима износи 98,67%. Учешће девизних расхода је занемарљиво - само 1,33%.

Остварени вишак прихода над расходима ће према члану 32. Закона о заштити конкуренције, након издвајања средстава за резерве, бити уплаћен у буџет Републике Србије.

**УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ПРИХОДА И РАСХОДА
2012 – 2013 ГОДИНА**

	2012	2013
ПРИХОДИ	313,082,849.27	281,049,748.78
РАСХОДИ	218,153,948.66	144,041,568.80
ВИШАК ПРИХОДА	94,928,900.61	137,008,179.98

У односу на претходну годину, у 2013. години смањени су и приходи и расходи Комисије. Приходи су мањи за 32,03 милиона динара. Смањење расхода је значајније и износи 74,11 милиона динара, а односи се углавном на смањење расхода за камате. Вишак прихода над расходима, у односу на претходну годину повећан је за 42,08 милиона динара.

**УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД СТРУКТУРЕ РАСХОДА
2012 – 2013 ГОДИНА**

позиција	РАСХОДИ	РЕАЛИЗОВАНО			УЧЕШЋЕ У УКУПНИМ РАСХОДИМА
		2012	2013	У ОДНОСУ НА 2012г. У %	
411	УКУПНО ЗАРАДЕ И ДОДАЦИ	83,418,849.00	83,128,449.00	99.65	57.71
412	СОЦИЈАЛНИ ДОПРИНОСИ НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА	14,640,723.00	14,491,478.00	98.98	10.06
413	НАКНАДЕ ПРЕДВИЂЕНЕ ПРАВИЛНИКОМ	92,928.00	121,646.00	130.90	0.08
414	СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА	665,617.37	1,509,213.74	226.74	1.05
415	НАКНАДЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	977,200.00	1,269,841.00	129.95	0.88
416	НАГРАДЕ, БОНУСИ И ОСТАЛИ ПОСЕБНИ РАСХОДИ	1,997,135.00	0	0.00	0.00
421	СТАЛНИ ТРОШКОВИ	22,515,964.51	22,561,987.45	100.20	15.66
422	ТРОШКОВИ ПУТОВАЊА	2,864,333.43	3,125,240.47	109.11	2.17
423	УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ	12,706,462.74	14,205,458.12	111.80	9.86
425	ИНВЕСТИЦИОНО ОДРЖАВАЊЕ	119,252.46	274,371.44	230.08	0.19
426	МАТЕРИЈАЛ	1,987,063.95	1,513,858.78	76.19	1.05
431	УПОТРЕБА ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА	1,527,824.35	0.00	0.00	0.00
444	ПРАТЕЋИ ТРОШКОВИ ЗАДУЖИВАЊА (нег. курс. раз)	29,440.00	1,148,119.58	3899.86	0.80
482	ПОРЕЗИ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ И КАЗНЕ	74,287,454.05	255,276.31	0.34	0.18
512	МАШИНЕ И ОПРЕМА	323,700.80	348,138.43	107.55	0.24
515	НЕМАТЕРИЈАЛ. ИМОВИНА-КУПОВИНА СОФТВЕРА	0.00	88,490.48	0.00	0.06
	УКУПНО	218,153,948.66	144,041,568.80	66.03	100.00

У структури расхода највеће учешће имају зараде 57,71%. Приказани износ зарада од 83,128,449.00 представља бруто зараде запослених, односно, обухвата исплаћене нето зараде, плаћене порезе на зараде и припадајуће доприносе на терет запослених.

Стални трошкови чине 15,66% укупних расхода и односе се на закуп пословног простора и пратеће комуналне трошкове. С обзиром да надлежни државни органи нису у могућности да обезбеде адекватан пословни простор, Комисија користи пословни простор по основу Уговора о закупу бр. 3/07-13/09-20 од 05.08.2009. године, закљученим са друштвом „БЕО ИНВЕСТ 2009“ д.о.о. из Београда, као закуподавцем.

Услуге по уговору, у укупним расходима пословања учествују са 9,86%. У ову категорију расхода спадају:

- накнаде члановима Савета Комисије
- услуге по уговору, услуге штампања, услуге образовања и усавршавања, превођења, услуге информисања, услуге за израду и одржавање компјутерског софтвера, објављивања тендера, котизације за саветовања и семинаре, организација међународне конференције, угоститељске услуге, трошкови репрезентације и др.
- стручне услуге научних институција. Највеће учешће у расходима у оквиру ове позиције имају трошкови по уговорима са институтима и факултетима за израду анализа и студија које ове научне установе сачињавају за потребе поступака које води Комисија за заштиту конкуренције. Расходи за стручне услуге нису трошкови пословања Комисије за заштиту конкуренције, већ су трошкови поступака које Комисија води, а за које је неопходна помоћ научних институција. Законом о заштити конкуренције је регулисано да ове расходе финансира Комисија из прихода које остварује.

У односу на претходну годину расходи потребни за рад Комисије нису знатно промењени. Зараде су незнатно смањене, али је повећана позиција социјална давања запосленима због дужих боловања запослених. Значајно смањење расхода је остварено на позицији 482 имајући у виду да у 2013. години Комисија није имала издатке за камате које настају у случају умањења износа или укидања мера заштите конкуренције које одреди Комисија.

Повећање расхода је евидентно код обрачунских категорија, код којих нема утрошка ликвидних новчаних средстава, као што су негативне курсне разлике. Негативне курсне разлике су директно условљене кретањем курса динара који је у 2013. години имао такав тренд да је произвео разлику која у динарској противвредности износи 1,15 милиона динара.

С друге стране трошкови амортизације су, у складу са прописима, исказани на терет капитала и мањи су у односу на ове расходе исказане у претходној години, иако је вредност основних средстава Комисије значајно повећана донацијом ЕУ. Комисија је у оквиру споразума између Републике Србије и ЕУ о коришћењу предприступних фондова (ИПА), а по пројекту (вредност пројекта 2.793.250 ЕУР-а) Strengthening the institutional capacity of the Commission for Protection of Competition in Republic of Serbia, 11SER 01/07/11 2012/293-188, добила донацију која се састоји од рачунарске опреме и софтвера, вредну 5,33 милиона динара.

Вишак прихода над расходима је повећан у односу на остварени вишак у претходној години за 42,08 милиона динара. По завршном рачуну за 2013. годину, у складу са Законом о заштити

конкуренције, остварени суфицит ће након издвајања средстава за резерве, бити уплаћен у буџет Републике Србије.

3.5. Јавне набавке

Сагласно Закону о јавним набавкама, Комисија је донела План јавних набавки за 2013. годину. Све јавне набавке спроведене су у складу са наведеним Планом, који је успешно реализован. Спроведено је 7 поступака, од чега 6 јавних набавки мале вредности за набавку добара и услуга и 1 набавка у преговарачком поступку без објављивања јавног позива. Предмет ових набавки су била добра (канцеларијски материјал) и услуге (физичко-техничко обезбеђење, чишћење и одржавање пословног простора, услуге резервације и обезбеђење авио карата, услуге за потребе одржавања годишње конференције и семинара из области заштите конкуренције, набавка из области истраживања и др.). Укупна вредност реализованих набавки, односно закључених уговора износи 7.775.000,00 динара, без ПДВ-а, с тим што је у овај износ укључена и набавка услуга физичко-техничког обезбеђења за 2014. годину у износу од 2.014.000,00 динара. Преостали износ од 5.761.000,00 динара су набавке за 2013. годину.

4. ПОВРЕДЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Врста поступка	Укупан број вођених поступака	Окончани поступци	Поступци у току на 31.12.2013. године	Ефикасност у раду по предметима
Поступци за утврђивање рестриктивних споразума	5	4	1	
Поступци за утврђивање злоупотребе доминантног положаја	6	/	6	
Појединачна изузећа споразума од забране	13	12	1	
УКУПНО	24	16	8	

4.1. Кључни моменти

Повреде конкуренције дефинисане у члану 9. Закона, свој појавни облик имају као: рестриктивни споразуми, прописани и дефинисани чланом 10. Закона, и злоупотреба доминантног положаја, прописана и дефинисана чланом 16. Закона. Везано за поступање Комисије у овом сегменту, као најважније моменте наводимо следеће:

- У свим случајевима у којима је утврђена повреда конкуренције, Комисија увек изриче меру заштите конкуренције (обавеза прописана чланом 38. став 3. Закона), а исто тако, иако је прописана Законом као могућност, а не и као обавеза, изриче и меру понашања, као вид мере отклањања повреде конкуренције. Мерама понашања, којима се налаже или забрањује одређено поступање учесника на тржишту, спречава се или бар умањује могућност будућег истог или сличног забрањеног поступања у пословању странака, чиме се остварује и посебна превенција.
- Највећи изазов ефикасној заштити конкуренције представља откривање учињених повреда, о чему ће више бити речи у делу 5.3.
- Комисија у свом раду не препознаје одређивање мере заштите конкуренције (новчано кажњавање) као главни циљ процесуирања повреда конкуренције. Управо супротно томе, Комисија одређивање мере заштите конкуренције препознаје само као нужни али и најмање пожељан исход поступка. У том смислу, Законом је прописана могућност да Комисија прекине поступак, под условима из Закона (члан 58.). Институт прекида поступка, новим законским решењем, добија посве другачији смисао, а истовремено значи виши степен усаглашавања домаћих прописа са правним тековинама ЕУ.
- Досадашње искуство Комисије указује на пуну оправданост постојања оваквог института у самом Закону, а нарочито у предметима у којима се као странке у поступку јављају јавна

предузећа. Из досадашњег искуства, када су у питању јавна предузећа која имају доминантан положај односно која обављају одређену делатност као поверену, може се закључити да не постоји увек директна намера да се крши Закон, већ повреде конкуренције проистичу из недовољног разумевања правила заштите конкуренције или из „наслеђеног“ уобичајеног понашања на тржишту. Применом овог института, остварује се заштита конкуренције, а истовремено се учесници на тржишту не оптерећују новчаним казнама.

- Процесуирање и утврђивање повреда конкуренције коначним и правоснажним одлукама Комисије, има значајан ефекат и у случају ослобађања од обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције, као и случају када нема услова да се одреди мера заштите конкуренције. У свим случајевима у којима је повреда конкуренције утврђена, дакле без обзира да ли је мера заштите конкуренције изречена или не, може се остварити накнада штете проузроковане актима и радњама које представљају повреду која је утврђена решењем Комисије (private inforcement). Накнада штете се остварује у парничном поступку пред надлежним судом, при чему решење Комисије којим је утврђено постојање повреде конкуренције не претпоставља да је штета наступила, већ се иста доказује управо у парничном поступку.
- Мера процесног пенала показала се као изузетно ефикасан механизам за прикупљање доказа. Поменути изменама и допунама Закона унете су одређене измене и у примени ове управне мере. Ову меру је сада могуће одредити и у случајевима на које, пре измена и допуна Закона, није могла бити примењена. Спремност Комисије да примењује ову процесну меру, имаће утицај на одговорнији приступ и поступање, странака и других учесника на тржишту, по налозима Комисије за доставу тражених података, чиме ће се у значајној мери утицати на ток и дужину трајања поступка.
- Економски оријентисан приступ у поступку, подразумева да се утврђивање чињеничног стања постиже, између осталог, детаљним посматрањем структурних обележја и конкурентске динамике односне привредне гране и понашања учесника на тржишту кроз израчунавање индекса концентрисаности тржишта (НИ, рацио концентрисаности), праћење краткорочног и средњорочног тренда узимајући у обзир сезонска одступања, као и помоћу других техника дескриптивне и инференцијалне статистичке анализе. Проблеми са којима се Комисија сусретала током прикупљања и обраде података и оцене њихове упоредивости довели су до закључка да у великом броју привредних грана не постоје ажурирани агрегатни статистички подаци о натуралном и вредносном промету у свим фазама прометног циклуса. Такође, начин разврставања производа на тарифне бројеве и подбројеве, односно принцип сврставања производа у Царинску тарифу у складу са важећом номенклатуром, није увек и у потпуности компатибилан са потребама Комисије приликом утврђивања граница релевантног тржишта, израчунавања тржишних удела учесника на тако дефинисаном релевантном тржишту и њихове стварне тржишне моћи. У овом сегменту свога рада Комисија је омогућила додатну едукацију свих запослених у стручној служби који су ангажовани на обради предмета из надлежности Комисије. Додатна едукација у области економије и економских анализа допринела је унапређењу специфичних стручних знања запослених у стручној служби, а тиме подигла и ниво квалитета рада саме Комисије.

4.1.1. Управни поступци у току

ЈКП „Погребне услуге” из Београда

Управни поступак је покренут с обзиром на постојање основане претпоставке да је наведено предузеће извршило злоупотребу доминантног положаја тако што користи овлашћење управљања гробљима као повереном делатношћу и намеће неправедне услове пословања који у крајњој линији погађају потрошаче - кориснике гробног места, нарочито имајући у виду висину трошкова за издавање одобрења за постављање споменика и извођење других радова на споменику или гробници. Закључком од 10.6.2013. године допуњен је закључак о покретању поступка од 20.11.2012. године и уведена је у поступак као могућа радња злоупотребе доминантног положаја радња учињена на начин да јавно предузеће, користећи овлашћење управљања гробљима као повереном делатношћу, везује две различите услуге, једну у чијем пружању нема конкуренцију (закуп гробног места - поверена делатност) уз истовремену продају споменика које унапред израђује и поставља на том гробном месту (комерцијална услуга), при чему погодности положаја на тржишту без конкуренције преноси и на тржиште на коме конкуренција постоји, на начин да може изазвати ограничавање конкуренције у могућности избора закупа гробног места.

У току поступка је одржана усмена расправа, изведени су и други докази и у току је састављање Обавештења о утврђеним чињеницама складу са чланом 38. став 2. Закона о заштити конкуренције.

*„СОСА-COLA HELLENIC BOTTLING COMPANY - SRBIJA Industrija bezalkoholnih pića DOO“,
Београд-Земун*

Комисија је дошла до сазнања која основано упућују да је „СОСА-COLA HELLENIC BOTTLING COMPANY - SRBIJA Industrija bezalkoholnih pića DOO“, Београд-Земун (у даљем тексту: „Соса Cola“ или странка у поступку) у пословном односу са својим купцима/“партнерима“ предузимала акте и радње који би могли бити противни одредбама Закона о заштити конкуренције, а нарочито у погледу утврђивања врста рабата, као и поступка, начина и услова за остваривање права на њихову исплату, те је по службеној дужности покренула поступак против овог друштва ради утврђивања постојања радње злоупотребе доминантног положаја, у смислу члана 16. закона.

У испитном поступку Комисија је изводила доказе, утврђивала одлучне чињенице и околности под којима се одвијао процес уговарања и пословања „Соса Cola“ са њеним купцима. 25.12.2012. године странци у поступку је упућено Обавештење о битним чињеницама, доказима и осталим елементима утврђеним у поступку (у даљем тексту: Обавештење).

У Изјашњењу на Обавештење које је достављено Комисији у фебруару 2013. године „Соса Cola“ је оспаравала све наводе Комисије. Након добијања Изјашњења испитни поступак је настављен прикупљањем додатних података који су били потребни за вршење даљих анализа.

Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“, а. д., Београд

Против Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“, акционарско друштво из Београда, Привредно друштво „ORION TELEKOM TIM“ d.o.o, из Београда и Удружења интернет сервис провајдера Србије из Новог Сада доставили су иницијативу за испитивање повреде конкуренције из члана 16. Закона. С обзиром на постојање основане претпоставке да је

предузеће „Телеком Србија“ извршило повреду конкуренције из члана 16. Закона, покрену је управни поступак. Поменуто предузеће, које је вертикално интегрисани учесник активан, између осталог, и на тржишту пружања услуге директног приступа интернету, као и на тржиштима veleпродаје и малопродаје интернета, нудило је veleпродајне услуге операторима који су му конкуренти на тржишту малопродаје по ценама које су биле више или на нивоу цена које је примењивао у малопродаји за своје крајње кориснике у току спровођења промотивне кампање у периоду од 01.06. до 31.07.2011. године. У испитном поступку Комисија цени околности спровођења предметне акције, као и чињеницу да предметна акција није и једина коју је предузеће „Телеком Србија“ спровело на тржишту малопродаје интернета у претходном периоду. Такође, Комисија нарочито, али не искључиво, цени и уговорне обавезе интернет оператора који се у veleпродаји снабдевају од овог предузећа, а које се односе на цену, рок на који се уговор закључује, као и продужење трајања уговора, везано за захтеве за повећање ширине протока или закуп већег броја портова у veleпродаји.

Поступак је у завршној фази.

„Велмортранс Плус“ - у реструктурирању, Ћуприја

„Ниш-експрес“ АД Ниш поднео је 18.10.2012. године Иницијативу за испитивање повреде конкуренције против друштва „Велмортранс Плус“ - у реструктурирању из Ћуприје (у даљем тексту: Велмортранс). У истој се наводи следеће: Велмортранс наплаћује знатно више цене за станичне услуге перонизације (пријем и отпрема) за аутобусе од цена које се наплаћују на другим станицама; Велмортранс физички онемогућава улазак аутобуса Ниш експрес-а на АС у Ћуприји; Велмортранс је доставио Ниш-експресу два ценовника са условима и ценама које су различите за исту врсту услуге; Велмортранс готовински наплаћује услуге давањем признаница возачима Ниш-експреса; Велмортранс условљава Ниш-експрес да потпише уговор о пружању станичних услуга и да прихвати ценовник по којем су цене знатно веће и у којем условљава Ниш-експрес да му повери продају карата.

С обзиром на постојање основане претпоставке да је предузеће Велмортранс извршило повреду конкуренције из члана 16. Закона злоупотребом доминантног положаја, покренут је управни поступак.

У поступку су прикупљени подаци од странке у поступку и учесника на тржишту који располажу подацима, исправама или другим релевантним информацијама које могу бити од значаја за утврђивање чињеничног стања у овом поступку. У току је анализа прикупљених података.

„Amm Immovables“ д.о.о. Београд и др.

На основу информације добијене од Министарства одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за снабдевање, произашла је основана претпоставка да су привредна друштва и то: „Amm Immovables“ д.о.о. Београд (Земун), „Betesco“ Предузеће за производњу, трговину и услуге д.о.о. Београд (Земун), „Sagoja“ д.о.о. за производњу, трговину, услуге Београд (Земун) и „Advena line“ д.о.о. у ликвидацији Београд-Нови Београд склопила тајни споразум о координисаном учешћу у поступку јавне набавке бр. ЈН 36/13 (униформа, обућа и остала опрема потребна за формирање индивидуалног комплета учесника мултинационалних операција) наручиоца Министарства одбране. Поступак је покренут ради испитивања повреде конкуренције - рестриктивног споразума.

У току поступка прикупљени су докази и утврђене чињенице који поткрепљују основану претпоставку Комисије а у току је припрема за одржавање усмене расправе.

„Actavis“ д.о.о. Београд

Комисија је примила дана 27.06.2013. године Иницијативу поднету против привредног друштва Actavis д.о.о. Београд, због наводне злоупотребе доминантног положаја, на тржишту дистрибуције лекова произвођача Actavis, које прибављају у поступцима јавних набавки апотеке и друге здравствене установе у власништву Републике Србије.

С обзиром на постојање основане претпоставке да је извршена повреда конкуренције из члана 16. Закона злоупотребом доминантног положаја, покренут је управни поступак.

„Железнице Србије“ А.Д.

Комисији је достављена Иницијатива за испитивање повреде конкуренције против акционарског друштва „Железнице Србије“ из Београда.

Комисија је основано претпоставила постојање повреде конкуренције која за циљ или последицу има или може имати значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције. Неоправданим одбијањем закључења уговора о коришћењу железничке инфраструктуре са другим железничким оператерима који испуњавају услове прописане Законом о железници, односно одбијањем доделе траса, онемогућава се приступ и коришћење јавне железничке инфраструктуре свим заинтересованим превозницима, а исто представља радњу ограничавања производње, тржишта или техничког развоја. Из тих разлога, покренут је поступак испитивања повреде конкуренције у смислу чл. 16. Закона, злоупотребом доминантног положаја.

4.1.2. Предмети окончани у управном поступку

„Ниш експрес“ а.д. Ниш и „Јеремић превоз“ д.о.о. Ниш

Комисија је у току 2013. године донела два решења у овом поступку. Управни суд је пресудом П-1 У 887/12 од 12.07.2012. године поништио прво решење Комисије (Решење бр. 4/0-02-87/11-15 од 24.11.2011. године) у овом поступку, којим је утврђена повреда конкуренције – закључивањем рестриктивног споразума у смислу одредби члана 10. Закона о заштити конкуренције. Наведеним решењем је утврђено да је Протокол о заједничком обављању превоза путника на релацији Пирот-Бабушница, потписан дана 24.08.2010. године између привредног друштва „Јеремић превоз“ д.о.о. Ниш, са регистрованим седиштем на адреси Насеље 9. мај, ул. Јастребачких партизана 71а, Ниш и акционарског друштва за саобраћајну делатност „Ниш експрес“ а.д. Ниш, са регистрованим седиштем на адреси ул. Благоја Паровића 1, Ниш, рестриктивни споразум, на основу ког су његови потписници, утврђивањем јединствених цена, значајно ограничили и нарушили конкуренцију на релевантном тржишту услуга јавног линијског превоза путника аутобусима на релацији Пирот-Блато-Бабушница, чиме су учинили повреду конкуренције. Решењем је одређена мера заштите конкуренције акционарском друштву за саобраћајну делатност „Ниш експрес“ а.д. у облику обавезе плаћања новчаног износа у висини 0,6 % од укупног годишњег прихода оствареног у 2010. години и то 21.650.850,00 РСД (словима: двадесетједан милион шестстотинапедесет хиљада осамстотинапедесет динара), док је

привредно друштво „Јеремић превоз” д.о.о. ослобођено од обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције.

Комисија је, поступајући по налозима Управног суда, у поновном поступку донела решење бр. 4/0-02-23/13-1 од 19.02.2013. године. Овим решењем Комисија је, такође, утврдила постојање повреде конкуренције и одредила је меру заштите конкуренције. Међутим, Управни суд је пресудом У 3642//13 од 16.05.2013. године, поништио наведено Решење Комисије, због повреде правила поступка из члана 199. став 2. Закона о општем управном поступку и предмет је враћен Комисији за заштиту конкуренције на поновно одлучивање. Поступајући по налозима Управног суда, Комисија је у поновном поступку дошла до истих налаза и закључака, као и у претходна два решења, те је донела Решење бр. 4/0-02-571/2013-3 од 21.10.2013 године којим је утврђена повреда конкуренције и одређена мера заштите конкуренције. У току је управни спор који је покренут по тужби привредног друштва „Ниш експрес“ А.Д.

Врховни касациони суд је, поступајући по захтеву тужене ради преиспитивања пресуде Управног суда, Одељење у Нишу II-1 У 887/12 од 12.07.2012. године у истој управној ствари, донео пресуду бр. Узп 381/2012 од 20.11.2013. године којом је укинуо наведену пресуду и предмет вратио Управном суду на поновно одлучивање.

Комисија је, такође, поднела Врховном касационом суду захтев за преиспитивање пресуде Управног суда У 3642/13 од 16.05.2013. године и по овом захтеву још увек није одлучено.

СП „Ласта” а.д. из Београда и „Еуропа-Бус” д.о.о. из Ваљева

Поступајући по примедбама и упутствима Управног суда датим у пресуди 16У1165/12 од 05.04.2012. године, која је касније по захтеву за преиспитивање поднетом од старне Комисије поништена пресудом Врховног касационог суда Узп 279/2012 од 14.03.2013. године, Комисија је, пре доношења цитиране пресуде Врховног касационог суда, поновила поступак.

Решењем 4/0-02-24/2013-1 од 19.02.2013. године, у поновљеном поступку, утврђено је да су СП Ласта а.д. из Београда и Еуропа bus д.о.о. из Ваљева, закључењем Уговора о заједничком обављању превоза путника, потписаним 27.07.2010. године, а који је оцењен као рестриктивни – забрањени споразум, починили повреду конкуренције из члана 10. Закона. Истим решењем одређена је и мера заштите конкуренције. Против овог решења странке у поступку су покренуле управни спор, а пресудом 19У3787/13 од 25.09.2013. године, Управни суд је исто решење поништио и вратио предмет Комисији на поновни поступак. Комисија је Врховном касационом суду поднела захтев за преиспитивање ове судске одлуке, а поступак пред Врховним касационим судом је у току.

„Delta Generali Осигурање“, „Компанија Дунав Осигурање“ и „Wiener Stadtische Осигурање“

Поступак је покренут је ради испитивања повреде конкуренције у смислу одредби члана 10. Закона – рестриктивни споразум. Странке су закључиле Уговор о конзорцијуму ради подношења заједничке понуде у поступку јавне набавке услуга осигурања и реосигурања ваздухопловне флоте, коју је спроводио друштво Jat Airways Београд. Поступак је прекинут у смислу чл. 58. Закона, на период од 6 месеци. У току трајања прекида поступка, по захтеву странака, изузет је од забране Уговор о конзорцијуму, закључен између странака.

С обзиром да су странке испуниле обавезе из члана 58. Закона односно нису наставиле да врше нити су поновиле акте или радње којима се битно ограничава, нарушава или спречава конкуренција, у периоду одређеном за трајање прекида поступка, престали су да постоје разлози за даље вођење поступка те је поступак обустављен.

„Инжењерска комора Србије“

Поступак је покренут ради испитивања повреде конкуренције, у смислу одредаба члана 10. став 2. тачка 1) Закона, настале доношењем Одлуке о начину одређивања цена пројектантских услуга за објекте високоградње бр. 469/1-13.1 од 31.03.2008. године и Одлуке о начину одређивања минималних цена израде просторних планова, урбанистичких планова, урбанистичких пројеката и пројектне документације за стамбене и стамбено-пословне објекте бр. 3707/1-4 од 17.07.2006. године, као врсти рестриктивног (зобрањеног) споразума, које имају за циљ значајно ограничавање, нарушавање или спречавање, конкуренције на територији Републике Србије, кроз утврђивање минималних цена услуга за чланове Инжењерске коморе Србије.

Поступак је прекинут у смислу чл. 58. Закона, на период од 6 месеци. С обзиром да је странка испунила обавезу из члана 58. Закона, односно да је престала са вршењем радњи којим се битно ограничава, нарушава или спречава конкуренције, да су предметне одлуке стављене ван снаге по покретању поступка, да у периоду прекида поступка странка није доносила нове акте којим се утврђују цене услуга чланова Коморе и да је предузела адекватне мере и акције у циљу спречавања наставка и понављања повреде, поступак је обустављен.

4.1.3. Судска контрола

Пред Управним судом у току су следећи спорови:

- Управни спор по тужби Serbia Broadband – Srpske Kablovske mreže d.o.o. Београд на решење Комисије којим је утврђена злоупотреба доминантног положаја

Serbia Broadband – Srpske Kablovske mreže d.o.o. Београд поднело је тужбу ради поништаја решења Комисије од 26.12.2008. године којим је утврђено да предметни учесник на тржишту има доминантан положај на тржишту пружања услуге дистрибуције телевизијских програма путем ДТН технологије националним, покрајинским и емитерима за регион Београда на територији Републике Србије, те да је исти злоупотребио закључивањем уговора и то са ТВ Пинк, ТВ Авала, ТВ Фокс, ТВ Кошава и Хепи ТВ, Супер ТВ, ТВ Метрополис, Ентер ТВ, СОС Канал и ТВ Студио Б, којима се утврђује искључиво право дистрибуције телевизијских програма путем ДТН технологије.

О предметном решењу Комисије Управни суд је одлучивао пресудом од 07.07.2011. године, међутим Врховни касациони суд својом пресудом од 26.12.2012. године укинуо је пресуду Управног суда и предмет вратио Управном суду, који је доставио тужбу Комисији на одговор.

Комисија је Управном суду доставила одговор на тужбу дана 05.03.2013. године.

- Управни спор по тужби Ниш Експрес

У току је управни спор ради поништаја решења Комисије, којим је утврђена повреда конкуренције – рестриктивни споразум, и одређена мера заштите конкуренције (више у делу 5.1.2.).

У претходној години окончани су следећи управни спорови:

- Одлучујући по тужби ФРИКОМ а.д. Београд, Управни суд је исту одбио и потврдио решење Комисије којим је утврђена злоупотреба доминантног положаја на релевантном тржишту veleпродаје индустријског сладоледа на територији Републике Србије, одређене мера заштите конкуренције у виду обавезе плаћања новчаног износа у висини 4% од укупног годишњег прихода оствареног у 2009. години, што износи 301.950.520,00 РСД. Поред мере заштите конкуренције, наведеним решењем су одређене и одговарајуће мере отклањања повреде конкуренције у виду мера понашања. Молба Фрикома за одлагање плаћања мере заштите конкуренције није прихваћена.

Фриком је изјавио захтев Врховном касационом суду за преиспитивање пресуде Управног суда. С обзиром да је Комисија доставила одговор том суду у остављеном року, а да је чланом 72. став 7. Закона предвиђен рок за одлучивање Врховног касационог суда о ванредном правном средству у трајању од три месеца од пријема одговора на ванредно правно средство, као и да је од дана достављања одговора Комисије протекло више од три месеца, Комисија је, крајем године, упутила ургенцију Врховном касационом суду са молбом за хитно поступање у овом предмету.

Имајући у виду да се према одредби члана 57. став 3. Закона, наплата новчаног износа одређене управне мере врши у корист буџета Републике Србије, а према одредби става 4. истог члана, принудно извршење мере заштите конкуренције, односно процесног пенала, као и повраћај средстава у случају њиховог умањења или поништаја одлуком суда, спроводи Пореска управа у складу са прописима којима се уређује наплата пореза, Комисија је о наплати мере заштите конкуренције и евентуалним проблемима у случају да Врховни касациони суд својом пресудом укине пресуду Управног суда, обавестила министра финансија, као и Републичко јавно правобранилаштво. Комисија је крајем године упутила Фрикому опомену због неизмирених обавеза.

- Одлучујући по тужби акционарских друштава „Млекара“ из Суботице и Индустрија млека и млечних производа „Имлек“ из Београда, Управни суд је исту одбио и потврдио решење Комисије од 09.08.2012. године, којим је утврђено да поменута акционарска друштва, као један учесник на тржишту, имају доминантан положај на релевантном тржишту откупа сировог (крављег) млека намењеног даљој индустријској преради у млекарима на територији Републике Србије, те да су исти злоупотребила наметањем неправедних услова пословања и применом неједнаких услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту.

Наведена друштва су поднела захтев Врховном касационом суду за преиспитивање предметне пресуде Управног суда. Комисија је доставила одговор дана 11.03.2013. године. Поступак је у току.

- Пресудом Управног суда број од 09.04.2013. године уважена је тужба Предузећа за трговину и услуге „Еки Transfers“ d.o.o. из Београда и поништено решење Комисије којим је одређена мера заштите конкуренције, за радњу за коју је правоснажним решењем Комисије утврђено да представља злоупотребу доминантног положаја на релевантном тржишту прекограничног брзог трансфера новца између физичких лица, без отварања рачуна, на територији Републике Србије. Суд није истовремено вратио на поновно одлучивање, па нови акт није потребан.
- Управни суд, одељење у Крагујевцу, донео је пресуду У 5596/11 од 12.09.2013. године којом је одбио тужбу ЈКП Градска гробља из Крагујевца за поништај закључка Комисије о утврђивању обавезе накнаде трошкове поступка, вођеног ради испитивања постојања повреде конкуренције. Комисија је закључком бр. 5/0-03-91/2011 од 28.04.2011. године утврдила обавезу за ЈКП Градска гробља из Крагујевца да накнади трошкове поступка вођеног ради утврђивања да ли је ЈКП Градска гробља извршило радњу повреде конкуренције.

У поступку утврђивања повреде конкуренције, Комисија је донела решење о повреди 27.01.2011. године којим је утврђено да је ЈКП Градска гробља злоупотребило доминантан положај и одређена мера заштите конкуренције у износу од 2.682.000,00 динара. Ово решење је потврђено пресудом Управног суда од 22.09.2011. године. У току је поступак пред Врховним касационим судом, који је покренут захтевом за преиспитивања пресуде Управног суда У 5596/11 од 12.09.2013. године од стране ЈКП Градска гробља.

Пред Врховним касационим судом у току су поступци за преиспитивање судске одлуке по захтеву Комисије:

- за преиспитивање судске одлуке – пресуде Управног суда којом је поништено решење Комисије 4/0-02-24/2013-1 од 19.02.2013. године и предмет враћен Комисији на поновно одлучивање. Ово је била друга пресуда Управног суда донета у предмету у коме је у поступку против СП Ласта а.д. из Београда и Еуропа bus д.о.о. из Ваљева Комисија, у поновљеном поступку, донела ново решење којим се утврђује постојање повреде конкуренције коју су закључењем рестриктивног споразума починиле именоване странке у поступку;
- за преиспитивање судске одлуке – пресуде Управног суда којом је поништено решење Комисије 4/0-05-219/2013 (Ниш Експрес и Јеремић превоз);
- за преиспитивање судске одлуке – пресуде Управног суда којом је поништено решење Комисије 4/0-02-23/2013 (Ниш Експрес и Јеремић превоз) од 19.02.2013. године

4.2. Изузеће рестриктивних споразума од забране

Рестриктивни споразуми, како хоризонтални које закључују конкуренти, тако и вертикални које закључују учесници на тржишту који нису међусобни конкуренти на истом релевантном тржишту, забрањени су и ништави осим у случајевима када су изузети од забране у складу са Законом. Осим тзв. „блок изузећа“, односно изузећа рестриктивних споразума по категоријама, које је прописано у детаљима односним уредбама Владе, као подзаконским актима, Законом је прописан и институт „појединачног изузећа“ од забране. Правни основ, актива легитимација за

подношење захтева, као и услови који кумулативно морају бити испуњени, прописани су у чл. 11. и 12. Закона. Уколико, по спроведеном поступку, Комисија одобри појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране, то ће значити да конкретни споразум, у одобреном периоду изузећа од забране, неће потпадати под општу забрану закључивања и спровођења рестриктивних споразума.

Терет доказа за изузеће од опште забране рестриктивних споразума увек је на учесницима споразума. Оцена о томе да ли ће конкретан рестриктивни споразум бити изузет од забране, зависи од оцене позитивних и негативних ефеката које производи по конкуренцију. Комисија при томе одлучује примењујући принцип: сваки случај за себе.

У поступку оцене ефеката конкретног рестриктивног споразума, а у циљу испуњења услова за евентуално изузеће тог споразума од забране, Комисија, релативно често, захтева да учесници у споразуму прилагоде споразум прописима о заштити конкуренције, тако што ће у споразум унети одређене измене. Поред тога, учешћем у поступку појединачног изузећа рестриктивног споразума од забране, учесници споразума се у већој мери упознају са правилима заштите конкуренције чиме се подиже ниво свести о значају заштите конкуренције у пословном окружењу.

Такође, на основу тих захтева Комисија сазнаје више о структури одређених тржишта и пословним корелацијама њихових учесника на тржишту а неретко сазнаје и за мрежу споразума, што је све значајно за сагледавање услова конкуренције на целокупном тржишту Србије.

У посматраном извештајном периоду Комисија уочава да је највећи број захтева за појединачно изузеће рестриктивних споразума од забране дошао из сектора осигурања. Имајући у виду и нека друга сазнања до којих је Комисија дошла, која се односе на стање пословања на тржишту осигурања, а нарочито у сегменту неживотног осигурања, намеће се закључак да је и ову категорију споразума неопходно посебно уредити новим подзаконским актом. Комисија је и у ранијем периоду закључила да, без обзира што Закон не помиње изричито обавезу доношења посебне Уредбе која би обрађивала рестриктивне споразуме у сектору осигурања, у смислу њиховог „блок изузећа“ од забране, постоји потреба да се таква уредба ипак донесе. Доношењем односне уредбе учинио би се још један корак у правцу потпуне хармонизације домаћих прописа са правним тековинама ЕУ. Оцењујемо да је, пре но што се Влади упуту одговарајући предлог, неопходно спровести квалитетну секторску анализу у области осигурања, што ће представљати део активности Комисије у наредном периоду. На основу информација и сазнања којима Комисија располаже у овом тренутку, може се закључити да, када је у питању изузеће рестриктивних споразума од забране у овом сектору, неће бити могуће само „дословно преузимање“ ЕУ регулативе. Након спроведене секторске анализе резултати ће показати у којој мери наше тржиште у сектору осигурања показује одређене специфичности, а зависно од тога биће потребно формулисати и одговарајуће предлоге за нови подзаконски акт.

4.2.1. Предмети окончани у управном поступку

Уговор о редистрибуцији

Одобрено је појединачно изузеће од забране Michelin Уговора о редистрибуцији које је S.C. Michelin Romania S.A. (Румунија) закључио са GP Auto-shop д.о.о. Лазаревац, на период од 1 године и шест месеци од дана закључења уговора.

Наведени споразум не производи негативне ефекте на штету потрошача јер стварање конкурентних канала дистрибуције омогућава смањење трошкова, што омогућава смањење veleпродајних цена или одржавање цена, чиме се омогућава правично учешће крајњих корисника у користима које произилазе из ових споразума. Стварајући додатне канале дистрибуције, односно проширивање канала veleпродаје, Michelin омогућава боље и редовније снабдевања малопродаје пнеуматичима, планирање залиха, обученост особља, истовремено гарантујући ниво услуга и унапређени ниво техничке помоћи на малопродајном нивоу.

Уговор о дистрибуцији

Одобрено је појединачно изузеће од забране Уговора о дистрибуцији које је Grenki List Licenciranje д.о.о. из Љубљане закључио са Atlantic Brands д.о.о. из Београда, са периодом изузећа од забране који траје до 31.12.2016. године.

Предметни уговор не намеће учесницима на тржишту ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да се самим закључењем и спровођењем предметног споразума не искључује конкуренција на релевантном тржишту или његовом битном делу. Предметни уговор не садржи тешка ограничења конкуренције, а ограничења која садржи, као што су ексклузивна набавка и обавеза неконкурисања, карактеристична су за уговоре о ексклузивној дистрибуцији. Истовремено она су неопходна за остварење циља уговора, а уговорена су искључиво у циљу очувања и унапређења дистрибуције, а никако у циљу значајног ограничавања, нарушавања или спречавања конкуренције на тржишту.

Комисија је оценила да ће ексклузивна дистрибуција уговорних производа омогућити дистрибуцију потврђено оригиналних производа, који су поузданог квалитета уз ниже цене приликом даље дистрибуције истих, захваљујући најкраћем дистрибутивном путу приликом набавке тих производа. Ексклузивна дистрибуција ће омогућити искључиву одговорност дистрибутера према потрошачима и надлежном државном органу, у погледу квалитета складиштења и испоруке и обавезе повлачења са тржишта производа који не задовољавају важеће прописе.

Уговор о заступању у продаји

Привредна друштва „Carnex“ д.о.о. Индустрија меса Врбас, и „Direct Brands“ д.о.о. Београд, поднела су захтев за појединачно изузеће од забране Уговора о дистрибуцији и продаји производа, који је закључен дана 04.03.2013. године, између привредних друштава „Carnex“, „Direct Brands“ д.о.о и “Direct group“ д.о.о.

Комисија је, након детаљне анализе достављеног Уговора, указала на неопходност измене одређених одредби Уговора, које би могле негативно утицати на конкуренцију на тржишту. Подносиоци захтева су, уважавајући оцене и налазе Комисије, доставили допуну Захтева и Анекс број 1 Уговора о дистрибуцији и продаји производа. Овим анексом, подносиоци Захтева су детаљно дефинисали своје међусобне односе, права и обавезе које произлазе из предметног уговора, а истовремено су отклоњени спорни моменти у погледу правне природе самог уговора. На тај начин подносиоци Захтева су изменили не само назив уговора у Уговор о заступању у продаји, већ су изменама кључних одредби јасно дефинисали и правну природу уговора као – уговор о трговинском заступању са елементима ексклузивности у погледу права заступника.

Анализирајући тако измењен и допуњен захтев, оцењено је да предметни уговор не намеће учесницима на тржишту ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да

се самим закључењем и спровођењем предметног споразума не искључује конкуренција на релевантном тржишту или његовом битном делу. Сходно томе, одобрено је појединачно изузеће од забране овог споразума на период од 5 година од дана закључења Уговора.

Уговор о дистрибуцији цигарета

Привредно друштво JT International а.д. из Сенте, поднело је захтев за продужење периода трајања појединачног изузећа Уговора о дистрибуцији цигарета, закљученог дана 30.10.2008. године, између друштва JT International Marketing and Sales д.о.о. и MPC Mercata Holding д.о.о, који је изузет од забране решењем Комисије из 2008. године.

Предметним Уговором, који је првобитно закључен на 5 година, подносилац захтева именује Mercata д.о.о за свог јединог дистрибутера дуванских производа, на територији Републике Србије, искључујући Косово и Метохију и бесцаринске зоне. ЈТI припада групацији Japan Tobacco Inc. из Јапана и бави се производњом, увозом и трговином дувана и дуванских производа-брендова као што су: Camel, Winston, Monte Carlo, Memphis, Sobranie, Glamour итд. Уговором је предвиђено да ЈТI задржава право да самостално или у договору са MPC, дистрибуира производе купцима-чланицама Delta Holding групе, као и највећим клијентима (Футура, Штампa систем, Милошчић) до количине 15% укупне количине производа који се годишње продају на територији Републике Србије. Уговором су дефинисана права и обавезе уговорних страна која се односе између осталог на наруџбине, рокове испоруке, цене и начин плаћања, производе, организациону структуру, залихе производа, кључне показатеље учинка, маркетиншке и продајне активности, поверљивост и забрану конкуренције.

Анализом Уговора и припадајућих прилога и анекса није утврђено постојање клаузула које значајније ограничавају конкуренцију на релевантном тржишту. Штавише, уговорне стране су и измениле *non-compete* клаузулу, чиме су предметни Уговор начиниле повољнијим за конкуренцију на релевантном тржишту, омогућавајући и другим произвођачима да ангажују Дистрибутера, који већ има значајно искуство и знање у дистрибуцији дуванских производа.

Комисија је утврдила да предметни Уговор испуњава услове из члана 13. Закона, односно да испуњава услове из Уредбе о споразумима између учесника на тржишту који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране („Службени гласник РС“ бр. 11/2010), па је предметни захтев одбачен.

Уговор о генералној дистрибуцији

Одобрено је појединачно изузеће од забране Уговора о генералној дистрибуцији одређених услуга и производа Телеком-а Србија а.д., закљученог 27.06.2013. године, између друштва Телеком Србија а.д. из Београда и DTM Investments д.о.о. из Београда, на период од 4 године од дана закључења Уговора.

Предмет Уговора представља успостављање и реализација Система електронске допуне, генерална дистрибуција и продаја услуге допуне prepaid кредита и наплате допуне InoCall кредита Телекома, као и дистрибуција и продаја PrepaidSIM картица, картица за допуну, Хало картица, InoCall картица, WLAN картица и промотивних Prepaid пакета корисницима на територији Републике Србије по ценовнику и процедурама Телекома. Уговорне стране су у обавези да у свему поступају у складу са правилима рада Система за електронске допуне из Прилога 1 Уговора, којима су ближе утврђени поступци, одговорности и обавезе за техничку и

оперативну реализацију електронских допуна преко Терминала на продајним местима. Уговором су дефинисана технолошка решења Система за електронске допуне, процедура инсталације Терминала, продајна места, одговорност у пословању са поддистрибутерима, продајна цена картица, попусти и плаћања, као и други елементи пословне сарадње уговорних страна. Као циљ Уговора означена је оптимизација, рационализација и смањење трошкова пословања успостављањем дистрибутивног система, који би на најбољи начин обезбедио достизање пословних циљева Телеком Србија. Телеком Србија примењује нову пословну и комерцијалну политику, дефинисану у одлукама органа управљања из децембра 2011. године, а која се огледа у директном пословању искључиво са учесницима на тржишту дистрибуције, који испуњавају постављене услове те пословне политике, а који се, између осталог односе и на одређени проценат тржишног учешћа будућег пословног партнера.

Оцењујући испуњеност услова за изузеће предметног Уговора од забране, Комисија је, поред достављене документације, имала у виду и све околности утврђене у поступку окончаном решењем бр. 4/0-03-147/2012-18 од 17.07.2012. године, којим је одобрено појединачно изузеће од забране Уговора о генералној дистрибуцији одређених услуга и производа Телеком-а Србија а.д., закљученог дана 20.12.2011. године између привредних друштава „Телеком Србија“ и „Центросинергија д.о.о.“ из Београда. Наведеним решењем одобрено је појединачно изузеће од забране на период од четири године, уз констатацију да се на страни Центросинергије ствара *de facto* ексклузивитет у дистрибуцији Телеком производа, а да ће такво стање трајати све до увођења новог/нових дистрибутера. Иако је Комисија тада оценила да је увођење новог/нових генералних дистрибутера будућа и неизвесна околност, мада је управо од те околности зависило до када ће трајати успостављени *de facto* ексклузивитет Центросинергије, било је оцењено да критеријуми и услови, постављени у тада новој пословној и комерцијалној политици Телеком-а, ипак дају реалне могућности да неки од поддистрибутера, или чак нови учесник на тржишту, испуни услове за закључење истог уговора о генералној дистрибуцији са Телекомом. Тада је оцењено, што управо доказује и предметни Уговор, да овако конципирана пословна политика Телекома, па чак ни закључење уговора, у том тренутку, са само једним генералним дистрибутером, нужно не значи искључење конкуренције, већ напротив може представљати стимуланс за остале учеснике да, унапређујући своје пословање, достигну тражене стандарде и испуне услове за закључење уговора о генералној дистрибуцији. Предметни Уговор је исти у погледу садржаја одредби којима се регулише однос уговорних страна, са Уговором о генералној дистрибуцији који је Телеком закључио са Центросинергијом, а који је био предмет раније оцене Комисије, на начин како је претходно наведено у овом образложењу.

Комисија је оценила прихватљивим оцену и образложење подносиоца захтева да ће примена предметног Уговора имати позитиван утицај на пословање Телеком и унапређење процеса дистрибуције, повећање броја малопродајних објеката са понудом предметних производа Телеком-а и побољшање услова, начина и квалитета пружања услуге купцима.

Уговор о конзорцијуму (за осигураника град Београд, градска управа, агенција за јавне набавке за потребе Агенције за пословни простор града Београда, Секретаријат за образовање, дечију и социјалну заштиту)

Одобрено је појединачно изузеће од забране Уговора о конзорцијуму закљученог између друштава Uniqa неживотно осигурање и Wiener Stadtische осигурање, на период од 1 године од дана закључења Уговора.

Из конкурсне документације у поступку јавних набавки, утврђено је да ниједна од уговорних страна конзорцијума не би могла самостално да обезбеди услове за учешће дат у делу „финансијски капацитет“, тако да би, у одсуству предметног уговора и конзорцијума, сваки појединачни члан конзорцијума био елиминисан због техничких недостатака понуде и неиспуњења услова. По оцени Комисије, ове околности представљају оправдан разлог за закључење предметног Уговора.

Уговор о конзорцијуму (за осигураника JAT airways)

Поступак је обустављен, с обзиром да су странке Wiener Stadtische и Delta Generali осигурање одустале од захтева односно престали су да постоје разлози због којих је предметни споразум био закључен, јер је услуга осигурања додељена другом понуђачу.

Уговор о конзорцијуму (за осигураника Општа болница Кикинда)

Одобрено је појединачно изузеће од забране Уговора о конзорцијуму закљученог између друштва Униџа неживотно осигурање и Wiener Stadtische осигурање, на период од 1 године од дана закључења Уговора. Ради се о тржишту услуга неживотног осигурања.

Комисија је оценила да постоје оправдани разлози за закључење уговора о конзорцијуму, пре свега имајући у виду чињеницу да је на основу конкурсне документације утврђено да ниједна од уговорних страна конзорцијума не би могла самостално да обезбеди услове за учешће дате у делу „додатни услови за учешће у поступку јавне набавке“, односно да би у одсуству споразума сваки појединачни члан конзорцијума био елиминисан због техничких недостатака понуде и неиспуњења услова.

Уговор о конзорцијуму (за осигураника ЈП Електропривреда Србије)

Одобрено је појединачно изузеће од забране Уговора о конзорцијуму закљученог између Компаније Дунав осигурање, ДДОР Нови Сад и Delta generali осигурање, на период од 4 године од дана почетка примене уговора о саосигурању. Ради се о тржишту услуга осигурања имовине и лица за осигураника ЈП Електропривреда Србије.

Изузеће је дато уз услов да се носилац посла, Дунав осигурање, обавезе да ће шестомесечно достављати податке о: обрачунатим премијама осигурања, доспелим премијама осигурања (ако је уговорено плаћање премије на рате), наплаћеној премији од осигураника, доспелој премији реосигурања и плаћеној премији реосигурања; плаћеним штетама према осигураннику, резервисаним штетама према осигураннику, наплаћеним штетама из реосигурања и резервисаним штетама из реосигурања. Ове податке је потребно доставити за сваку врсту осигурања која је предмет уговора посебно и укупно за све врсте осигурања. Комисија задржава право да тражи додатне податке, уколико се укаже потреба.

Комисији су били прихватљиви следећи разлози: евидентан временски размак од тренутка ликвидације штете у осигурању и накнаде штете из реосигурања; корист за крајње потрошаче у редовном снабдевању струјом и поправкама хаварија у кратком року због ажурне исплате штета; евидентан временски размак у плаћању премије од стране осигураника и плаћању премије према инореосигуравачима, односно плаћање премије инореосигуравачима од стране осигуравајућег друштва, без обзира да ли је осигураник (Наручилац) измирио своју обавезу према осигуравајућем друштву у датом року; велики износи осигураних сума у односу на

самопридржаје чланова Конзорцијума, односно немогућност сваког појединачног осигуравајућег друштва да сноси самостално ризик; на отварању понуда, које је одржано 30.12.2013. године, подносиоц захтева су били једини понуђачи.

Уговор о конзорцијуму (за осигураника Електровојводина)

Одобрено је појединачно изузеће од забране Уговора о конзорцијуму закљученог између Компаније Дунав осигурање, ДДОР Нови Сад и Delta general осигурање, на период од 4 године од дана почетка примене уговора о саосигурању. Ради се о тржишту услуга осигурања имовине и лица за осигураника ЈП Електровојводина.

Изузеће је дато уз услов да се носилац посла, Дунав осигурање, обавезе да ће шестомесечно достављати податке о: обрачунатим премијама осигурања, доспелим премијама осигурања (ако је уговорено плаћање премије на рате), наплаћеној премији од осигураника, доспелој премији реосигурања и плаћеној премији реосигурања; плаћеним штетама према осигураннику, резервисаним штетама према осигураннику, наплаћеним штетама из реосигурања и резервисаним штетама из реосигурања. Ове податке је потребно доставити за сваку врсту осигурања која је предмет уговора посебно и укупно за све врсте осигурања. Комисија задржава право да тражи додатне податке, уколико се укаже потреба.

Комисији су били прихватљиви следећи разлози: евидентан временски размак од тренутка ликвидације штете у осигурању и накнаде штете из реосигурања; корист за крајње потрошаче у редовном снабдевању струјом и поправкама хаварија у кратком року због ажурне исплате штета; велики износи осигураних сума у односу на самопридржаје чланова Конзорцијума, односно немогућност сваког појединачног осигуравајућег друштва да сноси самостално ризик; на отварању понуда, које је одржано 3.12.2013. године подносиоци захтева су били једини понуђачи.

Споразум групе понуђача о заједничком учешћу у поступку јавне набавке (за осигураника Служба за заједничке послове града Новог Сада)

Одобрено је појединачно изузеће од забране предметног Споразума, закљученог између Wiener Stadtische осигурање и Енергопројект Гарант осигурање, на период од 1 године од дана почетка примене уговора. Ради се тржишту услуга неживотног осигурања.

Из конкурсне документације у поступку јавне набавке услуге осигурања Службе заједничких послова града Новог Сада, произлази да уговорна страна Енергопројект Гарант не би могла самостално да обезбеди услов за учешће, дат у делу пословни капацитет (поседовање сертификата ISO стандарда), тако да би у одсуству споразума Енергопројект Гарант би био елиминисан због техничких недостатака понуде и неиспуњења услова. Такође, без заједничке понуде, понуђачи би били доведени у неравноправан положај немогућношћу са другим понуђачима при вредновању бодова по критеријуму CARMEL показатеља, јер не би при самосталном подношењу понуде уопште добили бодове по овом критеријуму, док заједничким појављивањем остварују максимални број бодова по овом критеријуму.

Wiener stadtsche и Енергопројект Гарант осигурање поднели су 3.12.2013. године захтев за појединачно изузеће предметног Споразума од забране. У току поступка, а пре доношења коначног решења у овој управној ствари, Комисија је обавештена да предметни споразум није реализован и да странка предметни захтев за појединачно изузеће рестриктивног споразума повлачи, односно одустаје од свог захтева, јер је посао додељен другом понуђачу. Сходно томе, поступак је обустављен.

4.2.2. Управни поступци у току

Уговор о ексклузивној дистрибуцији

Привредна друштва Merck Sharp & Dohme B.V и Phoenix Pharma д.о.о., поднела су дана 27.12.2013. године, захтев за појединачно изузеће споразума од забране Уговора о ексклузивној дистрибуцији за одређене фармацеутске производе MSD - лекови који се набављају у апотекама на територији Републике Србије.

4.3. Иницијативе за покретање поступка за утврђивање повреде конкуренције и други начини откривања повреда

Највећи изазов ефикасној заштити конкуренције представља откривање учињених повреда. По Закону, поступак испитивања повреде конкуренције по службеној дужности се покреће када се, на основу достављених иницијатива, информација и других расположивих података, основано претпостави постојање повреде конкуренције.

Иницијативе за покретање поступка испитивања повреде конкуренције су један од најзначајнијих извора сазнања, из ког разлога се с пуном пажњом приступа свакој поднетој иницијативи. С обзиром да Комисија нема никаква овлашћења пре доношења закључка о покретању поступка значи пре него што основано претпостави постојање повреде, могуће радње у циљу прикупљања додатних података и информација су захтев за достављање података и исправа од стране учесник на тржишту на кога се иницијатива односи, његових конкурената, других друштава који су учесници на истом тржишту, као и од државних органа, организација и регулаторних тела која имају ингеренције у предметном економском сектору, итд.

У циљу стимулсања учесника на тржишту да сами открију односно пријаве постојање рестриктивног споразума и своје учешће у истом, чланом 69. Закона, установљен је и тзв. leniency програм, који је, из европске регулативе, преузело и наше законодавство. Овим одредбама омогућава се да, под условима из Закона, учесник на тржишту који пријави рестриктивни споразум, буде ослобођен од обавезе плаћања новчаног износа, иако је учинио повреду конкуренције. Поред Уредбе о условима за ослобађање обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције („Службени гласник РС“ бр. 50/2010) Комисија је, у циљу ефикасније примене овог института, донела и Смернице за примену члана 69. Закона и цитиране уредбе.

Комисија пажљиво прати и изјаве и околности изнете у средствима јавног информисања, како би могла да испита изнете тврдње и реагује у складу са својим овлашћењима. Спровођење секторских анализа такође може бити ефикасан начин откривања повреде (више у делу 7).

Након спроведеног испитивања случаја, подносилац иницијативе и друга лица се увек, у сваком конкретном случају, обавештава о исходу иницијативе, о утврђеним околностима и разлозима за одређену одлуку Комисије, што представља својеврсни вид јачања свести о значају заштите конкуренције.

Иницијативе за утврђивање повреде конкуренције

ВРСТА ИНИЦИЈАТИВЕ	Укупно поднето	Пренос из 2012. године	Поднето у 2013. години	обрађено		Пренос у 2014. годину
				Завршено Обавештењем	Покренут поступак	
Злоупотреба доминантног положаја	27	5	22	15	3	9
				18		
Рестриктивни споразум	12	1	11	9	1	2
				10		
УКУПНО	39	6	33	24	4	11
				28		

4.3.1. Иницијативе за утврђивање повреде конкуренције

О случајевима који су резултирали покретањем поступка за испитивање постојања повреде, било је речи у делу 5.1. Комисија је закључила да не може основано да претпостави постојање повреде конкуренције у случајевима против следећих правних лица:

ЈКП „Погребне услуге“ Београд

Из навода подносиоца Иницијативе, погребних предузећа, произлази следеће: ЈКП „Погребне услуге“ Београд не заказује сахране у времену од 7:30 до 9:00 часова када породица преминулог ангажује приватно погребно предузеће за организацију сахране, што не важи за породице преминулог који су се одлучили за услуге ЈКП „Погребне услуге“ Београд кад је у питању спремање преминулог и транспорт на гробље које се примају већ од 7:30 ујутру, док остали морају да чекају до 9:00 часова, због чега приватним предузећима остаје мало времена до искористе термин за ванредне сахране које почињу од 10:00 часова; ЈКП „Погребне услуге“ Београд за заказивање сахране преминулог на сеоском подручју у околини Београда допушта могућност да се извод из матичне књиге умрлих накнадно достави уколико је организација

сахране поверена том предузећу, што није случај са приватним погребним предузећем; да ЈКП „Погребне услуге“ Београд има уговор са Републичким фондом за пензијско и инвалидско осигурање, који омогућава да се износ трошкова за сахрану за преминуле пензионере одбије од износа рачуна за сахрану, док код организација сахране од стране приватних предузећа то није могуће јер немају уговор итд.

На основу предметне иницијативе и релевантних прописа закључено је да би наведено могло да се односи на повреду начела трговине која произлазе из члана 5. и 7. Закона о трговини („Службени гласник РС”, број 53/10) и то начела равноправности и забране дискриминације и начело поштења. Такође, чланом 50. Закона о трговини забрањена је непоштена тржишна утакмица, односно нелојална конкуренција која представља радњу трговца усмерену против другог трговца, односно конкурента, којом се крше кодекси пословног морала из ког разлога су подносиоци иницијативе упућени на обраћање Министарству спољне и унутрашње трговине и телекомуникација, Сектору тржишне инспекције.

„Евро Голд“ д.о.о. Београд

Иницијатива Гранског синдиката такси возача и аутопревозника „НЕЗАВИСНОСТ“ Београд и Веонаxis d.o.o. Београд је усмерена на констатацију да друштво за обављање такси услуга ЕВРО ГОЛД ДОО БЕОГРАД, као и такси предузетника који користе радио мрежу ГОЛД таксија, незаконито поступају у обављању ауто-такси превоза путника, на начин да оглашавају попуст у одређеном проценту на цену ауто-такси превоза путника.

Подносиоци иницијативе су обавештени да Комисија није надлежна да поступа у конкретном случају јер је питање везано за примену Закона о превозу у друмском саобраћају и институције које су надлежне за примену овог закона. Из наведених пријава не произлази повреда одредби Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09) већ се на описану ситуацију примењују одредбе Закона о превозу у друмском саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 31/11) и Закона о оглашавању, којима је прописано да надзор над применом тих прописа врши Министарство саобраћаја преко републичког инспектора за друмски саобраћај и Министарство спољне и унутрашње трговине и телекомуникација.

„Mascom“

Четири издавачке куће, чланови Удружења издавача уџбеника и учила „Klett“, „Креативни центар“, „Едука“ и „Нови логос“ доставили су Иницијативу за испитивање повреде конкуренције из члана 16. Закона против друштва Mascom. У поступку обраде предметне Иницијативе Комисија је дошла до сазнања да је Удружење издавача уџбеника и учила Србије, чије су чланице подносиоци иницијативе, донело акт „Ценовник за коришћење ауторских дела које Министарство просвете и науке прописало као обавезне и читанкама и уџбеницима за музичку културу“, а који су једнообразно примењивале у свом раду.

Комисија је упутила подносиоцима мишљење да се не може основано претпоставити постојање повреде конкуренције на коју се Иницијатива односи, те да сагласно томе нису испуњени услови из члана 35. став 1. Закона о заштити конкуренције за покретање поступка по службеној дужности. Такође, скренута је пажња да би Ценовник могао представљати рестриктивни споразум и Комисија је изразила став да би такав акт могао садржати елементе и обележја рестриктивног споразума и упутила подносиоце на дефиницију рестриктивног споразума из члана 10, став 2, тачка 1) Закона о заштити конкуренције. Комисија је ценила све околности под

којима је дошла до података о постојању Ценовника, период примене тог акта, као и околност да су предметну Иницијативу поднели управо чланови Удружења, те се могло претпоставити да и када би Ценовник представљао рестриктивни споразум, тога као чланови Удружења, подносиоци Иницијативе, можда нису били свесни у моменту доношења Ценовника, нити касније у току његове примене.

Од Удружења је као одговор Комисији стигао поднесак који је садржао Одлуку Удружења издавача удбеника о стављању ван снаге Ценовника, чиме је Комисија успела да без вођења поступка оствари позитиван ефекат на тржишту.

ЈП „Путеви Србије“ Београд

Иницијативу је поднело привредно друштво АМСС Пословни систем д.о.о. Београд, ради утврђивања постојања повреде конкуренције из члана 16. Закона, против привредног друштва ЈП „Путеви Србије“ Београд. Према наводима подносиоца иницијативе, ово друштво је учинило повреду конкуренције, злоупотребом доминантног положаја, на тржишту дистрибуције и пуњења ТАГ-ова, у систему електронске наплате путарине, примењујући неједнаке услове пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, чиме су поједини учесници доведени у неповољнији положај у односу на конкуренте.

Након анализе расположивих информација из предметне иницијативе и изјашњења ЈП Путеве Србије, те увидом у структуру трошкова које сnose дистрибутери и ЈП Путеве Србије, у вези са електронском наплатом путарине, Комисија је закључила да се не може основано претпоставити да ЈП Путеве Србије примењују неједнаке услове пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, чиме би поједини учесници били доведени у неповољнији положај у односу на конкуренте.

ЈП „Електропривреда Србије“ Београд

Комисија је примила иницијативу против ЈП Електропривреда Србије у вези са начином репрограма старог дуга за утрошену електричну енергију. Према тврдњама подносиоца иницијативе ЕПС је злоупотребила доминантан положај на тржишту тако што је применила неједнаке услове пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, као и да је непосредно или посредно наметнула неправичне куповне или продајне цене или друге неправичне услове пословања, доношењем Одлуке о репрограму старог дуга за утрошену електричну енергију од 25.07.2013. године. Последица доношења те одлуке јесте фаворизовање дужника, којима је опроштено 40% дуга у случају исплате дуговања (главница без камате) у односу на редовне платише. Са друге стране, купци електричне енергије који редовно плаћају рачуне за утрошену електричну енергију, остварују право на попуст у висини до 5% сваког месеца.

Након анализе навода из предметне иницијативе Комисија је оценила да сходно члану 35 став. 1. Закона не постоји основана претпоставка постојања повреде конкуренције - злоупотребе доминантног положаја из члана 16. Закона учињене од стране ЕПС, применом неједнаких услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту. Доношењем наведене одлуке ЕПС није применила неједнаке услове пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, јер се не ради о истим пословима, нити домаћинства, као крајњи потрошачи електричне енергије, представљају учеснике на тржишту.

*Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије и
НАФТНА ИНДУСТРИЈА СРБИЈЕ АД Нови Сад*

Удружење нафтних компанија Србије – УНКС, дана 25.03.2013. године доставило је Комисији Иницијативу за покретање поступка испитивања повреде конкуренције по службеној дужности против: 1) Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије, односно Управе за аграрна плаћања, Шабац због расписивања Јавног позива за прикупљање понуде у циљу избора најповољнијег понуђача ради испоруке горива дизел Д2 и евро дизел за пролећне радове у пољопривреди у 2013. години и критеријума одређеним у њему и 2) Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата и истраживање и производњу природног гаса „НАФТНА ИНДУСТРИЈА СРБИЈЕ“ АД, Нови Сад због одбијања да снабдева дериватом Д2 друге нафтне компанија на тржишту.

Подносилац је дана 19.06.2013. године обавештен о исходу Иницијативе и то да поводом навода о одбијању снабдевања нафтних компанија дизел горивом Д2 од стране друштва „НИС“ нема основа за покретања поступка по службеној дужности јер се након анализе расположиве документације не може основано претпоставити постојање повреде конкуренције. Ово из разлога што је Комисија утврдила да је друштво „НИС“ испоручивало и другим учесницима на тржишту малопродаје – својим конкурентима дизел гориво Д2. Више о активностима поводом овог случаја, биће речи у делу 9.1.

Пракса пословних банака

У поднетој иницијативи, физичко лице је означио као рестриктивни споразум „Кодекс професионалног банкарског понашања из фебруара 2007. године“, усвојен „од стране пословних банака“, при чему се апострофира следеће: „у члану 1.2. став 3, банке су се обавезале да „унапред обавесте клијенте из којих разлога може доћи до промене уговорених услова пословања, пре свега кад је у питању једнострана промена каматне стопе од стране банке, односно њено повећање, али и измене других битних елемената уговора...“ Исто тако, изнета је тврдња „да је неспорно постојао договор пословних банака да се уговарањем додатних обавеза за клијенте... ограничи минимална цена банкарских услуга на неограничен износ (каматну маржу)“. Комисија на овом месту констатује да је значење појма „каматна маржа“ (engl. spread, нем. Zinsen Spanweite) разлика између наплаћене (активне) и плаћене (пасивне) камате у банкарском пословању. Даље се наводи: „Овде суштински постоји уговарање неограничене минималне цене банкарских услуга, ма колико то невероватно звучало.“, као и да „у самом статуту удружења банака као један од циљева удружења из статута Удружења постоји и уједначавање банкарске праксе путем стандарда и правила (члан 4), али и обавеза банака да прихвате као обавезујуће све споразуме које су склопиле друге банке, укључујући и Кодекс (члан 8).“

Комисија је након анализе свих навода у иницијативи закључила да не постоји надлежност Комисије за заштиту конкуренције за било какво даље поступање. Претходна констатација јасно следи из одредбе члана 7. ст. 1, 2. и 3. Закона о банкама („Службени гласник РС“, бр. 107/2005 и 91/2010), којима је прописано да Народна банка Србије, у случајевима из става 1. цитираног члана, утврђује постојање повреде конкуренције, а да може затражити мишљење организације надлежне за заштиту конкуренције. У ставу 6. истог члана, прописује се сходна примена одредби закона којим се уређује заштита конкуренције.

У смислу претходног Комисија је подносиоца иницијативе упутила на следеће прописе за које је, поред осталих у области банкарског пословања, оценила да су од значаја за евентуално даље поступање подносиоца иницијативе:

- претходно цитирани Закон о банкама – а нарочито чланови: 7. (забрана повреде конкуренције); 41. (заштита клијената); 42. (објављивање општих услова пословања); 43. (јединствени начин обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга); 44. (обавештавање клијената); 45. (приговор клијената) и 64. (оснивање удружења банака);
- Закон о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, бр. 36/2011), а нарочито одредбе чланова: 19. (уговор о кредиту); 26. (променљива номинална каматна стопа); 28. (измена обавезних елемената уговора); 29. (обавештење о променљивој номиналној каматној стопи); 30. (измена других елемената уговора); 41. (неправичне уговорне одредбе и непоштено пословање); 42. и 43. (право на приговор и обавештавање о приговору) и 45. (поступање Народне банке Србије);
- Одлука о начину поступања банке и даваоца лизинга по приговору корисника финансијских услуга и начину поступања Народне банке Србије по обавештењу тих корисника („Службени гласник РС“, бр. 65/2011);
- Одлука о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Службени гласник РС“, бр. 65/2011).

„Грађевинска дирекција Србије“ Београд

Подносиоци иницијативе обавестили су Комисију о неким детаљима везаним за поступак јавне набавке мале вредности означене као МЈН бр. 16/13 – коју спроводи наручилац „Грађевинска дирекција Србије“ из Београда, а као предмет јавне набавке означена је „услуга грађевинског вештачења“. У поднесцима се апострофира члан 10. Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС“ бр. 124/2012 – у даљем тексту означен као: ЗЈН), односно прописана обавеза наручиоца да у поступку јавне набавке омогући што је могуће већу конкуренцију (начело обезбеђивања конкуренције). Након оцене свих навода у иницијативи Комисија је обавестила подносиоце да би свака евентуална повреда начела на кога се позивају, као и других начела прописаних у ЗЈН, могла, по свом ефекту, значити повреду права у поступцима јавних набавки. Повреда начела обезбеђивања конкуренције – сама по себи, не представља нужно и повреду конкуренције како је она дефинисана одредбом члана 9. Закона о заштити конкуренције. Наглашено је да је дефиниција „повреде конкуренције“ прописана искључиво Законом, а да се чланом 10. ЗЈН само декларише начело и обавеза наручиоца да у поступку јавне набавке испоштује декларисано начело обезбеђивања конкуренције. Уколико би наручилац заиста прекршио своју обавезу из овог члана ЗЈН, могли би се створити услови да лица са активном легитимацијом, у смислу члана 148. став 1. ЗЈН, покрену поступак заштите права у поступку јавне набавке на начин и по поступку прописаном у члановима 148. -159. ЗЈН. Тим законом је прописано да у покренутом поступцима одлучује Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки (члан 138. ЗЈН).

У конкретном случају Комисија није могла основано претпоставити да је настала повреда конкуренције, а уколико је и дошло до повреде права, у виду кршења начела из члана 10. ЗЈН, у току поступка конкретне јавне набавке, таква повреда није у надлежности ове Комисије.

Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“, а.д. Београд
и
„Теленор“ д.о.о. Београд

Привредно друштво „Vip mobile d.o.o.“ из Београда поднело је Иницијативу за покретање поступка против Телеком Србија и Telenor д.о.о. Наведено је да су привредна друштва Телеком Србија и Теленор злоупотребила доминантан положај на тржишту тако што су, у оквиру својих понуда за бизнис кориснике, утврдили малопродајне цене за услугу позива ка осталим мрежама знатно испод нивоа veleпродајне цене коштања услуге. Према наводима подносиоца Иницијативе, наведени мобилни оператори користе могућност да максимално снижавају цене своје услуге у циљу добијања нових корисника. Vip је, у неколико наврата, био принуђен да својом понудом прати праксу наведена два оператора, али због високих трошкова терминације позива није био у могућности да буде конкурентан на тржишту, што може, према његовим наводима, имати за последицу његово истискивање са тржишта. Разлог за подношење Иницијативе се односи на праксу Телекома Србија и Теленора да у својим понудама намењеним пословним корисницима, односно компанијама, нуде малопродајну цену позива значајно испод нивоа њене veleпродајне вредности.

Подносилац Иницијативе посебно наводи проблем учешћа на тендерима, где је као најчешћи одлучујући критеријум одређена најнижа цена понуде. Подносилац Иницијативе је као радњу повреде навео да друга два оператора нуде малопродајну цену позива у другим мрежама испод уговорене цене терминације од 4,8 дин/мин и то најчешће у поступцима јавних набавки пословних пакета. Међутим, Vip mobile није у свом одговору доказао, односно учинио извесним да је оваква пракса друга два оператора значајније угрозила конкуренцију на тржишту и његово пословање. Према наводима овог оператора, тржиште бизнис пакетима у поступцима јавних набавки представља мали део тржишта мобилне телефоније, док канали директне продаје имају пресудну улогу у јачању конкурентности Vip mobile на том тржишту.

Републичка агенција за електронске комуникације је након спроведеног испитивања тржишта терминације и израде Извештаја дефинисала обавезе операторима, које имају за циљ да се избегну злоупотребе на релевантном тржишту, односно да се неутралишу препреке за развој конкуренције на тржишту, које су описане у Извештају. С друге стране, Рател је наставио да прати наведено тржиште и тренутно спроводи анализу цена терминације у државама региона, тако да постоји могућност да се у наредном периоду изврши корекција цене терминације на тржишту Србије, што би евентуално отклонило одређене недостатке на које је указао подносилац иницијативе. Анализом прикупљене документације, констатовано је да не постоје доказе који би могли да укажу да понашање друга два оператора представља радњу којом се значајно ограничава, нарушава или спречава конкуренција на тржишту терминације позива у мобилној мрежи.

У конкретном случају, нису испуњени услови за покретање поступка по службеној дужности у смислу одредаба члана 35. Закона о заштити конкуренције.

4.3.2. Иницијативе за утврђивање повреде конкуренције – у току

У току је испитивања основаности Иницијатива, поднетих против следећих правних лица:

„Адвокатска комора Србије“

Два физичка лица су поднела одвојене иницијативе ради поништаја Одлуке Управног одбора Адвокатске коморе Србије од 18.05.2012. године о висини трошкова за упис у именик адвоката, за лица која нису били адвокатски приправници, јер је повређен члан Устава Републике Србије који прописује једнакост грађана и правила о заштити конкуренције. Одлуком је прописано да се утврђује висина трошкова уписа у именик адвоката од 500 евра за адвокате који се уписују из реда адвокатских приправника и адвокатских приправника – волонтера, који су у том својству провели цео приправнички стаж, а за све остале кандидате у износу од 5000 евра, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан уплате. Предметна Одлука је пред Уставним судом, којем је удружење грађана из Ниша поднело иницијативу за оцену уставности и законитости ове Одлуке.

Од Адвокатске коморе, а у вези са могућим ограничењем конкуренције на тржишту пружања адвокатских услуга, затражено је образложење за доношење предметне Одлуке и достава података о броју уписаних адвоката за одређени период пре и после доношења Одлуке. Адвокатска комора је истакла да правну помоћ пружа адвокатура која не представља тржиште у смислу члана 6. Закона; да је Адвокатска комора носилац јавних овлашћења; да Комисија није надлежна да врши надзор над радом Адвокатске коморе као и да ће о сваком даљем поступању Комисије као ненадлежног органа у овој правној ствари обавестити како надлежне државне органе тако и међународне професионалне организације адвоката и адвокатских комора због нарушавања темељних права и принципа професије.

Адвокатска комора није одговорила ни на ургенцију Комисије иако су изнети кључни аргументи о примени прописа о заштити конкуренције и на ову организацију, као што су: члан 3. и 10. Закона о заштити конкуренције, домаће и европске пресуде, извештај Европске комисије о либералним професијама и сл. С обзиром на то да Адвокатска комора Србије није поступила по захтеву за доставу података, заказан је састанак са председником Коморе, као могућност да се у дискусији разреши спорно питање.

ЈКП „Паркинг сервис“ Београд

Физичко лице Урош Момировић из Београда доставио је Комисији 11.10.2013. године, Иницијативу за испитивање повреде конкуренције из члана 16. Закона о заштити конкуренције против ЈКП „Паркинг сервис“. У Иницијативи је наведено да „Паркинг сервис“ злоупотребе доминантног положаја врши при пружању услуге одношења непрописно паркираног возила, јер ту услугу наплаћује вишеструко више пута од цене која се користи на регуларном тржишту, затим врше злоупотребу код издавања повлашћених паркинг карата за паркирање у зонама са временских ограничењем, јер постоји могућност да се за станаре и правна лица издају повлашћене паркинг карте како би њихова возила могла да остану дуже паркирана, а возила регистрована на правна лица повлашћене карте плаћају од 9 до 20 пута већим износима. Следећа злоупотреба на коју указује Подносилац се односи на наплату паркирања у оквиру зонског система паркирања, где уколико по наводима Подносиоца не уплатите паркинг у року од 15 минута, тумачи се као да сте се определили за куповину дневне карте, а уколико се не плати одмах наплаћује се додатна карту која кошта 35 пута више.

*Термоелектране и копови „Костолац“ д.о.о. Костолац
Рударски басен „Колубара“ д.о.о. Лазаревац*

Крајем 2012. године поднете су две иницијативе за испитивање повреде конкуренције (злоупотреба доминантног положаја), од којих је једна поднета против друштва Термоелектране и копови „Костолац“ д.о.о. Костолац (у даљем тексту означено као: ТЕ-КО Костолац), а друга против друштва Рударски басен „Колубара“ д.о.о. Лазаревац (у даљем тексту означено као: РБ Колубара). У септембру 2013. године поднета је нова иницијатива против РБ Колубара од стране истог подносиоца. Предмет све три поднете иницијативе је продаја угља за потребе широке потрошње из производног асортимана РБ Колубара, односно ТЕ-КО Костолац, путем јавног оглашавања у 2012. године (РБ Колубара и ТЕ-КО Костолац), односно 2013. години (РБ Колубара). Према наводима у иницијативама, поступак продаје угља путем јавног оглашавања, односно критеријуми за оцену пријава из конкурсне документације по сваком јавном огласу и РБ Колубара и ТЕ-КО Костолац су обимни, сложени и захтевни, што има за последицу неоправдано елиминисање већег броја заинтересованих купаца, међу којима су и подносиоци иницијатива. Према мишљењу подносилаца иницијатива, наведено поступање представља повреду конкуренције из члана 16. став 2. тачка 3) Закона, односно злоупотребу доминантног положаја примењивањем неједнаких услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, чиме се поједини учесници на тржишту доводе у неповољнији положај у односу на конкуренте.

Са циљем испитивања основаности навода у иницијативама поднетим крајем 2012. године, односно испуњености услова из члана 35. став 1. Закона за покретање поступка по службеној дужности, Комисија је током 2013. године спровела опсежне активности на прикупљању података и докумената од подносилаца иницијатива и друштава против којих су поднете иницијативе, као и од једног броја осталих учесника на истом тржишту (директни купци угља из производног асортимана РБ Колубара и ТЕ-КО Костолац по јавним огласима, затим њихови купци и купци ових купаца). Овим поступком испитивања обухваћен је период 2010-2012. година, а за 2013. године су прикупљени подаци и документа од РБ Колубара и ТЕ-КО Костолац о спроведеним јавним огласима за продају угља у тој години, као и подаци и документа од подносиоца иницијативе против РБ Колубара, који се такође односе на 2013. годину.

На основу детаљне анализе обимних података и докумената, која је у завршној фази, може се дати прелиминарна оцена да за сада нема довољно поузданих доказа на основу којих се може основано претпоставити постојање повреде конкуренције, што би био законски услов за покретање поступка по службеној дужности, али ће дешавања на истом тржишту, бити предмет сталног праћења од стране Комисије и у 2014. години. Међутим, сам поступак продаје угља путем јавног оглашавања, односно примена критеријума за оцену пријава, који су из огласа у оглас све сложенији и захтевнији, уз чињеницу да се количина понуђеног угља по јавним огласима смањује, а да је потражња све већа, као и да се ван јавног огласа додељују знатно веће количине угља, указује на могуће повреде неких других прописа и интерних аката, чија примена није у надлежности Комисије. Без обзира на наведено, Комисија оцењује да је њена дужност и обавеза, као тела које врши јавна овлашћења, да о уоченим појавама и проблемима информисе надлежно Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине и Министарство спољне и унутрашње трговине и телекомуникација, у чијој надлежности су, између осталог и послови државне управе који се односе на функционисање тржишта, промет робе и услуга, снабдевеност тржишта и цене и заштита потрошача. Поред поменутих државних органа, Комисија ће информисати и оснивача оба зависна друштва-ЈП Електропривреда Србије, Београд (у даљем тексту означено као: ЈП ЕПС), као и руководство РБ Колубара и ТЕ-КО Костолац.

При том, Комисија има у виду да је циљ оснивања ТЕ-КО Костолац и РБ Колубара, као зависних друштава ЈП ЕПС, утврђен Законом о јавним предузећима („Службени гласник РС“ број 119/2012), а према члану 2. наведеног закона, јавно предузеће се оснива и послује, између осталог, и ради обезбеђивања трајног обављања делатности од општег интереса и уредног задовољавања потреба корисника производа и услуга. Очекује се да на основу информација Комисије, сви наведени субјекти предузму мере, свако из своје надлежности, у циљу отклањања поремећаја у снабдевању тржишта угљем и омогућавања слободног приступа предмету продаје, свим заинтересованим купцима, без ограничења.

„НАФТНА ИНДУСТРИЈА СРБИЈЕ“ АД Нови Сад

Комисија је дана 16.04.2013. године примила иницијативу за испитивање повреде конкуренције коју је поднело Удружење нафтних компанија Србије - УНКС против Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата и истраживање и производњу природног гаса „НАФТНА ИНДУСТРИЈА СРБИЈЕ“ АД, Нови Сад.

У Иницијативи се наводи да се приходи/профити остварени од доминантног положаја друштва „НИС“ на тржиштима експлоатације и рафинеријске прераде нафте и гаса и тржиштима производње и велепродаје горива бензин Премијум БМБ95 и дизел Д2, на рачун конкурената и потрошача на овим тржиштима, ефективно користе како би се субвенционисало анти-конкурентно понашање друштва „НИС“ на другим тржиштима на којима не поседује истоветну тржишну моћ, а са намером да се искључе конкуренти на тим тржиштима. У Иницијативи се указује на различите облике злоупотребе доминантног положаја, а нарочито „предаторску праксу“ на тржишту велепродаје течног нафтног гаса, ауто-гаса и евро дизела и „стискања марже“ на тржишту малопродаје горива дизел Д2 и бензин Премијум БМБ 95.

Јавно комунално предузеће „Чистоћа и зеленило“, Суботица

Предузеће за промет, посредовање и услуге „Pro Urba“ d.o.o. из Суботице доставило је Комисији дана 19.12.2013. године Иницијативу за испитивање повреде конкуренције на тржишту против: 1) Јавно комуналног предузећа „Чистоћа и зеленило“, Суботица које је извршило злоупотребу доминантног положаја наметањем неправичне, високе продајне цене својих услуга на одржавању чистоће и 2) Скупштине града Суботица, која није учесник на тржишту, али је својом Одлуком о одржавању чистоће одредила неједнаке услове пословања на тржишту, чиме су поједини учесници на тржишту искључени са истог. Предметном Одлуком, и то чланом 6. став 1, обављање послова комуналне делатности на територији града Суботице поверено је, као овлашћеном предузећу, ЈКП „Чистоћа и зеленило“. На наведени начин ЈКП „Чистоћа и зеленило“ је добило доминантан, односно монополски положај на тржишту предметних услуга на територији града Суботице, а тржишна снага овог учесника одређена је правном препреком за приступ других учесника.

„Аутопревоз Горњи Милановац“ АД, Горњи Милановац

Пословно удружење друског саобраћаја „Србијатранспорт“ АД из Београда, поднело је Иницијативу за испитивање повреде конкуренције против Предузећа за саобраћај и угоститељство Аутопревоз Горњи Милановац АД из Горњег Милановца. Подносилац иницијативе наводи да је друштво „Аутопревоз Горњи Милановац“ након ступања на снагу одлуке Уставног суда којом је утврђено да одредбе Општих услова пословања аутобуских станица које су се односиле на одређивање висине цене станичних услуга престале да важе,

изменом принципа наплате услуга, као и повећањем цена станичних услуга на Аутобуској станици у Горњем Милановцу којом управља наведено друштво, нарочито повећањем цене услуге перонизације 2,8 пута, односно за 180% злоупотребило доминантан положај.

Подносиоцу иницијативе је упућено обавештење да нису испуњени услови за покретање поступка испитивања повреде конкуренције. Повећање од 180% наведено у иницијативи је само у односу на оне превознике којима се наплаћивала јединствена цена, а којима се сада услуге пријема и отпреме наплаћују одвојено. Подносилац иницијативе је након добијања обавештења Комисији доставио захтев за поновно испитивање у коме је изнео да приликом оцењивања иницијативе Комисија није сагледала све чињенице и као доказ за наведено доставио је додатне доказе. Комисија је у поступку провере додатно достављених доказа.

„Lesaffre RS“ d.o.o. Београд

„Унија пекара“ из Београда поднела је Иницијативу против друштва „Lesaffre RS“ d.o.o. из Београда (у даљем тексту: Lesaffre). У иницијативи се износи да је Lesaffre почев од јуна 2012. године преузео тржиште Alltech Serbia Fermentaciona industria a.d. из Сенте и задржао цену коју је примењивао Alltech до 01.10.2012. године, након чега је Lesaffre повећао цену квасца. Као доказ за наведено, као прилог иницијативе, достављене су копије ценовника које је Према подносиоцу иницијативе није било основа за повећања цена с обзиром да основна сировине - меласа није поскупела, нису поскупеле друге сировине које учествују у производњи пекарског квасца, нити је дошло до повећања курса евра. Према „Унији пекара“ удео Lesaffre је на тржишту продаје пекарског квасца у паковањима од 500 гр. и 0.45 гр. на територији Републике Србије преко 95%, с обзиром да све велике индустријске пекаре користе овај квасац, изузев неколико које користе македонски квасац. Напомиње се да на територији РС не постоји нити један произвођач квасца, при чему ни Lesaffre нема сопствену производњу на домаћем тржишту, већ предметни производ увози из Хрватске или из Пољске.

Прикупљени су сви потребни подаци, информације и доказ, извршена је анализа прикупљеног материјала који упућују на оцену да није дошло до повреде конкуренције. У припреми је обавештење подносиоцу иницијативе о утврђеном чињеничном стању.

„НАФТНА ИНДУСТРИЈА СРБИЈЕ“ АД, Нови Сад

Удружење „Бензинске станице Србије“ поднело је иницијативу против Нафтне индустрије Србије, НИС АД из разлога што је, према оцени подносиоца захтева, НИС злоупотребио доминантан положај на тржишту тако што је: неправично изменио услове из дугорочних уговора о продаји мазута средњи С и тако што онемогућава друге учеснике на тржишту да учествују у поступцима јавних набавки мазута средњи С, јер одбија да изда одговарајућу потврду о пореклу робе

Према наводима подносиоца захтева, НИС има доминантан положај на тржишту у Републици Србији, јер једино то привредно друштво располаже постројењима за прераду сирове нафте у Србији. Иако је увоз нафте и деривата нафте слободан, тренутно у Србији нема увоза Мазута С због, како се наводи „недоречености подзаконског акта“ - Правилника о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла („Службени гласник“ бр. 123/12), којим су дефинисани технички стандарди за горива и мазуте, као и начин утврђивања сагласности и одређивање тела које је ауторизовано за оцењивање. Подносиоци захтева сматрају да је НИС злоупотребио доминантан положај тако што је укинуо количинске рабате на Мазут средњи С и

на тај начин онемогућио друге учесника не тржишту да буду конкурентни. Такође, они су указали на поступање Привредне коморе Србије приликом прикупљања документације за учешће на тендерима, наводећи да Привредна комора захтева да учесници на тржишту прибаве Изјаву произвођача од НИС-а којом ће потврдити да је предметни производ произведен у Србији. Међутим, НИС одбија да изда такву потврду, па су остали учесници на тржишту онемогућени да добију Уверење о домаћем пореклу робе, које би им обезбедило преференцијални третман у складу са одредбама Закона о јавним набавкама.

Комисија је оценила да нису прикупљени докази који би указали на постојање основане претпоставке да је дошло до повреде конкуренције, односно да нису испуњени услови за покретање поступка по службеној дужности. Укидање количинских рабата се негативно одразило на пословање учесника на тржишту, али таква пословна одлука не може представљати повреду конкуренције у смислу Закона о заштити конкуренције. У циљу отклањања проблема који се јављају приликом прикупљања неопходне документације ради учешћа у поступцима јавних набавки, Комисија је упутила Мишљење Привредној комори Србије у вези са поступком издавања Уверења о домаћем пореклу робе за потребе учешћа у поступцима јавних набавки за уље за ложење средњи S. Комисија је предложила Привредној комори да, за производе за које је познато да су, односно могу бити, искључиво домаћег порекла, дакле за које увоз није дозвољен или није могућ услед примене важећих законских и подзаконских прописа, путем давања мишљења или изменом својих аката, уведе неку врсту изузећа од примене дела прописа којима се регулише издавање Уверења о домаћем пореклу робе. Овим путем би се учесницима на предметном тржишту омогућио једнак третман у поступцима јавних набавки, чиме би се створили услови за успостављање ефикасније конкуренције.

Након анализе прикупљене документације, Комисија се обратила дописом и Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине у којем је изнела став да је, с обзиром на то да су наведеним правилником дефинисани стандарди за уље за ложење средње С, неопходно именовати тело које је овлашћено за оцену усаглашености и издавање потврде о усаглашености уља за ложење средње С. На тај начин би било обезбеђено поштовање свих стандарда, које мора да испуњава и дериват из домаће производње, а учесници на тржишту би могли да се снабдевају и из других извора, а не искључиво од јединог домаћег произвођача. Комисија је затражила од наведеног Министарства да Комисији достави на мишљење будуће предлоге подзаконских аката којима се регулише предметна област.

Комисија је, такође, одлучила да настави са праћењем стања на релевантном тржишту, кроз Секторску анализу тржишта нафте и деривата нафте коју спроводи стручна служба Комисије.

4.3.3. Други начини утврђивања повреда конкуренције

Пријава рестриктивног споразума од стране учесника споразума (Leniency апликација)

Подносилац претходне пријаве рестриктивног споразума (захтев за маркер), сагласно одредби члана 69. Закона и Уредбе о условима за ослобађање обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције, а у свему према Смерницама за примену члана 69. Закона и цитиране Уредбе, поднео је Комисији претходну пријаву рестриктивног споразума са захтевом за доделу маркера и одређивање рока за подношење потпуне пријаве. Исти рестриктивни споразум је, према наводима у претходној пријави већ пријављен у неколико националних јурисдикција и другим националним телима за заштиту конкуренције. Након анализе и оцене свих навода у претходној пријави, Комисија је оценила да она испуњава услове за доделу маркера. Сагласно

овој оцени подносилац претходне пријаве обавештен је о редоследу подношења претходне пријаве и одређен му је рок у коме мора Комисији поднети потпуну пријаву. Сагласно претходно цитираним прописима који се у конкретном случају примењују, уколико подносилац пријаве у остављеном року поступи у свему према налозима Комисије, као датум подношења потпуне пријаве рачунаће се датум подношења претходне пријаве, а подносилац ће задржати утврђени маркер.

„Горење“ д.о.о. Београд

Комисија је, на основу информација из средстава јавног информисања, дошла до сазнања о саопштењу за јавност привредног друштва Милан Благојевић Смедерево, у коме се наводи да компанија Горење врши злоупотребу доминантног положаја на тржишту производње и продаје веш машина за домаћинства. Према наводима из саопштења, компанија Горење прети „отказом уговора за 2013. годину, велетрговцима који купују нове веш машине и електричне шпорете из српског „Милана Благојевића.“ У вези са предметном информацијом, Комисија се обратила Захтевом за давање информација учесницима на тржишту који послују на нивоу малопродаје апарата за домаћинства, Управи царина, компанији Горење и њеним конкурентима.

Комисија је извршила анкетирање конкурентна компаније Горење о постојању евентуалних ограничења конкуренције, у приступу малопродаји апарата за домаћинства, која би проистицала из уговорног односа са конкурентима и/или њиховим дистрибутерима на тржишту производње и дистрибуције апарата за домаћинства. Резултати анкете конкурентна Горења показују да се конкуренти нису суочили са ограничењима, која проистичу из уговорног односа који малопродавци имају са другим конкурентима, укључујући и Горења. У погледу анализе тржишта очигледно је да компанија Горење има значајан тржишни удео, али и да исти показује тенденцију пада у периоду 2010-2013. година, као што и целокупно тржиште апарата за домаћинства бележи у посматраном периоду стални пад продаје. Такође, предметни производи *Милана Благојевића* присутни су у највећој малопродајној мрежи у Републици Србији, Техноманија д.о.о. Београд, али и у осталим малопродајама, као што су ДИС Маркети, Нептун, Tehnomedia, са укупно четири модела, која се несметано оглашавају у каталозима наведених продаваца. Поједини уговори са малопродавцима садрже и одредбе о препорученима ценама, које су информативног карактера, и према тексту уговору нити обавезују Купца нити се везују за добијање одређених подстицаја.

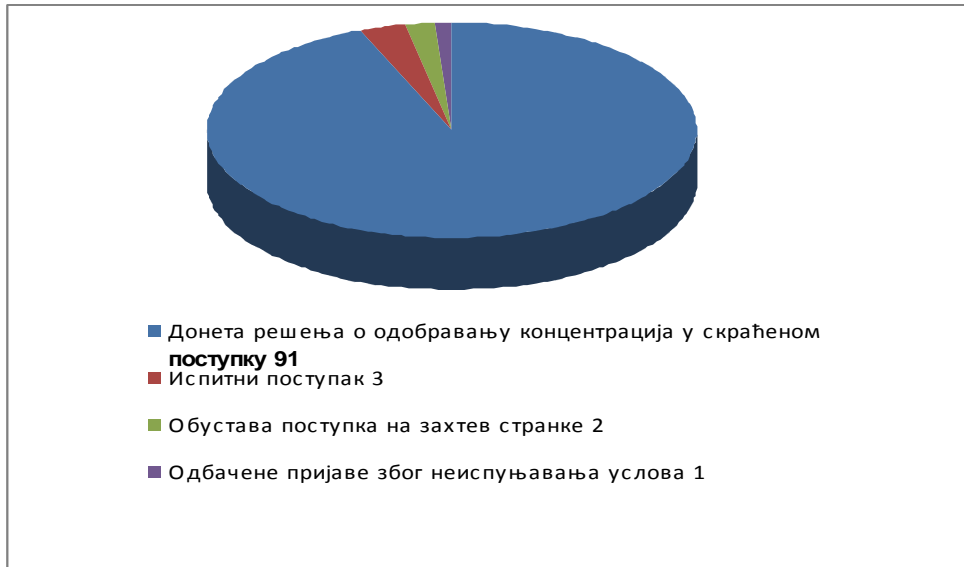
На основу свих чињеница, утврђених у поступку испитивања навода подносиоца иницијативе, Комисија је оценила да се не може основано претпоставити постојање повреде конкуренције на коју је указано у иницијативи и да, сагласно томе, нису испуњени законски услови за покретање поступка по службеној дужности. Комисија је о исходу разматрања иницијативе обавестила компанију Горење дописом у коме је наведено, поред осталог, да приликом доношења пословних одлука посебну пажњу треба да обрате нарочито на члан 16. Закона који се односи на радње злоупотребе доминантног положаја. Комисија је о исходу иницијативе обавестила и Купце компаније Горење са напоменом о примени прописа о заштити конкуренције на уговорне одредбе о препорученим ценама, које се налазе у уговорима које су закључили са Горењем.

5. ИСПИТИВАЊЕ КОНЦЕНТРАЦИЈА

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПОСТУПАКА ИСПИТИВАЊА КОНЦЕНТРАЦИЈА У 2013. ГОДИНИ

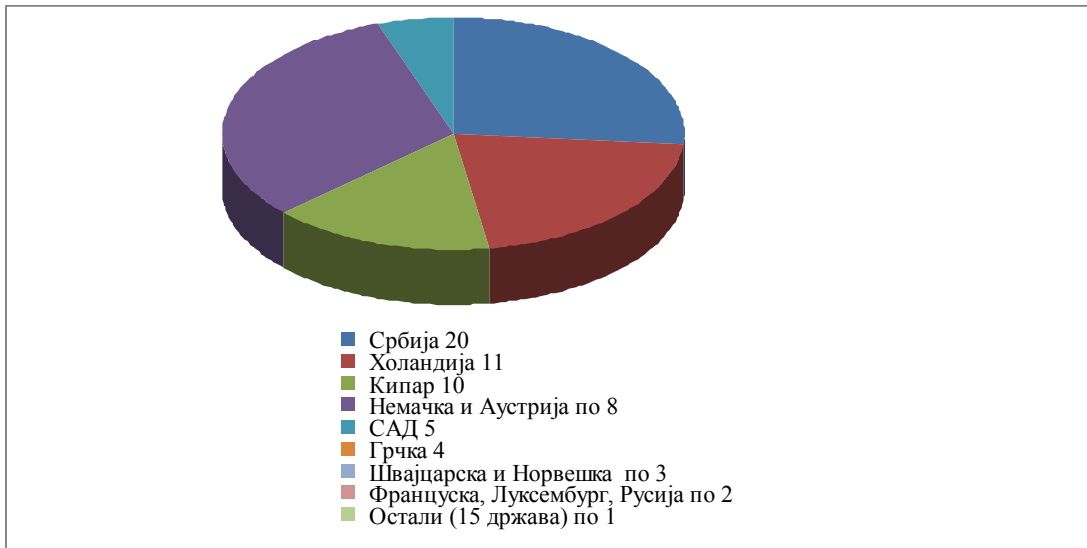
Врста поступка	Окончани поступци	Поступци у току на 31.12.2013. године
Концентрације одобрене у скраћеном поступку (тип акта – решење)	91	9
Концентрације испитиване и одобрене у поступку по службеној дужности (тип акта – решење), од тога: - условно одобрене - безусловно одобрена	3 2 1	-
Обустављен поступак по пријави концентрације због одустанка странке, (тип акта – закључак)	2	-
Одбачена пријава због неиспуњавања приходних прагова, (тип акта – закључак)	1	-
УКУПНО	97	9

Графикон бр. 1: Окончани поступци

Подносиоци највећег броја примљених пријава концентрација у 2013. години била су инострана правна лица (73, или 78,49% укупног броја примљених пријава). Подносиоци 20 пријава концентрација (21,51%), била су домаћа правна лица, односно привредни субјекти – учесници на тржишту који су регистровани и активни на тржишту Републике Србије. Када се подносиоци пријава концентрације класификују према земљама у којима су регистровани, проистиче закључак да су највећи број пријава концентрација поднела друштва из Републике Србије (20), а као значајни подносиоци пријава истичу се и друштва из Холандије (која су поднела 11 пријава), Кипра (10 пријава), Немачке и Аустрије (по 8 пријава), САД-а (5), Грчке (4 пријаве), Швајцарске и Норвешке (по 3 пријаве), Русије, Француске и Луксембурга (по 2 пријаве), док су друштва из петнаест држава поднела по једну пријаву концентрације.

Графикон бр. 2: Земља порекла подносиоца пријаве

Према области активности, односно делатности на коју се свака конкретна концентрација која је пријављена Комисији односи, као најфреквентнија поља активности издвојене су: металска индустрија (12 пријава), хемијска индустрија – фармација, боје, лакови, адитиви и лепкови (11 пријава), пољопривреда (10 пријава), банкарство и осигурање (9 пријава) и трговина (9 пријава).

Карактеристика овог извештајног периода, јесте и то да Комисија није поступала по пријавама концентрација које настају у процесу приватизације. То је значајна промена у односу на претходни период, када је број пријава по овом основу (приватизациони процеси) био високо затупљен у укупном броју поднетих пријава. Највеће учешће поступака из приватизационих процеса у укупном броју концентрација о којима је Комисија одлучивала, забележено је у првим годинама рада Комисије, када су ови поступци у укупном броју предмета били заступљени са 20% до 30%. Затим је тај број на годишњем нивоу бивао све мањи, тако да у извештајном периоду (2013.) није поднета ниједна пријава концентрације која настаје у приватизационом процесу. Реална је претпоставка да ће у 2014. години у структури предмета који се односе на контролу концентрација, бити заступљени у значајном броју и они предмети који се односе на спровођење процеса приватизације домаћих привредних субјеката, као резултат најављеног окончања процеса њиховог реструктурирања (према изјавама званичника Владе, до средине године треба да буде реализовано више од 150 приватизација).

Члан 17. Закона дефинисао је случајеве у којима настаје концентрација учесника на тржишту. Када се укупан број издатих решења о одобравању концентрација (94), разврста по овом законском критеријуму, види се да се од укупног броја издатих решења, највећи број односи на оне пријаве у којима долази до стицања од стране једног или више учесника на тржишту, непосредне или посредне контроле над другим учесником на тржишту, или његовим делом (74 одлука, или 78,72% од укупног броја издатих решења којима се одобрава спровођење концентрације). Деветнаест концентрација (20,21%) настало је у случају заједничког улагања два или више учесника на тржишту ради стварања новог учесника на тржишту, или стицања заједничке контроле над постојећим учесником на тржишту – који послује на дугорочној основи и има све функције независног учесника на тржишту. Коначно, најмањи број насталих концентрација (само једна, односно 1,07%), о којима је Комисија одлучивала у 2013. години, настао је по основу спајања, или других статусних промена у којима долази до припајања учесника на тржишту у смислу Закона којим се одређује положај привредних друштава.

Графикон бр. 3: Законски основ концентрација

5.1. Концентрације одобрене у скраћеном поступку

Концентрације које настају стицањем од стране једног или више учесника на тржишту, непосредне или посредне контроле над другим учесником или више учесника на тржишту, или његовим делом (чл. 17. ст. 1. тач. 2. Закона):

1. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва „Piraeus Bank“ S.A, из Грчке, над друштвом „Geniki Bank“ S.A. из Грчке, до чега долази преузимањем 99,08% акција овог друштва од банке „Societe General“, као њиховог досадашњег власника.
2. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Heinzel Holding GmbH“, из Аустрије, над друштвом „SCA Graphic Laakirchen AG“ из Аустрије, до чега долази стицањем 99% удела у овом друштву, од стране друштва „Heinzel Holding GmbH“.
3. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле привредног друштва „Agrium“ д.о.о., из Сремске Митровице, над Семенарском компанијом „Банат Семе“ а.д. у стечају, из Зрењанина, до чега долази куповином циљног друштва у поступку његове продаје као правног лица, на основу јавно прикупљених понуда по Огласу за продају друштва „Банат Семе“ а.д. у стечају.
4. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Metinvest B.V.“ из Холандије над Јавним акционарским друштвом „Zaporozhogneuror“, из Украјине, до чега долази на основу преузимања 19,76% капитал учешћа у друштву „Zaporozhogneuror“ од претходног власника тих удела, на који начин ће друштво „Metinvest B.V.“, заједно са претходно поседованим власништвом у капиталу друштва „Zaporozhogneuror“, располагати са укупно 67,17% капитал учешћа у циљном друштву.
5. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Daimler AG“ из Републике Немачке, над целокупним основним капиталом друштва „Mercedes-Benz Vertriebsgesellschaft m.b. H.“, са седиштем у Аустрији, „Mercedes-Benz Financial Services Austria GmbH“, са седиштем у Аустрији и „Mercedes-Benz Hungária Kft“, са седиштем у Мађарској, до чега долази стицањем 100% учешћа у капиталу наведених друштва од стране подносиоца пријаве.
6. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране акционарског друштва „B.S.A.“ из Републике Француске, над привредним друштвом „Ljubljanske mlekarne, mlekarska industrija d.d.“, са седиштем у Републици Словенији, до чега долази стицањем 50,285% акционарског капитала „Ljubljanske mlekarne, mlekarska industrija“ d.d. од стране „B.S.A.“.
7. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране привредног друштва „Agrokor d.d.“ из Републике Хрватске, над привредним друштвом „M Profil SPV“ д.о.о., из Старе Пазове, до чега долази стицањем 100% учешћа у капиталу друштва „M Profil SPV“ д.о.о. од стране подносиоца пријаве.

8. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле привредног друштва „DTEK Holdings Limited“, са Кипра, над привредним друштвом „Vanco Ukraine Ltd.“ са Британских Девичанских острва, до чега долази на тај начин што друштво „DTEK Holdings Limited“, преузима контролно капитал учешће у друштву „Vanco Ukraine Ltd.“, куповином предметних удела од њихових претходних власника.
9. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „JT International Netherlands B.V.“ из Краљевине Холандије, над друштвом „Nefftekx World II B.V.“ из Краљевине Холандије, до чега долази куповином 100% акција циљног друштва, од њиховог претходног власника, на који начин купац стиче и власништво над два зависна друштва циљног друштва, односно контролу над истима и то путем преузимања 99,99% акција у друштву „Al Nakhla Tobacco Company – Free Zone S.A.E.“ из Египта, као и 99,99% акција у друштву „Al Nakhla Tobacco Company S.A.E“ из Египта.
10. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Porg Umwelttechnik GmbH“ из Аустрије над друштвом „PWW Holding GmbH“, из Аустрије до чега долази на основу преузимања удела које је друштво „Werner&Weber GmbH“ из Аустрије као претходни власник поседовало у друштву „PWW Holding GmbH“.
11. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле привредног друштва „Swan Lake“ д.о.о. из Београда, над Акционарским друштвом „Нива“ из Новог Сада, до чега долази на основу преузимања већинског пакета акција друштва „Нива“ а.д..
12. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле од стране друштва „МК Group“ д.о.о. из Београда, над акционарским друштвом „Победа-Холдинг“ из Петроварадина, до чега долази куповином 89,998% акцијског капитала циљног друштва, као и посредне контроле над његовим зависним друштвима.
13. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Ontex BVBA“ из Белгије, над друштвом „Artsana Sud S.p.A.“, из Италије, до чега долази стицањем 100% акција у овом друштву од стране друштва „Ontex BVBA“.
14. Концентрација учесника на тржишту која настаје посредним стицањем контроле друштва „Robert Bosch GmbH“, из Немачке, над друштвом „Astrim Energia s.r.l.“, из Италије, преко свог зависног друштва – „Robert Bosch S.p.A. Societa Unipersonale“ из Италија.
15. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране привредног друштва „Robert Bosch GmbH“ из Немачке преко свог повезаног друштва „Bosch Energy and Building Solutions GmbH“ из Немачке, над друштвом „Bauer Optimierungstechnik GmbH & Co. KG“ из Немачке.
16. Концентрација учесника на тржишту, која настаје стицањем контроле од стране друштва са ограниченом одговорношћу „Lovitia Investment Ltd.“ са Кипра, над затвореним акционарским друштвом „Ukrhazvydobutok“ из Украјине, путем стицања најмање 90% акција овог друштва, као и стицањем контроле над са њим повезаним друштвом „Ukrainian Limited Liability Company Gazenergiya“ из Украјине, стицањем 100% удела у том друштву.

17. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле друштва „DB Mobility Logistics AG“ из Немачке, над друштвом „Veolia Transport Central Europe GmbH“ путем преузимања 100% удела у капиталу овог друштва, на који начин долази и до успостављања посредне контроле над два домаћа друштва која су под контролом „Veolia Transport Central Europe GmbH“ и то: друштвом „Veolia Transport LUV“ д.о.о. из Београда и друштвом „Veolia Transport LITAS“ д.о.о. из Пожаревца.
18. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва „MVM Magyar Villamos Művek Zártkörűen Működő Részvénytársaság“ („MVM Hungarian Electricity Private Limited Company“) из Мађарске, над друштвом „E.ON Földgáz Trade Zrt.“ и над друштвом „E.ON Földgáz Storage Zrt.“ Оба из Мађарске и под посредном контролом истог друштва – „E.ON AG“ са седиштем у Немачкој.
19. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле од стране друштва „Metinvest B.V.“ из Холандије, над друштвом „Trosilia Holdings Ltd.“ са Кипра, до чега долази на основу преузимања 100% капитал учешћа у овом друштву од претходног власника тих удела, на који начин стицалац контроле успоставља и посредну контролу над украјинским друштвом „PJSC Southern GOK“, које је под искључивом контролом друштва „Trosilia Holdings Ltd.“
20. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране Предузећа за производњу и промет „Индустрија меса Матијевић“ д.о.о. из Новог Сада, преко повезаног друштва „Еколаб“ д.о.о. из Новог Сада, над Пољопривредним предузећем „Јединство“ а.д. из Кикинде, до чега долази на основу јавно објављене понуде о преузимању акција друштва „Јединство“, чијом реализацијом подносилац пријаве и давалац понуде за преузимање стиче акција циљног друштва.
21. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва „Societe Generale Banka Srbija“ а.д. из Београда над делом пословања друштва „КВС Банка“ а.д. са седиштем у Београду, до чега долази на основу уговорног преузимања банкарских услуга „КВС Банке“ а.д., које се примарно пружају физичким лицима, предузетницима, малим и средњим привредним друштвима, као што су отварање текућих рачуна, депозитни послови, издавање платних картица, кредитни послови и друге банкарске услуге.
22. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле приватно-правне фондације „RAG-Stiftung“, основане по праву и са седиштем у Републици Немачкој, над „Evonik Industries AG“ акционарским друштвом са седиштем у Републици Немачкој.
23. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем искључиве контроле друштва „ABB Ltd“ из Швајцарске, над друштвом „Power-One Inc.“ из САД-а, до чега долази на основу преузимања свих акција циљног друштва.
24. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва „Telenor Danmark Holding A/S“ из Данске, над друштвом „КВС Банка“ а.д. из Београда, до чега долази на основу преузимања 100% акција „КВС Банке“, од друштва „КВС Insurance N.V.“, као њиховог претходног власника.

25. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле од стране друштва „Kai Serbia Holding B.V.“ из Холандије, над друштвима „Зорка-Керамика“ д.о.о. из Шапца и „Им-мо Керамика“ д.о.о. из Београда, до чега долази куповином 100% удела ових друштава, као и куповином циљног бизниса од друштва „Alas Holding“ а.д. из Лединаца, који се састоји од пословних активности у области геолошких истраживања и површинске експлоатације минералних сировина и експлоатације лежишта керамичке и опекарске глине и каолинисаног гранита, укључујући и пратеће дозволе потребне за обављање ових активности.
26. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Pharma-Verlagsbuchhandlung Gesellschaft mit beschränkter Haftung“, над друштвом „Steigerwald Arzneimittelwerk GmbH“ оба из Републике Немачке, до чега долази преузимањем целокупног капитал учешћа циљног друштва од стране друштва „Pharma-Verlagsbuchhandlung Gesellschaft mit beschränkter Haftung“.
27. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва „Telenor Mobile Communications AS“ из Норвешке, над друштвима „Cosmo Bulgaria Mobile EAD“ и „Germanos Telecom Bulgaria EAD“ из Републике Бугарске, до чега долази на основу уговорног преузимања свих акција циљних друштава од њиховог претходног власника – грчког телекомуникационог оператера „Hellenic Telecommunications Organization SA“ (OTE).
28. Концентрација учесника на тржишту која настаје променом облика контроле над друштвом „Blok 67 GmbH“ из Аустрије, која се од претходне заједничке контроле над овим друштвом претвара у појединачну контролу над њим, коју успоставља друштво „Нуро Alpe-Adria-Beteiligungen GmbH“ из Аустрије, на који начин ово друштво успоставља и посредну појединачну контролу над друштвом „Blok 67 Associates“ д.о.о. из Београда, које је зависно друштво истоименог друштва из Републике Аустрије.
29. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Аутопревоз“ а.д. из Чачка, над друштвом „Пегаз Плус“ д.о.о. из Ивањице, на основу куповине целокупног удела у овом друштву, као и куповином коришћених аутобуса од друштава „Либертас“ д.о.о. и „Пегаз“ д.о.о. оба из Ивањице на основу уговора о продаји.
30. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва „Valeant Pharmaceuticals International Inc“ из Канаде, над друштвом „Bausch & Lomb Holdings Incorporated“ из САД-а – држава Далавер.
31. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране привредног друштва „ДОН ДОН“ д.о.о. из Београда, над имовином Акционарског друштва „Пекарство“ а.д. из Краљева, коју чини непокретна и покретна имовина, опрема, производна линија и возила, а што све на основу Уговора о закупу закупљује друштво „ДОН ДОН“ д.о.о., и што је у функцији обављања делатности производње хлеба, свежег пецива, кора и колача, што чини како регистровану, тако и стварну делатност друштва „Пекарство“ а.д.
32. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „STEINHOFF INTERNATIONAL HOLDINGS LIMITED“ из Јужноафричке Републике, над друштвом „RUDOLF LEINER GESELLSCHAFT M.B.H.“ из Аустрије, и над

друштвом „LKM BETEILIGUNGSGESELLSCHAFT M.B.H.“ из Аустрије, до чега долази на основу уговорне куповине свих акција ових повезаних друштава, од њихових тренутних власника.

33. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Walter Frey Holding AG“ из Швајцарске, над пословањем друштва „Mercedes-Benz Srbija i Crna Gora“ д.о.о. из Београда, до чега долази на тај начин што ће друштво „Walter Frey Holding AG“ купити од друштва „Daimler AG“ из Немачке, пословне активности домаћег циљног друштва.
34. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва „Tetra Laval Holdings B.V.“ из Краљевине Холандије, над друштвом „DSS Silkeborg A/S“ из Краљевине Данске, до чега долази на основу уговорног преузимања акција циљног друштва.
35. Концентрација учесника на тржишту која настаје на основу стицања контроле над друштвом „Pra Holdings, Inc“, из државе Делавер – САД, коју успоставља друштво „Pinnacle Holdco Parent, Inc“, из Делавера – САД, преко свог потпуно зависног друштва „Pinnacle Merger Sub, Inc“, до чега долази на основу Уговора о спајању друштава „Pinnacle Merger Sub, Inc“ и „Pra Holdings, Inc“, након чега ће друштво „Pinnacle Holdco Parent, Inc“ стећи све акције у друштву „Pra Holdings, Inc“, које ће наставити да послује као потпуно зависно друштво компаније „Pinnacle Holdco Parent, Inc“.
36. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле, путем преузимања положаја франшизера од стране друштва „Telenor Norway AS“ из Норвешке, над франшизом „Telekiosken“, којом тренутно управља друштво „Kjedehuset AS“ из Норвешке и од кога друштво „Telenor Norway AS“ стиче предметну франшизу.
37. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „KOMISIANO INVESTMENTS“ LTD, са Кипра, над затвореним акционарским друштвом „SMART-HOLDING“ са седиштем у Украјини, до чега долази на основу стицања преко 75% удела у капиталу овог друштва.
38. Концентрација учесника на тржишту, која настаје успостављањем контроле од стране друштва „Metinvest B.V.“ из Холандије, над друштвом „Дипромез“ д.о.о. из Украјине, до чега долази путем стицања 99% удела овог друштва, на основу преузимања предметних удела од њиховог претходног власника.
39. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва са ограниченом одговорношћу „Allnex S.à.r.l.“ из Великог војводства Луксембург, над делом пословања акционарског друштва „Bayer MaterialScience AG“ из Немачке, до чега долази на тај начин што друштво „Allnex S.à.r.l.“ на основу закљученог купопродајног уговора купује од друштва „Bayer MaterialScience AG“, пословну активност везану за производњу неплутајућих смола које се стврдњавају зрачењем.
40. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Fiat Powertrain Technologies S.p.A.“ из Италије, над друштвом „VM Motori S.p.A.“ из Италија, до чега долази уговорним преузимањем 50% удела у друштву „VM Motori

S.p.A.“ од претходног власника тих удела, на који начин „Fiat Powertrain Technologies S.p.A.“ постаје искључиви власник циљног друштва са 100% удела у њему.

41. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Redwood Holdco Parent, Inc.“ из Делавера, САД, над друштвом „Research Pharmaceutical Services, Inc.“, из Филадельфије, САД, до чега долази спајањем зависног друштва подносиоца пријаве, „Redwood Merger Sub, Inc.“, Делавер, САД, са друштвом „Research Pharmaceutical Services, Inc.“, на основу Уговора и плана спајања, при чему ће друштво „Research Pharmaceutical Services, Inc.“ наставити да постоји као потпуно зависно друштво компаније „Redwood Holdco Parent, Inc.“.
42. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране привредног друштва „DTEK Holdings B.V.“ из Холандије, над друштвом са ограниченом одговорношћу „Elektronaladka“ из Украјине, до чега долази на основу стицања 99% капитал учешћа у друштву „Elektronaladka“ од стране друштва „DTEK Holdings B.V.“.
43. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „SAGA“ д.о.о. из Београда, над друштвом „SMART“ д.о.о. из Новог Сада, до чега долази куповином 60% удела у капиталу овог друштва.
44. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Wheat Corn Holding B.V.“ из Холандије, над друштвом „Brook Development Inc“ са Британских Девичанска Острва, до чега долази путем стицања 100% акција друштва „Brook Development Inc.“.
45. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле привредног друштва „SCM (System Capital Managment) Limited“ са Кипра, над приватним акционарским друштвом Фабрика за обogaћивање угља „Колосникивска“ из Украјине, до чега долази преузимањем контролног капитал учешће у циљном друштву, куповином 99,98% акција овог друштва од његових претходних власника.
46. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле друштва „DTEK Investments B.V.“ из Холандије, над затвореним акционарским друштвом „Naftogazvydobuvannya“ из Украјине, до чега долази на основу преузимања удела у друштвима акционарима друштва „Naftogazvydobuvannya“ од претходних власника тих удела, на који начин ће друштво „DTEK Investments B.V.“ имати преко 50% гласова у корпоративним органима циљног друштва и контролу над овим друштвом.
47. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране привредног друштва „DTEK Holdings B.V.“ из Холандије, над друштвом са ограниченом одговорношћу „Енергoproект“ из Украјине, до чега долази на основу стицања 100% удела у овом друштву, које „DTEK Holdings B.V.“ стиче од претходних власника тих удела.
48. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем појединачне контроле од стране друштва „Schneider Electric SA“ из Француске, над друштвом „Invensys plc“ из Енглеске, до чега долази на основу преузимања свих акција друштва „Invensys plc“ од стране друштва „Schneider Electric SA“.

49. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Aargious Limited“ са Британских Девичанских острва, над Акционарским друштвом за пољопривредну производњу „Келебија“ из Суботице, до чега долази на основу јавно објављене понуде о преузимању акција друштва „Келебија“, чијом реализацијом друштво „Aargious Limited“ стиче контролни пакет акција овог друштва, као и посредну контролу над његовим зависним друштвима.
50. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Group DF Holdings Limited“ са Кипра, над друштвом „Tolexis International Limited“ са Кипра, до чега долази на тај начин што друштво „Group DF Holdings Limited“ на основу Уговора о повећању капитала, стиче већински удео у капиталу друштва „Tolexis International Limited“.
51. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва „Piraeus Bank S.A“ из Грчке, над друштвом „Millennium Bank S.A.“ из Грчке, до чега долази преузимањем 100% акција ове банке од „BCP group“ као досадашњег власника предметних акција.
52. Концентрација учесника на тржишту која настаје преузимањем контроле од стране друштва „Piraeus Bank S.A“, из Грчке, над целокупним банкарским пословањем свих филијала друштва „Cyprus Popular Bank Public Co Ltd.“ са Кипра, које се налазе и послују на грчком тржишту.
53. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Нафтна индустрија Србије“ а.д. из Новог Сада, над Бензинском станицом коју НИС узима у закуп од власника – Земљорадничке задруге „Ваџех“ из Бача, која ће пословати под брендом НИС-а, и на којој ће власник Земљорадничке задруге „Ваџех“ из Бача у име и за рачун НИС-а, обављати малопродају нафтних деривата и друге робе из асортимана друштва НИС.
54. Концентрација учесника на тржишту која настаје преузимањем контроле од стране друштва „Piraeus Bank S.A“ из Грчке, над целокупним банкарским пословањем свих филијала друштва „Hellenic Bank Public Company Ltd.“ са Кипра, које се налазе и послују на грчком тржишту.
55. Концентрација учесника на тржишту која настаје преузимањем контроле од стране друштва „Piraeus Bank S.A“ из Грчке, над целокупним банкарским пословањем и свим филијалама друштва „Bank of Cyprus Public Company Ltd.“ са Кипра, које се налазе и послују на грчком тржишту.
56. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле од стране друштва „PHOENIX Pharma“ д.о.о. из Београда, над холдинг друштвом „Pharmacity“ д.о.о. из Београда, као и посредне контроле над Здравственом установом за промет лековима на мало и појединачну израду лекова по рецептури Апотека „Pharmacity“, из Београда, до чега долази на основу двофазног преузимања од стране друштва „PHOENIX Pharma“ д.о.о., удела у друштву „Pharmacity“ и на тај начин стицања контроле над њим.

57. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Delmax“ д.о.о. из Старе Пазове, над друштвом „Trost Auto Service Technik“ д.о.о. из Београда, на основу преузимања 100% удела у циљном друштву.
58. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле од стране друштва „Remho Beteiligungs GmbH“ из Аустрије, над акционарским друштвом „HELIOS sestavljeno podjetje za kapitalске naložbe in razvoj“ д.д. из Републике Словеније, до чега долази на основу преузимања 73,12% акција овог друштва, као и посредне контроле над свим привредним друштвима из Републике Србије, која су повезана са циљним друштвом.
59. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране Друштва са ограниченом одговорношћу за трговину и услуге „Rasa“ из Зрењанина, над пољопривредним предузећем „Cairnwell“ д.о.о. из Српске Црње, до чега долази на основу преузимања 100% удела у привредном друштву „Cairnwell“ д.о.о. од претходног власника тих удела.
60. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране привредног друштва „PharmaSwiss Poland Sp.z.o.o.“ из Пољске, над пословањем које се односи на производњу, маркетинг, дистрибуцију и продају одређених фармацеутских и других производа привредног друштва „Redbeard Ltd“ са Кипра.
61. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Uniqa International AG“ из Аустрије, над друштвима Неживотно осигурање „Basler“ а.д.о. и Животно осигурање „Basler“ а.д.о., оба из Београда, до чега долази на основу уговорног преузимања 100% удела у сваком од ових друштава, од претходних власника тих удела.
62. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Slovenia Broadband S.a.r.l.“ из Луксембурга, над друштвом „Solford Trading Limited“ са Кипра, до чега долази на тај начин што друштво „Slovenia Broadband S.a.r.l.“ на основу Уговора о купопродаји акција, купује целокупан удео у акцијском капиталу овог друштва од његовог контролног друштва „Sierra Investments Group Corp“.
63. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Portinvest Limited“ са Кипра, над друштвом „Revistonto Commercial Ltd“ са Кипра, до чега долази на основу преузимања 100% удела у циљном друштву од претходних власника тих удела.
64. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем од стране друштва „Adria Media Limited“ са Кипра, непосредне контроле над друштвом „IKO Balkan SRL“ из Румуније, до чега долази на основу стицања 100% акција истог друштва.
65. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „S.L.Solutions lab Limited“ са Кипра, над друштвом „Електропивденмонтаж“ из Украјине, до чега долази преузимањем 100% удела у циљном друштву, на основу куповине предметних удела њиховог дотадашњег јединог власника.

66. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва „Telenor Sverige AB“ из Шведске, над друштвом „Sladd AB“ из Шведске, до чега долази на основу уговорног преузимања свих акција циљног друштва од друштва „Tele2 Sverige Aktiebolag“, као досадашњег власника укупних акција друштва „Sladd AB“.
67. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва „Robert Bosch GmbH“ из Немачке, преко свог потпуно зависног друштва „SOINDEV 2 SAS“ (Societe Intermediaire de Developpement 2) из Француске, над пословањем које се тиче израде машина намењених за производњу или завршну обраду амбалаже, до чега долази стицањем свих средстава друштва „Tecnor Machines et Systemes SAS“ из Француске, и права интелектуалне својине која су у власништву друштва „Tecnor SAS“ из Француске, а која су средства и права интелектуалне својине потребна за обављање предметног пословања.
68. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле од стране друштва „LUKOIL Lubricants Austria GmbH“ из Аустрије, над делом пословања друштва „OMV Refining & Marketing GmbH“ из Аустрије, као и стицањем посредне контроле овог друштва преко групе својих повезаних друштава и то „LUKOIL Lubricants East Europe S.R.L.“ из Румуније и „LUKOIL Lubricants Europe Oy“ из Финске, над делом пословања друштава OMV групе у већем броју европских земаља, укључујући и Србију у којој послује друштво „OMV Srbija“ д.о.о. из Београда, као члан ове групе.
69. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем појединачне контроле од стране друштва „Fawaz Abdulaziz Alhokair & Co“ из Саудијске Арабије, преко зависног друштва – „International Fashion Business Limited“ из Уједињених Арапских Емирата, или другог повезаног друштва, над [...] пословањем брендова „Aldo“, „Monsoon Accessorize“, „Sergeant Major“ и „Costa Coffee“ у Србији, [...] којим тренутно управљају привредно друштво „Delta Coffee“ д.о.о. из Београда, и привредно друштво „Delta Fashion“ д.о.о. из Београда, до чега долази [...] од стране друштва „Fawaz Abdulaziz Alhokair & Co“.
70. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле од стране друштва „Komisiano Investments Ltd.“ са Кипра, над друштвом „Withine Investments Ltd.“ са Кипра, до чега долази стицањем 100% удела у капиталу овог друштва од досадашњег власника тих удела, као и посредне контроле над друштвом „BM Bank“ из Украјине, на основу стицања 100% удела у овом друштву.
71. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва „Wiener Stadtische Osiguranje“ а.д.о. из Београда, над делом портфолија активности осигурања живота друштва „Metlife“ а.д.о., из Београда.
72. концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле друштва „SCM FINANCIAL OVERSEAS LIMITED“ са Кипра, над друштвом „UA TELECOMINVEST LIMITED“ са Кипра и посредне контроле над његовим зависним друштвима, првенствено над јавним акционарским друштвом „УКРТЕЛЕКОМ“ из Украјине, до чега долази куповином 100% удела у друштву „UA TELECOMINVEST LIMITED“.

Концентрације које настају у случају заједничког улагања, или стицање заједничке контроле (чл. 17. ст. 1. тач. 3. Закона):

73. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле од стране друштва „DD Turkey Holdings S.a.r.l.“ из Луксембурга и друштва „Naci Omer Sabanci Holding A.S.“ из Турске, над привредним друштвом „Enerjisa Enerji A.S.“ из Турске, до чега долази на основу реализације купопродајног уговора, чијим спровођењем друштво „DD Turkey Holdings S.a.r.l.“ преузима 50% акција у циљном друштву, од аустријског друштва „Verbund International G.m.b.H“, као претходног власника и продавца предметних акција у друштву „Enerjisa Enerji A.S.“.
74. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле од стране друштва „System Capital Management Limited“ са Кипра и друштва „Alester Holdings Limited“ са Кипра, над групом циљних друштава коју чине друштво „S.L. Solutions Lab Limited“ са Кипра, а која ће након закључења трансакције контролисати и остала друштва циљне групе и то друштво „Domnaservis“ из Украјине, „Concord Solutions Lab GmbH“ из Аустрије и „Concord Engineering“ из Украјине.
75. Концентрација учесника на тржишту која настаје оснивањем заједничког друштва под именом „Alltrucks GmbH & Co. KG“ са седиштем у Немачкој, од стране привредних друштава „Robert Bosch GmbH“, „ZF Friedrichshafen AG“ и „Knorr-Bremse Systeme fur Nutzfahrzeuge GmbH“ сва из Немачке, на који начин долази до стицања заједничке контроле над овим циљним друштвом.
76. Концентрација учесника на тржишту која настаје променом квалитета заједничке контроле над друштвом „Repower AG“ из Швајцарске, смањењем броја привредних друштава која врше заједничку контролу са три на два, тако што ће стицањем 24,6% акција од излазећег акционара (друштва „Alpiq AG“ из Швајцарске, које напушта контролу над друштвом „Repower AG“), заједничку контролу након реализације предметне трансакције над циљним друштвом вршити „Ахро Holding AG“ из Швајцарске и Министарство грађевине, саобраћаја и шумарства Кантона Грисонс, Швајцарска.
77. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле од стране друштва „O Zone“ а.д из Београда и друштва „Asporta Limited“ са Кипра, над друштвом „Energowind“ д.о.о. из Вршца, у коме ће свако од друштава стицаоца заједничке контроле поседовати по 50% удела у друштву „Energowind“ д.о.о. као циљном друштву.
78. Концентрација учесника на тржишту која настаје индиректним стицањем заједничке контроле од стране друштва „Robert Bosch GmbH“ из Немачке и физичког лица – Joseph I. Dougherty Jr., над друштвом „Industrial Pharmaceutical Resources, Inc“ из САД-а, до чега долази на тај начин што друштво „Bosch Packaging Services Inc.“, као члан Bosch групе купује 49% акција друштва „Industrial Pharmaceutical Resources, Inc“ које су пре спровођења концентрације биле у поседу физичког лице Joseph I. Dougherty.
79. Концентрација учесника на тржишту која настаје оснивањем заједничког друштва „Energiespeicher Nord GmbH & Co. KG“ са седиштем у Немачкој, које ће бити заједнички контролисано од стране својих оснивача – друштава „Robert Bosch GmbH“ и „Bürgerwindpark Braderup-Tinningstedt GmbH & Co.KG“, оба из Немачке.

80. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле од стране друштва „Agrifirm Group B.V.“ из Холандије и физичког лица Зорана Вукадиновића, држављанина Републике Србије, над предузећем за прераду прехранбених производа и трговину на велико и мало, „Сто посто“ д.о.о. из Београда, до чега долази на тај начин што „Agrifirm Group B.V.“ кроз докапитализацију стиче 35% удела у циљном друштву, на основу чега заједно са претходним искључивим власником овог друштва учествује у вршењу заједничке контроле над њим.
81. Концентрација учесника на тржишту која настаје на основу промене облика контроле над друштвом „LiteCon GmbH“ из Аустрије, при чему се претходна појединачна контрола над овим друштвом коју је вршило друштво „SECAR Technologie GmbH“ из Аустрије, претвара у заједничку контролу коју ће над циљним друштвом, поред претходног искључивог власника и контролора, а на основу делимичног преузимања удела у циљном друштву, након спровођења концентрације вршити и друштво „Evonik International Holding B.V.“ из Холандије.
82. Концентрација учесника на тржишту која настаје на основу промене типа контроле над друштвом „PS Yandex Money LLC“ из Руске Федерације, при чему се претходна појединачна контрола над овим друштвом, коју је вршило друштво „Yandex N.V.“ из Холандије, претвара у заједничку контролу коју ће убудуће поред претходног искључивог власника и контролора, а на основу делимичног преузимања удела у циљном друштву, вршити и друштво „Sberbank of Russia“ из Руске Федерације.
83. Концентрација учесника на тржишту која настаје оснивањем заједничког друштва путем заједничког улагања његових оснивача и то друштава „Robert Bosch GmbH“ из Немачке, „GS Yuasa International Ltd“ из Јапана и „Mitsubishi Corporation“, такође из Јапана.
84. Концентрација учесника на тржишту, која настаје променом облика контроле над друштвом „Jat Airways A.D. Beograd“ из Београда, која се из појединачне контроле над овим друштвом коју је вршила Република Србија као његов претходно једини власник, трансформише у заједничку контролу коју ће над овим друштвом стицањем 49% акција, као и одређених управљачких овлашћења и одговорности над овом компанијом вршити с једне стране „Etihad Airways P.J.S.C.“, јавно акционарско друштво Уједињени Арапски Емирати, док ће, с друге стране, већински део акцијског капитала у будућем заједничком друштву од 51% поседовати Република Србија.
85. Концентрација учесника на тржишту која настаје на тај начин што друштво „Johera B.V.“ из Холандије, стиче 51% удела у друштву „Nestro Dunav“ д.о.о. из Сремских Карловаца, уговорним преузимањем предметних удела од њиховог претходног власника – друштва „Optima grupa“ д.о.о. из Републике Српске, док друштво „Naftachem“ д.о.о. из Сремске Каменице, као други члан друштва „Nestro Dunav“ д.о.о., задржава свој претходни статус у овом друштву са 49% удела у истом, на који начин долази до промене вршилаца заједничке контроле над циљним друштвом, односно стицања заједничке контроле над постојећим учесником на тржишту.
86. Концентрација учесника на тржишту која настаје реализацијом два пројекта који се сматрају једном пословном трансакцијом, при чему реализацијом првог пројекта друштва „Telenor ASA“ и „Schibsted ASA“ оба из Норвешке, оснивају друштво заједничког улагања „SnT Classifieds ANS“ са седиштем у Норвешкој – пројекат „Sky“,

док реализацијом другог пројекта долази до промене контроле над друштвом „701 Search Pte. Ltd.“ из Сингапура, које ће након реализације овог пројекта бити контролисано од стране друштва „Telenor Communication II AS“ и „Schibsted Classified Media AS“ оба из Норвешке и друштва „SPH Interactive International Pte. Ltd.“ из Сингапура – пројекат „Tennessee“.

87. Концентрација учесника на тржишту до које долази успостављањем непосредне заједничке контроле друштва „Metinvest B.V.“ из Холандије и друштва „Black Iron Inc.“ из Канаде, над друштвом „Black Iron Limited“ са Кипра и посредне контроле над његовим зависним друштвима „Shymanivske Steel“ и „Zelenivske Steel“, оба из Украјине.
88. Концентрација учесника на тржишту која настаје на тај начин што друштво „Joint Stock Company United Petrochemical Company“ из Руске Федерације и друштво „Grupo Petrotemex, S.A. de C.V.“ из Мексика, оснивају потпуно функционално заједничко улагање, које ће бити под заједничком контролом својих оснивача и пословаће у сектору производње и продаје нафтног кокса.
89. Концентрација учесника на тржишту која настаје на тај начин што друштво „John Wood Group PLC“ из Шкотске и друштво „Siemens Aktiengesellschaft“ из Немачке, оснивају путем заједничког улагања, друштво „Kendrum Limited“, са седиштем у Шкотској, које ће бити под заједничком контролом својих оснивача и пословаће у сектору пружања услуга за одржавање, поправку и сервис рото опреме за индустрију производње електричне енергије и индустрију нафте и гаса широм света.
90. Концентрација учесника на тржишту која настаје оснивањем друштва заједничког улагања „JLL/Delta Patheon Holdings L.P.“, чији су оснивачи и заједнички контролори друштво „JLL Partners Inc, L.P.“ из САД-а, и друштво „Koninklijke DSM N.V.“ из Холандије, при чему ће на основу Уговора о уношењу улога и Уговора о аранжману, новоосновано друштво стећи контролу над пословањем друштва „DSM Pharmaceutical Product“ – које је под контролом „Koninklijke DSM N.V.“ и над пословањем друштва „Patheon Inc.“ из Канаде – које се налази под контролом друштва „JLL Partners Inc, L.P.“.

Концентрације која настају спајањем или другом статусном променом у којима долази до припајања учесника на тржишту у смислу закона којим се уређује положај привредних друштава (чл. 17. ст. 1. тач. 1. Закона):

91. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем појединачне контроле од стране друштва „Renaissance Parent Corp.“, над друштвом „Gardner Denver Inc.“ – оба из Делавера – САД, до чега долази на тај начин што ће се зависно друштво подносиоца пријаве и то друштво „Renaissance Acquisition Corp.“ спојити са друштвом „Gardner Denver Inc.“ које ће наставити да постоји као потпуно зависно друштво компаније „Renaissance Parent Corp.“.

5.2. Концентрације о којима је решавано у поступку по службеној дужности

Комисија је током извештајног периода (2013. година), пратила начин извршавања и спровођења услова који су у претходним годинама прописани према појединим привредним субјектима у свим појединачним случајевима условног одобравања концентрација, а чије се важење односило и на 2013. – овде извештајну годину. У дефинисаним временским интервалима који су одређени сваким појединачним управним актом, којим је решавано о условном одобрењу концентрација, Комисија је пратила на који начин субјекти према којима су ти услови прописани, исте спроводе. Обвезници прописаних услова, Комисији подносе периодичан извештај којим је обавештавају о начину, степену и динамици извршавања наложених услова. Комисија се упознаје са оваквом врстом извештаја, разматра их и о свом ставу по питању истих обавештава учесника на тржишту на кога се такве мере односе. Комисија ће на истоветан начин поступати и када је реч о предстојећем праћењу извршавања услова који су садржани у одлукама Комисије из 2013. године, у вези условног одобравања концентрација.

„СУНОКО“ д.о.о. Нови Сад и „Hellenic Industry SA“ Грчка

Решењем је условно одобрена концентрација учесника на тржишту која би настала стицањем контроле друштва Суноко над циљним друштвом Hellenic Industry SA, након окончања тендерског поступка расписаног ради продаје већинског удела у капиталу овог грчког друштва (82,33% акцијског капитала циљног друштва). Узимајући у обзир укупно утврђено чињенично стање, као и могуће тржишне последице које би наступиле у случају безусловног реализовања ове пословне трансакције, Комисија је закључила да предметна концентрација не може бити одобрена без прописивања одговарајућих мера како структурног карактера, тако и одговарајућих мера понашања.

Први услов, односно структурна мера под којом је ова концентрација одобрена, састоји се из обавезе друштва Суноко да на предвиђени начин и у предвиђеном року отуђи фабрику шећера „Шајкашка“ из Жабља, која је тренутно под контролом компаније Hellenic Industry. Прописана структурна мера предвиђа и обавезу друштву Суноко да у циљу њеног спровођења, именује уз претходну сагласност Комисије, Повереника за управљање, Повереника за надзор и Повереника за продају, као и да на предвиђени начин обавештава Комисију о томе како се ова мера спроводи. Реализацијом наложене структурне мере, тржишни удео друштва Суноко, у односу на укупни номинални капацитет прераде шећерне репе свих учесника на тржишту производње шећера који су активни у Републици Србији, биће сведен на око 65%, док би без примене овакве мере тај удео достигао приближно 80%.

Други услов, односно скуп мера понашања под којим се ова концентрација одобрава, састоји се из обавезе друштва Суноко да Комисији доставља садржински унапред дефинисане шестомесечне извештаје, с тим да оваква обавеза траје до момента укидања царинских и других дажбина које се плаћају при увозу шећера у Републику Србију, као и да доставља друге извештаје који су по свом садржају и роковима извештавања Комисије ближе одређени диспозитивом одлуке. Осим наложеног шестомесечног извештавања Комисије на околности прописаних података и документације прописано је да ће друштво Суноко без одлагања, односно у року не дужем од 20 дана од дана промене, известити Комисију о насталим променама цене шећера на паритету FCO фабрика, које се примењују према појединим

категоријама купаца, уз достављање образложења, узрока и интензитета насталих промена, које ће Комисија оцењивати у складу са Законом.

Комисија је оценила да ће се прописаном структурном мером обезбедити промена тржишне структуре, у односу на ону која би се конституисала у случају безусловног одобрења ове концентрације. Ово из разлога што ће се мером деконцентрације, или увести на тржиште нови учесник, или ће доћи до тржишног ојачавања постојећег учесника – конкурента. Предвиђеним и прописаним механизмима и начином праћења и редовног извештавања, када је о мерама понашања реч, Комисија ће континуирано ценити усклађеност понашања доминантног тржишног учесника у односу на одредбе Закона о заштити конкуренције.

Условно одобравање ове концентрације, Комисија је темељила на битно другачијем чињеничном стању у 2012. години, у поређењу са истим индикаторима оцењивања у 2011. години, на основу којих је Комисија забранила спровођење исте концентрације, која је први пут била пријављена у августу 2011. год. Ово се пре свега односи на област политику цена друштва Суноко, по којима је ово друштво продавало шећер домаћим и иностраним купцима, што је Комисија установила током спроведеног предметног испитног поступка. Такође, утврђено је да је у 2012. у односу на 2011. годину био потпуно другачији однос упоредних цена (просечна продајна цена) према домаћем и страном купцу. У 2012. години, просечне продајне цене компаније Суноко према домаћим купцима биле су ниже за око 10,4% у односу на оне по којима се у тој години шећер продавао иностраним купцима.

„Agrokor“ d.d. Загреб и „Poslovni sistem Mercator“ d.d. Љубљана

Решењем је условно одобрена концентрација која настаје стицањем контроле друштва „Agrokor“ d.d. из Републике Хрватске, над словеначким друштвом „Poslovni sistem Mercator“ d.d. на основу намераваног преузимања 53,12% акција циљног друштва.

Прописане структурне мере уз чију примену је ова концентрација одобрена, произашле су из анализе стања у предметној малопродаји на локалним географским тржиштима. С тим у вези, услови структурног карактера подразумевају да ће подносилац пријаве своје малопродајно пословање продати, којом мером је обухваћен 21 продајни објекат (алтернативно 22, из разлога што је питање продаје једног од објеката на територији општине Нови Београд, остављено као опција која подразумева да продаја тог објекта буде замењена продајом два друга објекта на територији исте општине), у 15 градова/општина Републике Србије, са укупном нето продајном квадратуром од око 20 хиљада квадратних метара. За толико ће применом оваквих мера бити смањен простор у коме своју малопродајну делатност обављају учесници концентрације, односно за исто толико ће бити повећан простор у коме истоврсну малопродајну делатност (осим у 3 од 21 или 22 објекта) обавља неко од конкурената.

Одређени услови у виду мера понашања, састоје се у извештавању Комисије у дефинисаним временским интервалима, о основним аспектима пословне политике друштва Agrokor према добављачима. Ово у смислу политике рабата и других услова набавки, као и информисања Комисије о свим променама до којих долази у сарадњи пре свега са групом оних добављача, који спадају у категорију малих и средњих предузећа.

Решењем је одобрена концентрација учесника на тржишту, која је настала променом облика контроле над друштвом „ИМПЕЛ“ из Зрењанина, из претходне појединачне трансформисана је у заједничку контролу, коју над друштвом „ИМПЕЛ“ врше друштво „Autoritas Investment“ д.о.о. из Новог Сада и физичко лице које је оснивач и претходни једини члан и власник циљног друштва. Предметни поступак Комисија је покренула и водила као поступак по службеној дужности, а у циљу испитивања концентрације која је спроведена, иако није ни пријављена ни претходно одобрена у складу са Законом.

Осим података чије је достављање захтевано од стране друштва „Autoritas Investment“, Комисија је у овом поступку користила и податке који су јој на захтев достављени од стране Градске управе Града Зрењанина, као и Општинске управе Кикинде. Утврђено је да се у конкретном случају ради о дозвољеној концентрацији, чијим спровођењем не долази до спречавања, ограничавања или нарушавања конкуренције, а пре свега стварањем или јачањем доминантног положаја друштва Autoritas на релевантном тржишту дефинисаном за потребе предметног поступка. Уласком на два нова локална географска тржишта у сегменту малопродаје, друштво Autoritas ће преко друштва Импел, бити један од учесника на сваком од тих локалних географских тржишта, на начин и у односима како је то Комисија утврдила у овом испитном поступку. Комисија није утврдила да би, с обзиром на одређену и прецизно квантифицирану тржишну снагу таквог учесника (Импела), ова концентрација потенцијално могла представљати сметње за даљи развој ових локалних тржишта, у смислу било каквих предвиђених рестриктивних последица, односно ограничења за приступ нових учесника овим тржиштима.

5.3. Информација о настављеним активностима у вези са продајом 50% удела у друштву „ПОЛИТИКА НОВИНЕ И МАГАЗИНИ (ПНМ)“ Д.О.О. БЕОГРАД са аспекта примене Закона о заштити конкуренције

Закључењем Уговора о купопродаји удела од 29. јуна 2012. године, друштво „ООО EAST MEDIA GROUP“, регистровано у Руској Федерацији - Москва (купац) стекло је власништво над 50% удела у друштву ПНМ, куповином истог удела од друштва „Ost holding GmbH“ из Беча, које је повезано правно лице немачке медијске групације „Westdeutsche Allgemeine Zeitung (WAZ) Mediengruppe“. Агенција за привредне регистре (у даљем тексту: АПР) је ову промену власништва регистровала 16. јула 2012. године, односно истог дана када јој је и поднета регистрациона пријава промене података са документацијом. Овакво изразито брзо доношење од стране Регистратора Решења број БД 96722/2012, вероватно може да се објасни податком да је адвокат и пуномоћник купца, био претходно запослен у АПР-у (од 2005.-2008. године) као заменик директора.

Претходно, средином марта 2012. године, медији су објавили да је WAZ упутио понуду „Политици“ а.д. Београд, као другом сувласнику друштва ПНМ, да по праву прече куповине откупи WAZ-ов удео у ПНМ-у за 4,7 милиона ЕУР, са испуњавањем извесних финансијских обавеза које би се пренеле купцу, као новом члану друштва, а за које су медији претпостављали да се односе на 12 милиона ЕУР потраживања WAZ-а по основу дотадашњих одобрених кредита. Ове наводе Политика је потврдила, али право прече куповине није искоришћено.

Комисији до припреме ове информације, од стране купца предметних удела у друштву ПНМ, није поднета пријава концентрације у складу са Законом о заштити конкуренције. Иако је у почетном периоду очекивала пријаву предметне концентрације, Комисија је без одлагања, од дана регистрације промене члана друштва ПНМ у АПР-у (16. јула 2012. године), започела праћење предметне ситуације и то је настављено до данашњег дана, током којег периода је учињен знатан и константан ангажман у предузимању активности Комисије из њене законске надлежности. Разлог таквом поступању Комисије проистекао је, пре свега из њених законских овлашћења, која укључују и одобравање спровођења концентрација, као и прикупљање свих потребних информација у функцији утврђивања да ли је дошло до настанка концентрације без претходног одобрења, мада је делимично оваква активност Комисије произашла и због наглашеног интересовања јавности, које је настало након објављивања нових регистрованих података у АПР-у, у вези са предметном трансакцијом.

Поред осталих активности, Комисија је упутила захтеве за давање информација у складу са Законом (у неким случајевима и више пута поновљеним) према: друштву ПНМ, АПР-у, адвокату Николети Вученовић, директору друштва купца Урошу Стефановићу на регистровану адресу седишта купца у Москви и на приватну адресу у Београду, домаћем друштву и његовом власнику (физичком лицу) за које се основано претпоставља да контролишу купца предметног удела у ПНМ-у. На своје крајње прецизиране упите Комисија је углавном добила непотпуне, недовољне, а у неким случајевима, како је провером утврђено, и нетачне одговоре.

Комисија је на основу јавно доступних извора информација и резултата својих спроведених активности до сада утврдила следеће битне чињенице:

Купац предметног удела у друштву ПНМ је руско друштво регистровано у Јединственом државном регистру правних лица, са седиштем у Москви и са оснивачким капиталом од 10 хиљада рубаља. Као једини оснивач и власник овог друштва (са 100% удела у њему) регистровано је физичко лице Александар Трбовић, а као генерални директор друштва физичко лице Урош Стефановић. Што се тиче „врсте економске делатности којима се бави правно лице“ регистровано је „остало финансијско посредовање“.

У члану 2 предметног Уговора о купопродаји удела закљученог 29. јуна 2012. године, наведено је да је купац закључно са даном потписивања овог Уговора, исплатио продавцу први део купопродајне цене у износу од 4 милиона ЕУР и да ће дана 1. децембра 2014. године исплатити продавцу други део купопродајне цене у износу од 700 хиљада ЕУР увећан за каматну стопу од 1,75% *per annum*, од дана потписивања уговора до дана исплате другог дела купопродајне цене.

Купац је стицањем власништва над 50% удела у ПНМ-у, највероватније стекао и заједничку контролу са другим сразмерним власником из члана 17. став 1. тачка 3) Закона.

Дана 18. јануара 2012. године WAZ је закључио Уговоре о уступању потраживања (као уступиоц) са два инострана друштва (пријемници потраживања). Предмет ових уговора јесте уступање потраживања које WAZ има према ПНМ-у у укупној вредности од око 12,3 милиона ЕУР плус камата, као и уступање потраживања које WAZ има према друштву „Дневник Војводина Пресс“ д.о.о. Нови Сад, у укупној вредности од 1,5 милиона ЕУР плус камата. Власник ових иностраних друштава – пријемника потраживања јесте физичко лице, које је власник и директор и домаћег друштва за које се основано претпоставља да контролише купца.

Утврђено је да су испуњени услови у погледу финансијског прага. На основу изложеног и на

основу одредаба члана 61. став 1. тачка 2) и члана 63. став 1. тачка 1) Закона, Комисија сматра да је у конкретном случају постојала обавеза подношења пријаве ове концентрације, а што носилац такве обавезе до данас није учинио. Комисија разматра услове за евентуално покретање поступка по службеној дужности ради испитивања дозвољености предметне концентрације.

6. МИШЉЕЊА ПО ЧЛАНУ 157. ЗАКОНА О СТЕЧАЈУ

Одредбама Закона о стечају („Службени гласник РС“, бр. 104/2009), прописана је обавеза прибављања мишљења Комисије за заштиту конкуренције и то: у поступку продаје целокупне имовине или имовинске целине стечајног дужника (члан 132. став 10.); у поступку продаје стечајног дужника као правног лица (члан 135. став 3.) и у поступку спровођења мера предвиђених Планом реорганизације стечајног дужника (члан 157. став 3.).

Полазећи од наведеног законског овлашћења, Комисија је приликом давања мишљења на поднете планове у стечајним поступцима, првенствено оцењивала да ли предложеним радњама и мерама долази до промене контроле над стечајним дужником, која значи концентрацију у смислу одредаба Закона о заштити конкуренције. У том смислу, уколико продајом имовине, или имовинске целине стечајног дужника, или спровођењем мера реорганизације, као што је конверзија потраживања поверилаца у капитал друштва, може доћи до промене контроле над стечајним дужником, Комисија мишљењем упозорава на обавезу оцене испуњености услова за пријаву концентрације. Осим издатих мишљења подносиоцима плана реорганизације, Комисија је имала и писану комуникацију са стечајним судовима и стечајним управницима поводом одређених предмета.

Комисија је у 2013. години издала мишљења по захтевима за следеће стечајне дужнике:

1. ЈУЖНА МОРАВА а.д. Владичин Хан
2. ВЕЛЕФАРМ АД Београд
3. НАВИП а.д Београд
4. САЛАШ ГРАИН д.о.о Суботица
5. SAM SON COMPANY д.о.о. Београд
6. ЈЕДИНСТВО АД Гајдобра
7. ХИГЛО а.д Хладњача Хоргош
8. АСПРОМ д.о.о. Врчин
9. ДУНАВКА АД Велико Градиште
10. ЕКО ГРАФО ДУГА д.о.о Лапово
11. 33 ПОЉОПРОМЕТ Мрчајевци
12. БОЈАНА д.о.о. Београд
13. АД ВРЕЊЕ Београд
14. “ШАРУЉА“ д.о.о. Београд
15. Ideal company д.о.о. Ниш
16. МОДРИАНИ д.о.о Шимановци
17. ЕУРОПОЛИС д.о.о. Месарци
18. МБ КОНСАЛТИНГ д.о.о Београд
19. ЛИВНИЦА а.д. Београд
20. ТП ДУНАВ Вучак-Смедерево
21. ЦОКА д.о.о. Вучак -Смедерево

22. АЛМАГ д.о.о. Кладово
23. AD VOJVODINAPUT Зрењанин
24. ТП КВИН д.о.о. Крагујевац
25. „ВФ ХОЛДИНГ“ а.д. Земун
26. БОРОВИЦА ТРАНСПОРТ д.о.о Рума
27. БОРОВИЦА ТРАНСПОРТ ПУТ Рума
28. Дунав група агрегати а.д. Нови Сад
29. ВЕКО д.о.о. Београд
30. UNIFARM MEDICOM d.o.o. Београд, Земун
31. UNIFARM a.d. Београд
32. ИТХ д.о.о. Београд
33. ФАД а.д. Горњи Милановац
34. ТОЗА МАРКОВИЋ а.д. Кикинда
35. Wunder д.о.о. Ниш
36. ФАУСТ КОМЕРЦ д.о.о. Ужице
37. БАЛКАН ЕКСПРЕС д.о.о. Марковац
38. СОФАБИТАЛ д.о.о. Кула
39. MONDI SERBIA d.o.o.
40. БИСЕР а.д. Кумане
41. ВОДОПРИВРЕДА а.д. Смедеревска Паланка
42. Вау company & invest d.o.o. Обреновац
43. ИНТЕР-КОП д.о.о. Шабац
44. КК “ВОЖДОВАЦ“ Београд
45. ЛУКА БЕОГРАД а.д. Београд
46. ФАРМАД д.о.о. Краљево
47. МАШИНАЦ д.о.о. Краљево
48. „Војвода Пријезда“ д.о.о. Сталаћ
49. ABC FOOD a.d. Руски Крстур
50. Carićin grad-N&MM Beton d.o.o. Београд
51. Vomex import export d.o.o. Београд
52. Тринити инжењеринг д.о.о. Београд
53. Иван Милутиновић ПИМ а.д. Београд
54. ДУМАЧА д.о.о. Шабац
55. “ДОЛИНЕ“ а.д. Гложан
56. Појектомонтажа АД Београд
57. Словас д.о.о., Чачак
58. Vanini AD, Кикинда

59. Vanini Trade doo, Кикинда
60. Универзал ТПМ Београд
61. ФМП д.о.о. Београд
62. МОТИНС а.д. Нови Сад
63. ЗВЕЗДА а.д. фабрика стакла Земун
64. ПОЛИС ГРАДЊА д.о.о. Београд
65. АК КОМПРЕСОР а.д. Београд
66. АСПРОМ д.о.о. Београд-Врчин
67. ТЕХНО ДИЗАЈН а.д. Рипањ
68. ABC FOOD а.д. Руски Крстур
69. ФОТО око штампарија д.о.о Нови Сад
70. ГЕМАХ д.о.о. Београд
71. ПКБ ИМЕС д.о.о. Београд
72. IDEAL COMPANY d.o.o. Ниш
73. Винарија ЛЕВАЧ д.о.о. Рековац
74. WHOLEMARK d.o.o. Нови Сад
75. ДТД Водопривреда Сента д.о.о. Сента
76. МБ КОНСАЛТИНГ д.о.о. Београд
77. ITM GROUP d.o.o. Београд
78. СРЕМ ПУТ а.д. Рума
79. ИЗОЛАЦИЈА а.д. Београд
80. BEER Commerce d.o.o. Ниш
81. ПРИМА ПРОДУКТ д.о.о. Кикинда
82. АСПРОМ д.о.о. Београд
83. НИШ АУТО ГРУПА а.д. Ниш
84. БЕОХЕМИЈА д.о.о. Београд
85. БЕОХЕМИЈА ИНХЕМ д.о.о. Зрењанин
86. ХЕМИЈА БРИХОЛ д.о.о. Вршац
87. ДАЛИА д.о.о. Београд-Земун

7. COMPETITION ADVOCACY

Competition advocacy подразумева активности тела за заштиту конкуренције на промовисању заштите конкуренције и компетитивног пословног амбијента, односно на јачању свести о значају заштите конкуренције, применом механизма који подразумевају добровољно „подвргавање“ правилима и сарадњу, а санкционисање и принудно извршење чине сувишним.

Углед и препознатљивост Комисије у јавности остварује се подједнако кроз ефикасну примену закона, *advocacy* активности и кроз међународну сарадњу. Транспарентна, предвидива и недискриминаторска примена закона од стране Комисије, поштовање права странака у поступку, добра образложења и објављена решења, оптимално трајање поступка, кажњавање, као и ефикасна употреба ресурса (људских и финансијских), представљају основни и најбољи начин промовисања заштите конкуренције.

Циљеви које Комисија жели да достигне кроз *advocacy* активности су:

- подизање свести о значају заштите конкуренције за функционисање отворене тржишне привреде и за добробит потрошача;
- упознавање јавности са предностима ефикасне конкуренције (компетитивни пословни амбијент, мање улазних баријера, нова радна места, бољи квалитет производа и услуга итд);
- препознатљивост Комисије у јавности што подразумева информисаност о постојању и овлашћењима Комисије, као и о начину обраћања Комисији (ко, у којим случајевима и на који начин).

Полазећи од надлежности Комисије из чл. 21. Закона, и од праксе тела за заштиту конкуренције у ЕУ и шире, могући инструменти за остваривање ових циљева су: мишљење на нацрте и предлоге закона и на важеће законе, који су од утицаја на заштиту конкуренције; мишљења о примени Закона; објављивање одлука у Службеном гласнику РС и на интернету; секторске анализе; директна едукација кроз саветовања, семинаре и радионице; учешће на округлим столовима, конференцијама и сл.

Advocacy активности ка органима власти и регулаторним телима

Једно од кључних питања свих тела за заштиту конкуренције је како „прићи“ законодавцу односно предлагачу закона и других прописа, као и како остварити утицај на одлуке органа извршне власти које имају утицај на економске токове у земљи и првенствено на стање конкуренције. Без обзира на закључке ЕК из Годишњег извештаја о напретку Србије у процесу евроинтеграција, и даље не постоји обавеза достављања нацрта прописа на мишљење Комисији, нити су мишљења Комисије обавезујућа.

Advocacy активности ка пословној заједници

Основни циљ ових активности је елиминисати праксу повреде конкуренције и спречити понављање повреда. Циљне групе су: учесници на тржишту, њихова удружења и коморе, адвокатске канцеларије, организације потрошача итд. Основни проблем у реализацији ових активности су капацитети Комисије, и то како административни, тако и финансијски.

У претходној години, Комисија је почела да објављује образложења одлука и мишљења на својој интернет страни, што представља значајан инструмент утицаја на пословну праксу (поред упутстава, смерница и обавештења објављених претходних година). Важно је истаћи и појачано учешће представника Комисије на семинарима и конференцијама.

Advocacy активности ка средствима јавног информисања

Подизањем интересовања медија за заштиту конкуренције, истовремено се постиже разумевање и подршка јавности, која даље може да изврши притисак на компаније и носиоце политичких одлука. Истовремено се овим испуњава и обавеза о обавештавању јавности.

Комисија је наставила, а може се рећи и „појачала“, своју праксу издавања Саопштења за јавност у вези са предметима који изазивају интересовање медија, али и у случајевима када оцени да је важно изнети став Комисије по одређеном питању.

У 2013. години запажено је интензивирано интересовање домаћих и иностраних медија за рад Комисије. Како писани, тако и електронски медији током читаве 2013. године, поставили су Комисији велики број питања из делокруга њене законске надлежности. Некада је оквир постављених питања био опредељен интересом јавности у односу на конкретне поступке који су вођени пред Комисијом, а некада су се питања представника медија односила на захтеве за ближним тумачењем одређених законских норми. У свим ситуацијама, Комисија је по таквим захтевима одговорила.

Advocacy активности у контексту међународне сарадње

Међународна билатерална, нарочито регионална сарадња, као и сарадња у оквиру међународних организација и мреже тела за заштиту конкуренције, представља одличан начин размене искустава и знања, али и информација које могу бити од значаја за вођење поступака и одлучивање Комисије. Досадашња пракса у учешћу на семинарима и радионицама показала је да овај вид техничке помоћи и сарадње представља начин не само за стицање и размену знања, већ и за презентовање достигнућа Комисије међународној стручној јавности и промовисање развоја заштите конкуренције у Србији. У мери у којој будемо успели да промовишемо своје деловање и резултате раде међународној заједници, остварићемо и могућност за нове видове техничке и друге помоћи Комисији и земљи у целини.

8. МИШЉЕЊА

МИШЉЕЊА		БРОЈ
НА ПРОПИСЕ ОД УТИЦАЈА НА КОНКУРЕНЦИЈУ НА ТРЖИШТУ		6
О ПРИМЕНИ Закона О ЗАШТИТИ КОНКУРЕНЦИЈЕ	Тумачење одредби о рестриктивним споразумима и о злоупотреби доминантног положаја	17
	Тумачење одредби о концентрацијама	14
Остало	Е-МАИЛ МИШЉЕЊА, УПУТСТВА И ОДГОВОРИ	54
УКУПНО		91

8.1. Мишљења дата на прописе од утицаја на конкуренцију на тржишту

Нацрт Закона о јавном информисању и медијима

Комисија је изнела своју забринутост у погледу одредбе којом се дефинише забрана тако да се односи само на дистрибутера штампаних медија („спречавање могућности да се услед обједињавања положаја дистрибутера и издавача дневних новина, конкурентима ограничи, или спречи улазак на тржиште преко дистрибутера који би дистрибуирао само своја издања, или без јасних критеријума сам одређивао да ли ће и под којим условима дистрибуирати дневне новине других издавача“). Постављено је питање због чега у ову дефиницију нису укључени сви медији (не само штампани) и због чега се забрана не односи и на издаваче периодичних издања. Образложење које је предлагач доставио у прилогу, није појашњавало дефиницију која се ограничила само на штампане медије и издаваче дневних новина. У складу са наведеним, предложено је прецизирање одредбе овог члана на начин који неће остављати могућност за стварање услова који ће омогућити понашање које, без обзира на врсту медија, може да има негативне ефекте како на медијски плурализам, тако и на стање конкуренције на тржишту Републике Србије.

Нацрт Закона о посредовању у промету и закупу непокретности

Комисија је посебно размотрила одредбу Закона која се односила на ексклузивно посредовање, с обзиром на то да одредбе о ексклузивитету могу имати рестриктивни карактер и закључила да је оно изузето од забране у смислу члана 13. Закона о заштити конкуренције.

Нацрт Закона о изменама и допунама Закона о стечају

Значајна измена је предвиђена одредбом члана 157. став 7. овог закона који је измењен у том смислу, што је утврђено да је подносилац плана реорганизације дужан да план поднесе органу надлежном за заштиту конкуренције ради прибављања мишљења да ли су предвиђене мере у супротности са Законом о заштити конкуренције, у случају да се план реорганизације односи на велико правно лице у смислу прописа о рачуноводству и то истовремено са подношењем плана стечајном суду.

Према оцени Комисије овако формулисана одредба ће допринети значајном растерећењу привредних друштава која не испуњавају прописане стандарде. Осим овог ефекта, може се очекивати и позитиван утицај на економичност самог поступка пред судом.

Комисија је издала мишљења да су текстови следећих нацрта закона прихватљиви са аспекта примене Закона: *Нацрт Закона о изменама и допунама Закона приватизацији, Нацрт Закона о изменама и допунама Закона о Агенцији за осигурање и финансирање извоза, као и Нацрт Закона о изменама и допунама Закона о Агенцији за приватизацију.*

Нацрт Стратегије заштите потрошача у Републици Србији

Комисија за заштиту конкуренције је са посебном пажњом размотрила и Нацрт стратегије заштите потрошача достављен дана 15.04.2013. године, од стране Министарства спољне и унутрашње трговине и телекомуникација, како због чињенице да постоји заједнички интерес када је у питању интерес потрошача, тако и због потребе остваривања сарадње у циљу јачања улоге коју би потрошачи требало да имају и у сегменту развијања и јачања конкуренције на тржишту.

Са аспекта Закона о заштити конкуренције, који за крајњи циљ има корист потрошача, омогућавање услова за успостављање и очување ефикасне конкуренције на тржишту за последицу има могућност потрошача да се определи, односно изабере производ који ће задовољити његове потребе које се односе превасходно на квалитет, цену и адекватно снабдевање. Ипак, Комисија је указала да је неопходно уочити и прихватити суштинске разлике које су у овом тренутку одређене Законом о заштити конкуренције и Законом о заштити потрошача, а које се односе на сам „предмет заштите“, повреде закона и специфичности поступака који воде надлежна тела. Несумњиво је да постоји интеракција између политике конкуренције и политике заштите потрошача, али, према оцени Комисије, коју је изнела у свом мишљењу, још увек не постоје услови за обједињавање ових области у смислу решења предложених у Нацрту стратегије. Наиме, ефикасно спровођење Закона о заштити конкуренције је надлежност која укључује бројне активности које Комисија предузима у складу са одредбама Закона о заштити конкуренције. Повећање обима њених обавеза у овом тренутку би угрозило и за могућу последицу имало негативне ефекте на квалитет њеног деловања. Међутим, посебно је истакнуто, да овакав став не треба схватити као одбијање Комисије да сарађује у овој области са свим релевантним институцијама, а пре свега са наведеним министарством, али је наглашено да

се мора имати у виду да само доследна примена политике заштите конкуренције може да допринесе развоју политике заштите потрошача.

Јавни позив за набавку регресивног горива

Иако предметни Јавни позив нема карактер прописа, у даљем тексту приказујемо активности овим поводом, с обзиром да исти представља пример како одлуке органа власти утичу или могу утицати на конкуренцију на тржишту Србије. Доследно спровођење политике конкуренције подразумева и поштовање правила конкуренције и код доношења одлука од стране извршне власти, а не само код доношења законских и других прописа.

У вези са Јавним позивом Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије (у даљем тексту означеног као: Министарство) за прикупљање понуда у циљу избора најповољнијег понуђача ради испоруке горива (дизел Д2 и евро дизел) за пролећне радове у пољопривреди у 2013. години (у даљем тексту означен као: Јавни позив) од 18.03.2013. године, Комисија је одмах реаговала по службеној дужности, спроводећи надлежности из члана 21. став 1. тач. 6), 7) и 10).

У допису Министарству од 21.03.2013. године Комисија је изнела став да учесници на тржишту – овлашћени дистрибутери који обављају енергетску делатност трговине моторним и другим горивима на станицама за снабдевање возила, спровођењем Јавног позива могу бити доведени у неравноправан положај у односу на Нафтну индустрију Србије АД, Нови Сад (у даљем тексту означена као: друштво „НИС“). Ово из разлога што прописани услов поседовања минимално 200 пумпи – продајних објеката на територији Републике Србије испуњава само друштво „НИС“, а када је реч о осталим учесницима на тржишту, најмање три учесника морало би да буде у конзорцијуму, односно групи понуђача да би овај услов био испуњен.

Слична ситуација претходно наведеној је и када је реч о услови из Јавног позива који се односи на несметано континуирано снабдевање крајњих корисника означеним врстама горива. Наиме, друштво „НИС“ је једини произвођач нафтних деривата и један од најзначајнијих извора снабдевања учесника на тржишту Републике Србије који се баве трговином на велико и/или трговином на мало дериватима нафте. Имајући у виду да практично, без обзира на либерализацију увоза, не постоји могућност увоза горива дизел Д2, јер ово гориво не испуњава европске стандарде квалитета, јасно је да би само друштво „НИС“, као једини домаћи произвођач овог горива, могло да гарантује несметано континуирано снабдевање.

На основу наведеног, Комисија је упозорила Министарство да би искључивање конкуренције, па самим тим и ценовне борбе конкурената на тржишту, могло за последицу да има ускраћивање или ограничавање избора између више понуђача, што елиминише и могућност да се изабере најповољнији понуђач на основу критеријума „најниже понуђене цене по литри горива за испоруку горива Д2 и најниже понуђене цене по литри за испоруку горива евродизел“, као критеријума наведених у Јавном позиву. Комисија је предложила да се размисли о могућем редефинисању услова за учешће у поступку по Јавном позиву, како би се свим учесницима на тржишту омогућило деловање на тржишту под равноправним условима, чиме би се омогућила доследна примена Закона.

У одговору Министарства од 25.03.2013. године, између осталог, наведено је да је захтев за минимално 200 пумпи диктиран територијалном дисперзијом крајњих корисника који се налазе широм територије целе Републике. Наводи се да чак ни тражених минимално 200 пумпи није

довољан број да би се целокупна територија што равномерније покрила. Као разлог због којег се Министарство одлучило за једног овлашћеног дистрибутера наводи се следећа економска логика: што се већа количина било које робе набавља, добија се већи попуст на количину. Трговац је при продаји велике количине добара увек спремнији да одобри већи попуст и то се сматра пословањем које одговара и купцу и продавцу – купац добија повољнију цену, а продавац већи промет и бржи обрт капитала. Стога је избором једног овлашћеног дистрибутера Министарство очекивало највећи могући попуст који би био значајна ставка, која би евентуално утицала на ниже трошкове пољопривредних произвођача. Узимана је у обзир и могућност закључивања уговора са свим заинтересованим дистрибутерима који могу да понуде одређени номинално изражени попуст, али како је тешко проценити реалне могућности дистрибутера у смислу одобравања попушта са намером постизања најбоље цене за пољопривредна газдинства, одлучено је да се изабере један дистрибутер или удружена група дистрибутера која понуди највећи попуст.

У току размене преписке између Комисије и Министарства, УНКС је дана 25.03.2013. године доставио Иницијативу за покретање поступка испитивања повреде конкуренције по службеној дужности против Министарства због расписивања Јавног позива и критеријума одређених у њему. У складу са законском обавезом, Комисија је доставила подносиоцу обавештење о исходу Иницијативе дана 19.06.2013. године у смислу да Комисија није надлежна у складу са чланом 21. став 1. тач. 1) и 2) Закона из разлога што Министарство, односно Управа немају статус учесника на тржишту у конкретном случају.

Комисија је Министарству предложила састанак са циљем да се заједнички изнађу алтернативна решења за наредне исте или сличне активности Министарства, а која би била у складу са тржишном конкуренцијом и истовремено прихватљива за Министарство, учеснике активне на тржишту промета деривата нафте и пољопривредне произвођаче. У допису којим је предложила одржавање састанка Комисија је изнела став да је од избора једног понуђача са највећим бројем бензинских станица битније обезбедити да се сваки пољопривредни произвођач који испуњава услове за набавку регресираниог горива истим снабде и уз најминималније трошкове. Дакле, осим броја бензинских станица, битан је и њихов распоред, односно њихова доступност на целокупној територији Републике Србије. У вези са наводима Министарства да ће се избором једног овлашћеног дистрибутера обезбедити и највећи могући попуст, Комисија је упозорила да изнето не може бити потпуно прихватљиво у конкретној ситуацији. Ово из разлога што услове Јавног позива испуњава само један учесник на тржишту који је те чињенице и свестан, тако да је истовремено свестан и чињенице да ће бити прихваћен било који попуст који понуди, што аутоматски не мора да значи да је понуђени попуст и највећи.

Приликом предлагања састанка, Комисија је имала у виду и чињеницу да је јавни позив расписан за две врсте горива чији је однос 80% (Д2) и 20% (евро дизел). Дизел гориво Д2 је повучено из употребе (од јула 2013. године заменило га је гасно уље 0,1), тако да је претпоставка да ће се тренутни захтеви за поменути врстама дизел горива мењати у корист евро дизела. Како је увоз евро дизела слободан, Комисија је сматрала да би било пожељно и да се ове две врсте горива не везују у будућим јавним позивима (уколико се задржи модел јавног позива за обезбеђивање најповољнијег понуђача), јер ће се омогућавањем учешћа већег броја нафтних компанија на јавним позивима обезбедити и већа конкуренција, што за резултат има претпоставку да ће се обезбедити и повољнија (нижа) цена за евро дизел.

На предлог Комисије одржан је састанак у Министарству дана 15.07.2013. године. Међутим, у

Јавном позиву за прикупљање понуда у циљу избора најповољнијег понуђача ради испоруке горива (гасно уље 0,1 и евро дизел) за јесење радове у пољопривреди у 2013. години од 02.08.2013. године, Министарство је поновило услове/критеријуме из претходног Јавног позива.¹

8.2. Мишљења о примени Закона о заштити конкуренције

8.2.1. Тумачење одредби о рестриктивним споразумима

Да ли је „Протокол о сарадњи у поступку снабдевања лековима“ рестриктивни споразум?

Захтев за мишљење Америчке привредна коморе у Србији о примени члана 10. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/2009) у погледу „Протокола о сарадњи у поступку снабдевања лековима“ (у даљем тексту: Протокол) чији је циљ да произвођачи лекова, односно носиоца дозвола за промет лекова преузму обавезу обезбеђивања додатних 10% снижења цене лекова са Листе лекова А и А1, која је саставни део Правилника о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања ("Службени гласник РС" бр. 1/12 и 14/12), због последица економске кризе и потребе за социјално одговорним пословањем. Поред обезбеђивања ликвидности система, циљ потписивања Протокола је и плаћање лекова у року од 150 дана од стране РФЗО, увођење нових молекула на Листу лекова А и А1 и побољшање здравствене заштите осигураника.

Код давања овог мишљења у обзир је узето да је од одлучујућег значаја чињеница да се у конкретном случају ради о изнуђеној мери државног органа у циљу обезбеђивања система плаћања лекова од стране РФЗО, што за последицу има очување система обавезне здравствене заштите осигураника па је с тим у вези Комисија начелно констатовала да је потписивање Протокола од стране сваког произвођача лекова у складу са прописима о заштити конкуренције уколико није предвиђена санкција за непотписивање односно извесна погодност за потписивање. Другим речима, да би се заиста радило о препоруци удружења произвођача лекова за потписивање Протокола, усклађеној са прописима о заштити конкуренције, неопходно је да препорука оставља пуни слободу сваком члану удружења да одлучи хоће ли по њој поступити.

Примени правила заштите конкуренције на праксу оглашавања цена на амбалажи производа

Комисија је дала мишљење у вези са применом прописа, из области заштите конкуренције, на праксу произвођача да на амбалажи производа оглашава/истиче малопродајне цене. Произвођач је изразио намеру да на амбалажи производа одштампа малопродајну цену на следећи начин: „препоручена малопродајна цена износи ХУ динара“ или „малопродајна цена (од) ХУ динара“, с тим да би произвођач тако означену амбалажу оглашавао у медијима. Предметним захтевом је тражио и мишљење Комисије у погледу дозвољености истицања малопродајних цена на амбалажи, од стране произвођача, на следећи начин: „производ доступан по цени од ХУ динара“, „за сваки џеп ХУ динара“ и „производ доступан по акцијској (промотивној) цени од

¹ У јануару 2014.год., ЕК је затражила информацију да ли је Комисија реаговала и на који начин у конкретном случају. Из овога даље произлази претпоставка да ће, кроз овај и сличне случајеве, ЕК ценити не само поступање Министарства, већ и Комисије.

ХУ динара“ без навођења места (назива трговца) на коме је производ доступан по означеној цени.

Комисије је навела у предметном мишљењу да означавање малопродајних цена на амбалажи производа, од стране произвођача производа, не представља ограничење конкуренције ако текст садржи напомену да се ради о препорученим ценама. Односно, дозвољени облик оглашавања препоручених цена био би „препоручена малопродајна цена износи ХУ динара “јер садржи назнаку да се ради о препорученој цени, док се други облици не би сматрали дозвољеним са позиције прописа о заштити конкуренције, јер произвођач у озбиљној мери спречава конкуренцију купаца у даљој продаји, подстичући купце на „усаглашавање“ цене производа, у висини и/или не испод назначене малопродајне цене, односно смањује подстицаје купцима да у даљој продаји самостално одређују цене. Сви облици директног или индиректног одређивања цена у даљој продаји супротни су Закону. Такође, означавање/штампање цене у облику „препоручена малопродајна цена износи ХУ динара“ биће дозвољено само ако је купац слободан да самостално одреди продајне цене купљених производа, односно не постоји праћење купца у погледу примене препоручених цена, нити подстицаји и/или притисци на купца да се придржава препоручених малопродајних цена као фиксних продајних цена.

Када је у питању оглашавање акцијских продаја („производ доступан по акцијској (промотивној) цени од ХУ динара“ без навођења места (назива трговца) на коме је производ доступан по означеној цени), поред прописа из области заштите конкуренције од значаја су одредбе Закона о трговини којим се уређују продајни подстицаји и посебни облици оглашавања. Акцијске продаје су резултат примене додатних „попуста“ односно акцијских рабата које произвођачи/или дистрибутери одобравају малопродавцима са врло кратким трајањем и у унапред одређеним продајним објектима, уз услов да попуст буде у целости пренет на крајњег потрошача у време трајања акцијске продаје конкретног производа. По истеку акцијског период малопродавац самостално одређује цену, односно најчешће, враћа је на ниво „редовне“ малопродајне цене у том продајном објекту. Како постоји пренос корисности од попушта на крајњег потрошача од акцијске продаје, са позиције прописа о заштити конкуренције, она се не може сматрати повредом конкуренције.

Да ли уговор о конзорцијуму представља рестриктивни споразум?

Комисији је, уз захтев за давање мишљења, достављен нацрт Уговора о конзорцијуму, који би, према наводима из поднеска и самог прилога, требало да закључи већи број учесника на истом релевантном тржишту који су међусобно конкуренти.

Од Комисије је затражено мишљење и одређење у погледу садржаја нацрта уговора и изјашњење да ли би такав уговор представљао рестриктивни споразум у смислу Закона и да ли би као такав забрањен.

Затражено мишљење представљало би тзв. „negative clearance“, односно утврђивање да конкретан споразум није супротан Закону, што би подразумевало посебан управни поступак, а за шта Комисија није надлежна нити овлашћена.

Испитивање и оцена рестриктивних споразума могућа је у поступцима утврђивања постојања повреде конкуренције (поступак се покреће по службеној дужности у смислу Члана 35. Закона) или у поступку појединачног изузећа од забране (поступак се покреће захтевом странке у смислу члана 12. Закона).

Међутим, имајући у виду природу и предмет нацрта споразума – уговора, како је он описан у самом захтеву, чињеницу да се планира његово закључење између тако великог броја међусобних конкурената и у сектору који има посебан значај и за примену прописа о заштити конкуренције, Комисија је ипак извршила увид у текст приложеног нацрта уговора.

Без намере да прекорачи своја законска овлашћења и надлежности, али у намери да превентивно спречи могућност настанка озбиљне повреде конкуренције на релевантном тржишту, која би могла довести до покретања поступка по службеној дужности и одређивања значајних износа мере заштите конкуренције (што би подразумевало обавезу плаћања одређеног новчаног износа на страни учесника у таквом споразуму), Комисија вас упозорава и позива да одмах и без одлагања обуставите све активности усмерене ка закључивању оваквог уговора.

Уколико би овакав уговор био закључен, а подсећамо да већ и пређутни договори као и размена пословно осетљивих информација између конкурената на тржишту могу представљати облик рестриктивних споразума, он би по својој суштини представљао хоризонтални рестриктивни споразум са свим елементима картелног споразума, а као такав могао би бити квалификован као најтежи облик повреде конкуренције.

Питање могућности подношења заједничке понуде у појединим поступцима јавних набавки, што наводите као „рацио“ евентуалног закључења оваквог уговора, регулисано је на посве другачији начин. Наиме, само у случају када појединачни учесник на тржишту не може самостално испунити услове постављене у конкретном тендеру, постоји могућност његовог „заједничког“ наступања, односно „ad hoc“ удруживања са конкурентом/конкурентима, а све у циљу да се „заједнички“ испуне услови за учешће на тендеру. Овако „удруживање“ и заједнички наступ ипак имају своју „меру“. Она је одређена управо моментом када је „спорни“ услов из тендера испуњен. У свакој ситуацији у којој намеравају да поднесу заједничку понуду, учесници на тржишту – конкуренти, дужни су да посебно воде рачуна о примени прописа о изузећу од забране по категоријама споразума (у смислу члана 13. Закона) као и одредби члана 12. а у вези са чланом 11. Закона (појединачно изузеће од забране).

Примени правила заштите конкуренције на споразум о спонзорству

Разлог подношења захтева за мишљење од стране ГО Звездара од 22.02.2013. године је учешће Спонзора, компанија „Кока Кола“ и „Фриком“, у планираном пројекту реконструкције/уређења дела Булевара краља Александра на потезу од Рузвелтове улице до Цветкове пијаце постављањем нових универзалних привремених комерцијалних објеката – киоска. Спонзори би заједнички финансирали израду, постављање и одржавање нових киоска, а исте би уступили без накнаде ГО Звездара, односно њеном Јавном предузећу „Пословни простор Звездара“ које би их издавало у закуп трећим лицима која се баве делатношћу продаје у оквиру предметног трговинског формата. Приликом закључења уговора о закупу објекта, закупци би били обавезни да закључе уговор о продаји робе са компанијом „Фриком“, односно компанијом „Кока Кола“. Уговором о давању на коришћење покретних објеката предвиђено је искључење ексклузивне продаје производа из асортимана Спонзора, како у односу на постављене расхладне уређаје, тако и у односу на целокупни продајни простор у објектима. Искључење ексклузивне продаје детаљније би било регулисано у уговорима о продаји које ће закључити будући закупци киоска и Спонзори.

У вези са изнетим, а имајући у виду планирано учешће Спонзора у пројекту, ГО Звездара је од Комисије затражила да 1) изда мишљење да ли је у складу са прописима о заштити конкуренције да Спонзори финансирају постављање привремених продајних објеката (киоска) уз услов да у таквим привременим продајним објектима (киосцима) поставе сопствене продајне капацитете (расхладне уређаје) и са закупцима киоска закључе уговоре о продаји њихове робе, односно уговоре о пословно техничкој сарадњи, при чему ни привремени продајни објекат (киоск), ни постављени продајни капацитети нису затворени за излагање и продају производа конкурената и 2) заузме став о свим изнетим релевантним чињеницама у случају да је у питању компанија, односно компаније са доминантним положајем на релевантном тржишту.

Комисија је дала следеће мишљење. Модел Спонзорства је такав да у старту даје предност учесницима на тржишту који финансирају набавку и постављање киоска, а што може бити проблем када се као Спонзори јављају компаније које поседују снажне позиције на тржишту. Евидентна полазна предност могла би бити умањена, или чак потпуно елиминисана, управо на начин како је то ГО Звездара и предвидела, искључивањем било каквог ексклузивитета Спонзора, како у објектима, тако и у постављеним расхладним уређајима.

Међутим, Комисија није била у могућности да се прецизно определи у погледу ефеката на услове конкуренције који ће настати као последица реализације планираног пројекта, из разлога непостојања одређених аката и прецизних информација које се тичу уређења будућих односа између свих учесника у појединачним трансакцијама које ће бити спроведене приликом реализације пројекта. Указано је на чињеницу да је за коначну оцену усаглашености спровођења пројекта са Законом неопходно испуњавање неколико претходних услова. Наиме, однос између ЈП „Пословни простор Звездара“ и Спонзора је заједничко улагање из члана 18. став. 1 тачка 3) Закона и представља уговор, односно споразум који за циљ има координацију тржишних активности између два или више учесника на тржишту који задржавају своју правну независност. Исти се оцењује у складу са чл. 10. и 11. Закона, те је за њега потребно, у складу са чланом 12. Закона, поднети Комисији захтев за појединачно изузеће споразума од забране. Такође, неопходно је и да Комисија буде упозната са типским уговорима о: уређењу односа који се односе на давање у закуп покретних објеката – киоска, затим продаји, изнајмљивању/коришћењу простора Спонзора од стране њихових конкурената и регулисању заједничког наступа Спонзора при набавци покретних објеката – киоска.

„Различити ценовници“

Комисији је постављено питање које се односи на могућност да конкретни учесник на тржишту, као трговац: „може са различитим купцима да закључи различите ценовнике уместо да од неког тзв. јединственог ценовника одобрава различите рабате и попусте“.

Пошло се од претпоставке да је цитирана формулација употребљена у значењу: „да уговори различите цене за исти производ са различитим купцима“.

Комисија се у одговору ограничила само на примену прописа о заштити конкуренције, а нарочито примену члана 10. став 2. тачка 3) и члана 16. став 2. тачка 3) Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“ 51/2009 и 95/2013 – у даљем тексту означен као: Закон). Исто тако у изради одговора пошло се и од познате теорије и праксе у примени прописа у области заштите конкуренције како других националних тела тако и саме Европске Комисије и Европских судова.

Полазно становиште је да се питање уговарања различитих цена за исти производ и/или услугу са различитим купцима у суштини разликује од ситуације када се примењује „јединствени ценовник“ при чему се на основу комерцијалне политике продавца и уз примену транспарентне рабатне политике и различитих комерцијалних услова продаје, за поједине купце или групе купаца, уговара куповина робе и/или услуга под повољнијим условима него за друге купце.

У постављеном питању јасно је одређена ситуација у којој се самим – појединачним уговором одређују цене појединог производа, при чему би се те цене за исти производ разликовале од купца до купца. Сагласно овоме констатовано је да би се у ствари радило о тзв. ценовној дискриминацији трећег степена, а уколико би ти купци били истовремено и међусобни конкуренти на силазном тржишту, или би се, паралелно са куповином робе од произвођача/добављача, истом робом (или супститутом) снабдевали и од другог добављача, који је на узлазном тржишту конкурент конкретном произвођачу/добављачу, постојала би и „забринутост“ са становишта примене прописа из области заштите конкуренције, пре свега због могуће тзв. „secondary-line injury“ (у првом случају) или „primary-line injury“ (у другом случају). У теорији и пракси заштите конкуренције све више преовладава став да ценовна дискриминација не треба да се посматра као „per se“ забрањена, већ се приступа оцени њених ефеката на „добробит“ (важно је и чију) и на конкуренцију.

Ценовна дискриминација која се помиње у постављеном питању може изазвати „забринутост“ са становишта примене прописа о заштити конкуренције из више разлога, а наводимо само четири основна:

- ефекат искључења конкурената са тржишта (неоправдано – прекомерно ниске цене за неке купце) и то је тзв. „primary-line injury“;
- нарушавање конкуренције између купаца који су међусобно конкуренти на силазном тржишту – тзв. „secondary-line injury“;
- експлоатација купаца/групе купаца којима се одређују више цене;
- сегментација тржишта која укључује ценовну дискриминацију.

Свакако да је веома важан „детал“: тржишна позиција (снага) продавца – произвођача, али ништа мањег значаја није ни тржишна снага купца, а нарочито ако се ради о веома снажном купцу или о групи тзв. кључних купаца који по правилу имају већу или велику тржишну снагу. Од посебног значаја биле би и околности: да ли је „фаворизовани“ купац повезани учесник на тржишту са произвођачем – добављачем, а истовремено је на силазном тржишту конкурент другом купцу на кога се примењује виша цена, као и да ли конкретни производ представља „есенцијални инпут“ за купце – произвођаче на силазном тржишту.

Комисија предлаже да се посебна пажња обрати на сваку пословну одлуку која се тиче продајне политике на оним релевантним тржиштима производа на којима учесник на тржишту има значајну тржишну снагу, а нарочито на онима на којима има евентуално и доминантан положај. У одговору се такође напомиње и околност да „интерес“ односно „добробит“ потрошача чини важан елемент у оцени одређене ценовне политике, када се таква политика „нађе“ као предмет разматрања пред Комисијом. Познати су случајеви када се и сама Европска Комисија руководила у свом одлучивању, у предметима који су били у основи ценовна дискриминација, доминантно интересима одређених потрошача и утврђивала повреде конкуренције учесника на тржишту, при чему је одсуство ефеката на „структуру“ конкуренције било ирелевантно.

Захтеви за мишљење у вези са јавним набавкама

Прва група захтева за мишљење се односи на примену члана 10. Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС” број 124/12) под називом „начело обезбеђење конкуренције” којим је прописано да наручилац не може да ограничи конкуренцију, а посебно не може да онемогући било којег понуђача да учествује у поступку јавне набавке неоправданом употребом преговарачког поступка, нити коришћењем дискриминаторских услова, техничких спецификација и критеријума.

Подносиоце захтева је назив и садржина овог члана Закона о јавним набавкама упућивао на надлежност Комисије. У том смислу примљено је око 10 захтева. Ови подносиоци су упућивани на одредбе Закона о јавним набавкама за случај повреде начела обезбеђења конкуренције од стране наручиоца као и на Обавештење поводом захтева Комисији да примени начело обезбеђивања конкуренције међу понуђачима од 26.12.2012. године, које је објављено на интернет страни Комисије. Предметним Обавештењем је истакнуто да: Комисија за заштиту конкуренције није надлежна да примењује одредбе Закона о јавним набавкама, па ни да поступа по приговору за повреду начела обезбеђења конкуренције у поступку јавних набавки, да се за случај повреде овог начела може поднети благовремени захтев за заштиту права наручиоцу а потом и Републичкој Комисији за заштиту права у поступцима јавних набавки, све у складу са одредбама Закона о јавним набавкама, при чему је цитиран став Републичке Комисије из образложења решења 4-00-1359/2012 од 19.09.2012. године, о примени овог начела, у смислу да није довољно да наручилац има конкуренцију међу понуђачима на тај начин што ће прикупити одређени број понуда, већ је потребно испунити и захтев да ниједан од потенцијалних понуђача не буде неоправдано онемогућен у достизању циља да његова понуда буде изабрана као најповољнија и да је услов за исправност понуда, онај технички капацитет који је оправдан са становишта објективних потреба наручиоца у погледу коришћења резултата реализоване набавке.

За разлику од наведеног, истакнуто је да је Комисија за заштиту конкуренције надлежна за откривање, процесуирање и кажњавање за повреде конкуренције - рестриктивни споразуми из члана 10. Закона о заштити конкуренције, у које, између осталих, спадају и тајни споразуми понуђача о координисаном наступу у поступку јавне набавке (тзв. намештене понуде).

8.2.2. Тумачење одредби о злоупотреби доминантног положаја

*Примена правила заштите конкуренције на институт „исцрпљења права“
и тзв. „паралелног увоза“*

Од Комисије је затражено давање мишљења о евентуалном анти-конкуренијском значају и домаћају новог законског решења института „исцрпљења права“ и тзв. „паралелног увоза“ које је уведено новим Законом о жиговима („Службени гласник РС“ бр. 104/2009 и 10/2013).

Новим решењем које је закон усвојио, носилац жига и даље нема право да спречи промет робе која носи његов жиг, уколико је та роба по први пут стављена у промет у Републици Србији од стране самог носиоца жига, или лица које је он овластио, али је овлашћен да трећим лицима забрани промет робе, уколико су та трећа лица робу набавила у иностранству и потом их увезла у Републику Србију, ради даље препродаје (забрана паралелног увоза).

Питање се односило на могућност да носилац жига, коришћењем овлашћења усмерених ка онемогућавању паралелног увоза, штитећи своје интересе, али и интересе потрошача, дође у ситуацију да такво његово поступање, можда буде у супротности са прописима из области заштите конкуренције (нпр. злоупотреба доминантног положаја). Затражено је појашњење о чему се „мора водити рачуна са аспекта заштите конкуренције приликом планирања и/или предузимања радњи и поступака који почивају на жиговном праву а усмерене су ка томе да легитимни носилац жига спречи паралелни увоз робе (која је обележена његовим жигом) на територију Републике Србије“.

Комисија је дала своје мишљење у коме се наглашава:

Прописе у области права интелектуалне својине и прописе којима се уређује заштита конкуренције, повезује заједнички, крајњи циљ, који се шире посматрано, односи на добробит, односно корист потрошача. Међутим, примена различитих метода за остваривање овог циља, може са аспекта примене правила о конкуренцији, да представља разлог за забринутост тела за заштиту конкуренције. Наиме, заштита ексклузивних права утврђена прописима у области права интелектуалне својине, омогућава њиховим власницима, односно носиоцима, стицање или јачање тржишне снаге, која може за последицу имати могућности коришћења права у сврху, између осталог и не ограничавајући се на наведено, уговарања рестриктивних уговорних одредаба (лиценца, франшизинг, трансфер технологије), јачања доминантног положаја и одбијање пословања. Треба имати у виду да прописи којима се уређује заштита конкуренције не доводе у питање постојање права интелектуалне својине, већ искључиво њихово коришћење.

Проширења ексклузивних права усмерена на забрану паралелног увоза на начин како је то дефинисано у конкретном случају, Законом о жигу, заиста могу да имају значајан утицај на конкуренцију и слободно кретање робе на тржишту, па у том смислу могу ограничити статичку конкуренцију (ценовна конкуренција која је присутна због постојања имитација) и унапредити динамичку конкуренцију, односно иновације. Могло би се закључити, бар на први поглед, да ограничавања у вршењу ових права, доводе до бољег положаја потрошача, јер за последицу могу имати снижење цена, али на дужи рок, према ставовима и пракси у ЕУ могу да дестимулишу иновације, што би за последицу у крајњој линији, имало настанак штете за потрошача. Примена оба система би требало да буде избалансирана тако да делује у интересу потрошача, јер је управо, као што смо навели, овај интерес заједнички циљ, како за прописе у области права интелектуалне својине, тако и за прописе којима се уређује заштита конкуренције. Стога је неопходно, у сваком конкретном случају одредити ефекте који се могу постићи на дужи или краћи рок, односно установити применљиве критеријуме који ће успоставити равнотежу између интереса заштите конкуренције и оних који се односе на заштиту права интелектуалне својине, наравно у већ наведеном контексту користи за потрошаче.

Прописи којима се уређује заштита конкуренције у већини земаља често изражавају резерве у погледу примене ексклузивних права, (каква у конкретном случају има и носилац жига), што се може објаснити утицајем, односно негативним ефектима који права дата носиоцу жига, односно њихово коришћење, могу имати на конкуренцију кроз ограничења која постављају другим учесницима на тржишту-конкурентима и могућностима да, захваљујући таквим ограничењима спроводе политику ценовне дискриминације, на штету потрошача.

Регионални систем исцрпљена права какав је прихваћен у ЕУ разликује се од нашег у том смислу, што је носилац права заштићен само ако се ради о паралелном увозу из земаља које

нису чланице ЕУ. Комисија ће генерално узимати у обзир принципе и критеријуме који су прихваћени у прописима и пракси ЕУ, прилагођавајући их наравно нашем правном систему. Европски суд правде већ има значајну праксу у случајевима који су се односили управо на однос права интелектуалне својине и права конкуренције, која је (у контексту забране паралелног увоза и права на жиг), практично започета пресудама у случају *Consten and Grundig*, из 1966. године, а пет година након тога у случају *Deutsche Grammophon*, у којима је суд заузео став да постојање права интелектуалне својине није спорно, али да њихово коришћење може бити предмет забране и ограничења од стране Европске комисије, уколико се ради о повредама чл. 81. и 82. Уговора о Европској заједници - рестриктивни споразуми и злоупотреба доминантног положаја (сада чл. 101. и 102. Уговора о функционисању Европске уније).

Величина тржишног удела који неки учесник на тржишту може имати

Што се тиче примене прописа из области заштите конкуренције – на питање да ли постоји ограничење величине тржишног удела који неки учесник на тржишту може имати, најједноставнији и генерално тачан одговор био би: НЕ. Оно што код величине тржишног удела може бити проблематично јесте да се евентуално доминантан положај учесника на тржишту злоупотребљава, чиме се чини повреда конкуренције, како је она дефинисана прописима о заштити конкуренције. Исто тако величина тржишног удела би евентуално могла бити „проблематична“ у поступцима спровођења концентрације учесника на тржишту, а нарочито уколико се услед намераване концентрације ствара или јача доминантни положај на тржишту. Ово наравно не значи да би такве концентрације нужно биле и забрањене, а у сваком конкретном случају испитивање и оцена се ради по принципу „сваки случај за себе“. Такође, од величине тржишног удела у неким предметима постојања рестриктивних споразума – односно могућности њиховог изузећа од забране, зависи да ли ће неки учесник /учесници на тржишту уживати бенефит тзв. „блок изузећа од забране“ или би били у обавези да поднесу захтеве за „појединачно изузеће од забране“. На претходни начин Комисија је само покушала да, у најкраћем, прикаже да питање „величине тржишног удела“ јесте комплексно питање, а у зависности од врсте предмета којим се Комисија бави, може се разликовати и приступ том питању.

8.2.3. Тумачење одредби о концентрацијама

Две су групе питања, односно основних дилема, због којих се учесници на тржишту обраћају Комисији када је о контроли концентрација реч. Прва недоумица проистиче из тога да ли трансакцијом која се намерава предузети и спровести, настаје концентрација учесника на тржишту у смислу Закона. Друга дилема учесника на тржишту, по правилу је везана за оцену и утврђивање испуњености приходних прагова прописаних Законом, при чијем достизању постоји обавеза подношења пријаве концентрације Комисији.

Да ли за спровођење трансакције која се састоји у промени власничке структуре друштва „Don Don“ из Београда, на основу укључивања у ту структуру, новог члана друштва – Инвестиционог фонда из Луксембурга, по основу докапитализације, треба поднети пријаву концентрације?

Инвестициони фонд из Луксембурга, намерава да на основу додатног новчаног улога у друштво „Don Don“ д.о.о., постане његов нови члан. На тај начин би се претходна власничка структура овог домаћег друштва изменила тако да оно од двочланог, постане трочлано, са новим

сувласничким уделитема чланова друштва, у односу на уделе какве су у овом друштву имали његови чланови док је функционисало као двочлано друштво. Удели претходних власника друштва „Don Don“ од 83,72% - колико у њему има већински члан – друштво „Don Don“ из Словеније и мањински члан – привредно друштво Realest из Словеније – које у „Don Don“ партиципира са власничким уделом од 16,27%, после спроведене трансакције, били би измењени на начин да би се удео првог од наведених чланова смањило на 62,80%, док би удео другог члана друштва износио 12,19%. Остатак удела од 25,01% припадао би Инвестиционом фонду из Луксембурга, као новом члану друштва.

Члан 17. Закона прецизно дефинише случајеве у којима долази до настанка концентрације. При томе, није пресудан проценат удела који поседује, или стиче неки од чланова у конкретном привредном друштву, већ управљачка права која се успостављају на основу располагања таквим уделитема. То даље детерминише контролну функцију члана друштва над конкретним друштвом, која може бити појединачна или заједничка. Оцена постојања, или непостојања обавезе пријаве концентрације у конкретном случају, није опредељена чињеницом да ће нови члан друштва имати 25,01% удела у власничкој структури друштва „Don Don“ и по том основу сразмеран број гласова у скупштини друштва, већ чињеницом постојања одређених вето права у вези доношења најзначајнијих одлука везаних за функционисање и постојање овог друштва, које су таксативно набројане у захтеву за издавање мишљења. Комисија је констатовала да у захтеву за издавање мишљења нису опредељени принципи управљања друштвом и вршења контроле над њим док је оно функционисало као двочлано друштво. Реална је претпоставка коју је Комисија имала приликом издавања овог мишљења, да је контролу над друштвом „Don Don“ тада вршио већински члан друштва који је имао удео од 83,72%, у ком случају би се радило о појединачној контроли. Након што би постао нови члан друштва – Инвестициони фонд из Луксембурга би, по основу својих вето права био и један од вршилаца контроле над друштвом „Don Don“, будући да кључне одлуке везане за пословање овог друштва не би могле бити донете без сагласности новог члана. На тај начин би претходна – појединачна контрола над друштвом „Don Don“, била трансформисана у заједничку контролу. Чак и под претпоставком да је у ситуацији двочланог друштва и његов мањински члан учествовао у вршењу контроле над истим (што би индиковало постојање претходне заједничке контроле над овим домаћим друштвом), спровођење трансакције како је она описана, значило би промену броја вршилаца истог (заједничког) облика контроле над овим друштвом, у ком случају би такође постојала обавеза подношења пријаве ради издавања сагласности за реализацију намераване пословне трансакције.

Да ли постоји обавеза пријаве концентрације за реализацију трансакције у којој друштво „Telenor“ д.о.о. из Београда поред поседовања 49% удела у друштву „Telenor Direct“ д.о.о., стиче и преосталих 51% удела у овом друштву?

Промена облика контроле над домаћим правним лицем „Telenor Direct“ д.о.о. до које долази откупом преосталог удела од 51% овог друштва, од стране друштва „Telenor“ д.о.о., које је до сада било сувласник овог друштва са 49% удела, од његовог досадашњег члана и деоничара – друштва „Direct Group“ д.о.о., подлеже обавези подношења пријаве концентрације. Промена типа контроле до које долази у овом конкретном случају, представља концентрацију у смислу члана 17. Закона. Ово из разлога што ће се након ове трансакције, заједничка контрола чланова и сувласника овог друштва, трансформисати у индивидуалну, односно појединачну контролу друштва „Telenor“, над друштвом „Telenor Direct“ д.о.о.. Изнети став Комисије проистиче из садржине Одлуке о изменама оснивачког акта друштва „Telenor Direct“, донете по основу усклађивања оснивачког акта овог друштва, са новим Законом о привредним друштвима од 25. јануара 2012. године. Чланом 8. оснивачког акта прецизно су дефинисана овлашћења, начин

избора, функционисање, као и начин доношења одлука Скупштине друштва, из чега јасно произилази да је управо Скупштина друштва орган који управља и врши контролу пословања друштва „Telenor Direct“, као и то да се ради о заједничкој контроли његових чланова и сувласника над пословањем овог друштва. Чланом 8. тачка 3. наведене Одлуке, прецизира се укупан број гласова у Скупштини (100), као и то да сваки члан друштва има право „на онолики број гласова, сразмерно учешћу његовог удела у основном капиталу друштва“, („Telenor“ д.о.о. 49%, а „Direct Group“ д.о.о. 51%). Истим чланом у тачки 12., регулисан је и начин доношења одлука, где се каже да „све одлуке Скупштина доноси квалификованом већином од 66 гласова“. Реализацијом предметне пословне трансакције, долази до промене облика контроле из заједничке у индивидуалну, што уз истовремено испуњење финансијских услова прописаних чланом 61. Закона о заштити конкуренције, указује да је реч о концентрацији која подлеже обавези подношења пријаве, односно за чије је спровођење потребно обезбедити одобрење Комисије.

Значај поштовања обавезе пријаве концентрације

Закон је утврдио је обавезу пријаве концентрације (нотификација), на начин и под условима прописаним овим законом и Уредбом о садржини и начину подношења пријаве концентрације („Службени гласник РС“ бр. 89/09). Такође је утврдио дужност учесника у концентрацији да прекину спровођење концентрације до доношења решења Комисије, као и њену надлежност да у случају спровођења концентрације супротно овим обавезама, одреди меру заштите конкуренције учеснику на тржишту, у облику обавезе плаћања новчаног износа у висини највише 10% од укупног годишњег прихода.

Комисија је изнела свој став и мишљење у облику Обавештења, објављеног на интернет страни, у жељи да пошаље јасну поруку свим учесницима на тржишту, да непоштовање обавеза које се односе на пријаву концентрације и прекид спровођење концентрације до доношења решења Комисије, представљају озбиљну повреду Закона и да ће се у случајевима у којима се утврди њено постојање, решењем одредити мера заштите конкуренције.

Европска комисија је 10. јуна 2009. године, донела одлуку којом је одређена казна од 20.000.000,00 евра белгијској компанији Electrabel S.A., једној од водећих европских енергетских компанија, због стицање контроле над Compagnie National du Rhône SA (CNR) из Француске, које је спроведено без одлуке Комисије, односно због непоштовања обавезе „мировања“ спровођења концентрације до добијања одлуке Комисије. Важно је напоменути да је Electrabel поднео 2008. године пријаву концентрације, коју је Комисија одобрила, али уз задржавање права да утврди стварни датум стицања контроле. Одлуком из јуна 2009. године, утврђено је да је Electrabel S.A., стекао de facto појединачну контролу над француском компанијом 23. децембра 2003. године, без претходног одобрења ЕК. Казну, односно одлуку Комисије је потврдио и Општи суд (некада Првостепени суд), пресудом из децембра 2012. године, којом је одбијена жалба компаније Electrabel. Европска комисија је пре овог случаја, донела само неколико одлука којима су одређене казне због непоштовања обавезе пријаве концентрације и повреде обавезе да се застане са њеним спровођењем, али је висока казна у конкретном случају, била одређена применом критеријума као што су величина компаније, дужина трајања повреде и постојање одређене праксе ЕК у оваквим случајевима. Став ЕК је био да се повреда мора сматрати озбиљном, без обзира на оцену саме концентрације, јер је пропуштање обавезе у супротности са основним принципом ЕУ Уредбом о контроли концентрације, који обезбеђује претходну, ex ante контролу концентрација од значаја за ЕУ.

Разлог за упознавање са овом одлуком Европске комисије, која је вероватно већ позната појединим учесницима на тржишту, је потреба да се укаже на чињеницу да поштовање законом прописаних обавеза није пука формална дужност учесника у концентрацији, односно стицаоца/стицалаца контроле. Напротив, ради се о обавези коју пре свега треба посматрати у контексту могућих негативних ефеката који концентрације за које није прибављено одобрење Комисије могу имати на конкуренцију и значаја који управо претходна контрола концентрација има у обезбеђивању заштите од ограничавања, нарушавања или спречавања конкуренције, односно стварања или јачања доминантног положаја учесника концентрације на релевантном тржишту.

9. СЕКТОРСКЕ АНАЛИЗЕ

У складу са својим законским овлашћењима, а у циљу идентификовања евентуалних повреда конкуренције или других околности које имају негативан утицај на конкуренцију, Комисија је у 2013. години окончала две секторске анализе, и то: Анализу тржишта трговине на велико и трговине на мало дериватима нафте у 2012. години и Анализу тржишта откупа сировог крављег млека, производње и прераде млека и млечних производа у 2011. и 2012. години. Полазећи од става да Извештаји и секторској анализи садрже важне податке за креирање политике и уклањање препрека за економски развој са аспекта конкуренције, исти се достављају ресорном министарству, а од претходне године, и надлежном скупштинском одбору. Саставни део Извештаја су препоруке аката и/или мера које је, по оцени Комисије, битно донети.

Комплетни извештаји о секторским анализама, са закључцима и усвојеним препорукама, објављени су на интернет страници Комисије (www.kzk.gov.rs) у делу „Секторске анализе“.

С обзиром на значај сектора нафте за енергетику и привреду у целини, утицај кретања цена ових роба на све економске токове у земљи као и структуру посматраних тржишта, и у наредној години ће се наставити са анализом стања конкуренције на тржишту трговине на велико и мало нафтним дериватима у Републици Србији за 2013. годину.

9.1. Секторска анализа тржишта трговине на велико и трговине на мало дериватима нафте у 2012. години

Комисија је у периоду од марта до септембра спровела анализу стања конкуренције на тржишту трговине на велико и трговине на мало дериватима нафте у Републици Србији у 2012. години. Анализа је обухватила укупно 14 привредних субјеката активних на овим тржиштима и то: Нафтна индустрија Србије а.д. Нови Сад, Лукоил Србија ад Београд, Интермол д.о.о. Београд, ОМВ Србија д.о.о. Београд, Еко Serbia а.д. Београд, Петробарт д.о.о. Београд, Нафта а.д. Београд, Кнез Петрол д.о.о. Београд, ДОО Еуро Петрол трговачко предузеће Суботица, Еволуција 2004 д.о.о. Београд, Naftachem д.о.о. за трговину и услуге Сремска Каменица, ДОО Еуро гас трговачко предузеће Суботица, Стандард гас д.о.о. Нови Сад и МВ-GAS ОП д.о.о. Београд.

Током секторске анализе констатован је даљи тренд пораста домаће производње сирове нафте, праћен смањењем увоза сирове нафте. Домаћа производња деривата нафте је и даље у паду и није довољна да покрије потребе домаћег тржишта, те су се додатне количине обезбеђивале из увоза. Захваљујући либерализацији увоза моторних горива која је ступила на снагу у јануару 2011. године, у 2012. години драстично је повећан увоз бензина евро премијум БМБ95 и евро БМБ98, док је увоз осталих врста деривата смањен у односу на претходну годину. Концентрисаност увоза и даље је веома висока, те се може рећи да увозно тржиште одликује класична олигополска тржишна структура, при чему су велике нафтне компаније присутне на овом тржишту уједно и највећи увозници у свакој од појединачних категорија нафтних деривата.

Спроведена секторска анализа је показала да је и у 2012. години структура набавке првобитно била опредељена могућношћу увоза појединих врста нафтних деривата, односно њиховом доступношћу на домаћем тржишту, а затим и њиховом ценом. Учесници на тржишту се евро

дизелом и моторним бензином евро премијум БМБ95 и евро 98 углавном снабдевају из увоза, док у структури набавке ТНГ-а и даље преовлађује домаћа компонента. Услед чињенице да се тзв. „прљава горива“ могу набавити искључиво на домаћем тржишту, набавку дизел горива Д2, моторног бензина премијум БМБ95 и лож-уља сви учесници на тржишту су, без изузетка, приказали као домаћу набавку.

У 2012. години дошло је до пада укупног и просечног промета код готово свих учесника на тржишту. Смањење промета по бензинској станици директна је последица смањења укупног промета, с обзиром на чињеницу да учесници на тржишту у 2012. години нису значајније ширили малопродајну мрежу, а они највећи (НИС и Лукоил) су смањили број активних бензинских станица у односу на претходну годину. Пад промета био је праћен даљом променом структуре промета код свих учесника на тржишту, као директна последица промене у структури потрошње и преорјентације са нафтних деривата са већим садржајем олова на чистија горива и горива европског квалитета. Моторни бензин МБ95 је престао да се производи, потрошња дизел горива Д2 значајно је смањена у корист евро дизела, а повећана је и потрошња безоловних бензина европског стандарда квалитета евро премијум БМБ95 и евро БМБ98.

Доминација НИС-а на српском тржишту производње и veleпродаје нафтних деривата је очигледна. На тржишту Републике Србије НИС је једини произвођач нафтних деривата (осим ТНГ) и један од најзначајнијих извора снабдевања учесника на тржишту како трговине на велико, тако и трговине на мало дериватима нафте. НИС појединачно остварује највећи промет на велико код свих посматраних деривата, осим безоловних моторних бензина евро квалитета, код којих први пут губи лидерску позицију, при чему је доминација НИС-а најизраженија код деривата који се производе искључиво у рафинеријама НИС и не могу се набавити из увоза (премијум БМБ95 и Д2). НИС остварује и највећи промет на мало код свих посматраних нафтних деривата и са 329 активних бензинских станица чини нешто мање од трећине укупног тржишта.

Малопродајне цене нафтних деривата су се у 2012. години слободно формирале на тржишту и имале су растући тренд, што је делимично последица повећања акциза у августу и касније у октобру месецу. У децембру месецу у односу на јануар малопродајне цене моторних бензина премијум БМБ95 и евро премијум БМБ95 повећане су у просеку за 12%, односно за 14%. Растући тренд имале су и малопродајне цене дизел горива Д2 и евродизел, уз благи пад у другом и четвртном кварталу, те су на крају године биле у просеку за 18%, односно за 13% више него у јануару. Просечне малопродајне цене ТНГ-а показују у извесном смислу циклично кретање у 2012. години, а повећање акциза на ТНГ у октобру месецу са 19,21 дин/кг на 30,00 дин/кг довело је до даљег раста малопродајних цена овог деривата у наведеном периоду. Сви учесници на тржишту су у 2012. години отпочели праксу примене диференцираних малопродајних цена у зависности од локације бензинских станица, те су на бензинским станицама на аутопуту нафтни деривати током целе године били у просеку за 2,00-4,00 дин/лит скупљи него на осталим категоријама бензинских станица.

Осим наведеног, Комисија је наставила са праћењем измена релевантног правног оквира у 2012. години а нарочито измена Закона о енергетици, уредби о условима и начину коришћења средстава за регресирање дизел горива, правилника о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла и за течни нафтни гас али и измена фискалне политике, које се тичу предметног тржишта.

У условима слободног приступа тржишту и слободног формирања цена, а с обзиром на значај сектора нафте за енергетску делатност и привреду у целини и утицај кретања цена ових роба на све економске токове у земљи, Савет Комисије је донео одлуку да настави са анализом стања конкуренције на тржишту трговине на велико и тржишту трговине на мало нафтним дериватима, за 2013. годину, почев од 01.03.2014. године.

Комплетан извештај са изнетим закључцима достављен је ресорним министарствима као и Скупштинском одбору за привреду, регионални развој, трговину, туризам и енергетику.

9.2. Анализа услова конкуренције у сектору производње и прераде млека и млечних производа

Комисија спровела анализу стања конкуренције на тржишту откупа сировог крављег млека и производње и прераде млека и млечних производа у Републици Србији у 2011. и 2012. години.

Подаци за израду секторске анализе прикупљени су у периоду фебруар – септембар 2013. године тако што је од учесника на тржишту захтевано да сваког месеца доставе податке за по два месеца 2011. и 2012. године и то: јануар-фебруар, март-април, мај-јун, јул-август, септембар-октобар и новембар-децембар. Секторска анализа је обухватила укупно 14 привредних субјеката активних на овим тржиштима, водећи рачуна о регионалној заступљености, и то: АД „ИМЛЕК“ Београд – Падинска Скела, АД „Млекара Суботица“, АД „Млекара Шабац“, „Сомболед“ д.о.о. Сомбор, „Милкоп“ д.о.о. Рашка, АД „Нишка млекара“ Ниш, „Лазар“ д.о.о. Блаце, „Границе“ д.о.о. Младеновац, „Кић Company“ д.о.о. Крагујевац, „Екомлек“ д.о.о. Каоник, АД „Млекара Лозница“ Лозница, АД „Млекара Плана“ Велика Плана, „Meggle Србија“ доо Крагујевац и „Млекопродукт“ д.о.о. Зрењанин.

Структура производног асортимана је у посматраном периоду (2009-2012) стабилна и не бележи значајније осцилације у смислу промене пословне политике или промене инсталираних капацитета које би битније утицали на преорјентацију млекара на другачији производни асортиман. Закључено је да несташица конзумног млека на тржишту и проблеми у редовном снабдевању овом намирницом (2010. год.), који су били основни разлог за покретање ове секторске анализе, нису били условљени променама пословних политика млекара у циљу притиска на тржиште, већ се у највећој мери могу приписати другим објективним околностима као што је, пре свега, смањење понуђених количина сировог млека на домаћем тржишту услед неповољних климатских услова у 2010. години, значајно повећање цена сточне хране али и незадовољства примарних произвођача млека нивоом откупних цена и системом премија.

Осим структуре производње анкетираних млекара, анализа је указала и на основне карактеристике посматраног тржишта. Примарна производња сировог млека не бележи битнија одступања у протеклом десетогодишњем периоду и креће се око нивоа од 1.500 милиона литара млека годишње. Прерађивачка индустрија откупљује приближно половину од укупне количине сировог млека док је удео неформалног тржишта на тржишту укупно помуженог млека у Србији изузетно висок и у целокупно посматраном периоду износи преко 50%, али не постоје званични статистички подаци о овом сегменту. Сирово млеко се на неформалном тржишту користи за производњу и прераду у домаћинствима, које се даље користи за сопствену потрошњу у оквиру пољопривредног газдинства као и за даљу дистрибуцију и продају потрошачима.

Тржиште откупа сировог млека у Србији карактерише висок степен концентрисаности имајући у виду да четири учесника на тржишту откупа сировог млека имају збирно учешће од преко 60% у укупно откупљеним количинама сировог млека. Осим наведеног, анализом је утврђено да су једини индустријски прерађивачи сировог млека управо млекаре имајући у виду да индустријски кондитори, произвођачи сладоледа и индустријске пекаре не користе сирово млеко као сировину у свом производно-прерађивачком циклусу.

Постоји велики распон цена између највише и најниже откупне цене коју плаћају прерађивачи млека. Разлози делимично стоје у сезонским варијацијама у производњи али и у атомизованој понуди сировог млека (произвођачи појединачно немају значајнију преговарачку моћ код уговарања цена са млекарном) као и у значајним разликама по квалитету исхране и хигијенским условима muže. Објективно ограничавајуће околности у смислу карактеристика сировог млека и његовог максималног рока за чување лагеревање и транспорт од 3 дана утиче на однос снага на тржишту понуде и тражње за сировим млеком што се директно одражава на висину откупне цене и распоне у њеном формирању.

Поред наведеног, утврђено је и да количине премираног млека учествује са око $\frac{3}{4}$ у укупно откупљеним количинама сировог млека које је ушло у млекаре као и да највећи број млекара просечно користи од 60-80% својих капацитета. Млекаре су у посматраном периоду у структури производње предност давале производњи млечних производа на које је утрошено око 65% откупљеног млека док је на производњу конзумног млека (пастеризованог и стерилизованог) утрошено око 35% откупљеног млека и овај се однос није значајније изменио у периоду 2009-2012. године.

Кроз анализу уочене су појаве које, по мишљењу Комисије, захтевају посебну пажњу ресорног министарства, и које је могуће разрешити само уз учешће и координацију активности више органа власти. С тим у вези, Комисија је изнела препоруке које се тичу успостављања система евидентирања и праћења свих произведених количина помуженог сировог млека, што ће допринети ефикаснијој контроли квалитета и хигијенске исправности, елиминисању евентуалних појава карактеристичних за тзв. сиву зону, као и бољој искоришћености прерађивачких капацитета. Успостављање система контроле квалитета и хигијенске исправности на дневној основи и обезбеђење обавезне и независне контроле сировине од стране овлашћене лабораторије и даље остаје као један од најважнијих корака у поступку увођења стандарда у области безбедности хране и заштите потрошача.

Имајући у виду да је основни разлог за покретање секторске анализе у овој грани прерађивачке индустрије била несташица краткотрајног (пастеризованог) и дуготрајног (стерилизованог) млека на тржишту малопродаје током летњих месеци 2010 године, те да су наведени поремећаји на тржишту у међувремену отклоњени и да утврђено чињенично стање не указује на могућност ограничавања, нарушавања или спречавања конкуренције, одлучено је да даље спровођење анализе, у овом тренутку, не би било сврсисходно.

10. САРАДЊА СА РЕГУЛАТОРНИМ ТЕЛИМА И ОРГАНИМА ДРЖАВНЕ ВЛАСТИ У СРБИЈИ

Комисија мора да осигура сталан дијалог и организује систем размене информација са надлежним телима у Републици Србији, чији рад може утицати на развој конкуренције на тржишту.

У 2013. години потписан је Протокол о сарадњи и са Републичком Радиодифузноом Агенцијом (РРА). Циљеви су: стална размена информација и података, усаглашавање ставова о питањима од заједничког интереса, као и заједничко учешће у активностима које доприносе афирмацији политика које спроводе ова два тела. Сарадња са телима са којима је потписан протокол о сарадњи у претходним годинама (Народна Банка Србије, Агенција за енергетику, Републичка агенција за електронске комуникације - РАТЕЛ), показала се као изузетно корисна пре свега у погледу размене података, али и у погледу консултација и размене ставова.

Управа за јавне набавке, Комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки и Агенција за борбу против корупције

Полазећи од значаја јавних набавки за добробит друштва у целини, претходне године посвећена је изузетна пажња овој области, односно откривању и спречавању тајног координисања понуђача (тзв. „намештена“ или „лажирана понуда“) као и у погледу омогућавања што већем броју понуђача да учествују у поступку јавних набавки. Претходни допринос у погледу унапређења система јавних набавки Комисија је дала кроз укључивање у израду Стратегије развоја јавних набавки у Републици Србији, израду Упутства за откривање намештених понуда у поступцима јавних набавки (која укључује и тзв. check листу), као и мишљењем на Закон о јавним набавкама.

Значајно је унапређена сарадња и координација активности са Управом за јавне набавке, а отпочела је сарадња са Републичком комисијом за заштиту права у поступцима јавних набавки, као и са Агенцијом за борбу против корупције, нарочито за борбу против корупције у јавним набавкама. За сарадњом је настала потреба у вези са откривањем намештених понуда при чему је могуће открити и везу између наручиоца и понуђача која указује на корупцију. С тим у вези Комисија је укључена у израду и спровођење Плана за борбу против корупције у јавним набавкама. Преузете су обавезе у погледу активности и мера које треба да се спроведу у току 2014. године. Под активностима и мерама се подразумева даља едукација у погледу борбе против корупције у јавним набавкама (два пута годишње), потписивање мултилатералног Меморандума о сарадњи са осталим институцијама чије су активности предвиђене предметним Планом (до 06.03.2014. године) и извештавање о броју пријављених повреда конкуренције у поступцима јавних набавки у вези са чланом 27. Закона о јавним набавкама, предузетим активностима као и изреченим мерама забране учешћа у поступцима јавних набавки у вези са чланом 167. Закона о јавним набавкама (до фебруара текуће године за претходну).

Републички фонд за здравствено осигурање – РФЗО

Корисно је навести да је у претходној години први пут остварен одређени вид сарадње односно одржан је састанак поводом дописа који је РФЗО упутио Комисији, а у којем су изнети одређени проблеми са којима се РФЗО суочава приликом организовања јавних набавки услуга или производа. Према мишљењу РФЗО у отклањању уочених проблема улогу би могла да има и

Комисија, с обзиром на то да се проблеми углавном јављају тамо где је мали, односно ограничен број понуђача одређених услуга или производа, а манифестује се кроз висине цена по којима се производи/услуге набављају или се јављају у случајевима заједничких наступа на тендеру у конзорцијуму и сл. Углавном је реч о проблемима у набавци услуга и то дијализе и вантелесне оплодње и проблемима у набавци материјала (специјални дијализни материјал за перитонеумску дијализу и заједнички материјал за одржавање дијализатора).

Сарадња са полицијом

Одредбама чл. 52.- 55. Закона, дефинисана су права и обавезе које Комисија има током спровођења увиђаја, односно ненајављеног увиђаја, која укључују и улазак у пословне просторије странке или трећег лица и привремено одузимање исправа и ствари. Одредбом члана 50. овог закона (*Сарадња са полицијом*), утврђено је да ће полиција пружати по захтеву Комисије, помоћ у извођењу појединих радњи у поступку, а нарочито код увиђаја и привременог одузимања ствари, у складу са законом којим се уређује полиција.

Комисија је спровела низ активности на оспособљавању службених лица Стручне службе Комисије за извођење ненајављеног увиђаја, што подразумева стицање знања из области форензике у циљу претраживања персоналних рачунара и друге електронске опреме запослених у пословним просторијама странке или трећег лица (наводног починиоца повреде конкуренције). Међутим, по оцени Комисије, увиђај не може бити спроведен без асистенције полиције. С обзиром да би то био први спроведен ненајављени увиђај, на захтев Комисије, одржана су два радна састанка са представницима Министарства унутрашњих послова у циљу успостављања ефикасније сарадње.

У циљу успостављања трајније сарадње између Комисије за заштиту конкуренције и полиције, Комисија је предложила Дирекцији полиције да се закључи Протокол о сарадњи између Комисије за заштиту конкуренције и Министарства унутрашњих послова којим би се утврдила конкретна сарадња односно помоћ полиције Комисији за заштиту конкуренције у извођењу појединих радњи у поступку, на начин којим се иначе утврђује делокруг, надлежност и овлашћења полиције. Дирекција полиције је прихватила овај предлог, и у наредном периоду очекујемо да ће бити закључен Протокол о сарадњи са Министарством унутрашњих послова Републике Србије.

Комисија за контролу државне помоћи

Представник Комисије је заменик председника Комисије за државну помоћ. Представник Комисије је у 2013. години присуствовао свим седницама Комисије за контролу државне помоћи (укупно одржано 20 седница) и активно учествовао у раду седница, на којима је донето укупно 110 одлука (61 решење и 49 закључака) и дато 25 мишљења у вези са применом Закона о контроли државне помоћи.

Имајући у виду да се поглавље о конкуренцији убраја у једно од најзахтевнијих и најсложенијих у процесу преговарања и да ће из тих разлога Европска комисија овом поглављу посветити посебну пажњу, неопходно је, у још већој мери, унапредити сарадњу између две комисије, посебно имајући у виду оцену Европске комисије у Извештају о напретку Србије у 2013. години, која се односи на област конкуренције, а посебно у делу државне помоћи, у којој је неопходно посебно интензивирање активности у циљу превазилажења уочених недостатака.

11. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Комисија за заштиту конкуренције је током 2013. године спроводила веома значајне активности на међународном плану. Резултати на овом пољу су допринели препознатљивости институције пред свим релевантним међународним организацијама које се баве правом и политиком конкуренције.

Процес приступања Републике Србије Европској унији и активности на том плану су донеле и нове обавезе Комисији за заштиту конкуренције. Одлуком о формирању преговарачких група за преговоре о приступању, Комисија је одређена као стални члан у четири преговарачке групе и то: ПГ 8-политика конкуренције; ПГ 10-информационо друштво и медији; ПГ 14-политика транспорта; ПГ 15- политика енергетике. Комисија је именовала своје представнике у овим преговарачким групама и они активно учествују у припреми материјала за преговарачки процес. Поред наведеног, представници Комисије учествују и у раду Преговарачке групе за јавне набавке.

Представници Комисије су учествовали као говорници и предавачи на великом броју међународних скупова, семинара и радионица; наши запослени као стажисти бораве у другим телима за заштиту конкуренције; дали смо активан допринос приложеним текстовима и анализама у оквиру рада међународне мреже за конкуренцију, а у току 2013. године одржана је међународна конференција у организацији Комисије, као и више програма обуке за запослене.

Пројекат ЕУ- Јачање капацитета Комисије за заштиту конкуренције, допринео је подизању капацитета унутар саме Комисије, али и едукацији ширег нивоа институција које су значајне у спровођењу политике конкуренције – судови, министарства, регулаторна тела, привредне коморе, цивилни сектор и др.

11.1. Односи са Европском Унијом

11.1.1. Активности у процесу придруживања ЕУ

Комисија поступа у складу са чланом 73. Споразума о стабилизацији и придруживању, којим се регулишу питања заштите конкуренције. Комисија је дужна да приликом одлучивања примењује критеријуме који проистичу из примене правила конкуренције која се примењују у ЕУ. У погледу преузимања обавеза које се односе на усклађивање законодавства, Закон о заштити конкуренције је у великој мери усклађен са прописима ЕУ, с тим што је хармонизација процес који се одвија континуирано (тзв. moving target).

Представници Комисије су активно учествовали у раду:

- Стручне групе Координационог тела за приступање ЕУ и Подгрупе Стручне групе за политику конкуренције;
- Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију, који је основан у складу са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању и чија је надлежност да прати процес извршавања обавеза из Споразума у овим областима;

- Унапређеног сталног дијалога на тему економских и финансијских питања (у делу који се односи на регулацију и либерализацију цена).

Комисија је узела учешће у изради Акционог плана за испуњавање препорука Европске Комисије, као и у изради Националног плана за усвајање правних тековина ЕУ. У току године редовно су достављани Европској Комисији прилози за Годишњи извештај о напретку Србије у процесу европских интеграција (Progress report). Прилози су се односили на законодавну активност, административни капацитет и решења Комисије у поступцима утврђивања повреде конкуренције и контроле концентрација, као и на остале активности које се предузимају ради ефикасне примене Закона.

Комисија одржава редовну комуникацију и сарадњу са Канцеларијом за европске интеграције.

11.2. Учесће у процесу превођења правних тековина ЕУ на српски језик - Стручна редактура превода европског законодавства

Република Србија је дужна да током Процеса стабилизације и придруживања изврши превод правних тековина ЕУ на српски језик и да у моменту ступања у чланство ЕУ има припремљен целокупан корпус правних тековина ЕУ на српском језику, који ће бити објављен у Службеном листу ЕУ. Процесом превођења правних аката ЕУ координира Канцеларија за европске интеграције која, у сарадњи са релевантним државним институцијама и другим телима, припрема листе приоритета и ангажује преводиоце. Све институције су дужне да именују координаторе и стручне редакторе који ће пратити процес превођења и бити ангажовани на стручној редактури превода. Комисија је укључена у цео процес, одређени су координатор, заменик координатора и два стручна редактора.

Према евиденцији којом располаже Комисија, у области заштите конкуренције номиновано је укупно 45 аката од којих су 11 прописи у којима се регулишу принципи и питања од „општег значаја за политику заштите конкуренције, 7 прописа којима се регулишу питања везана за контролу концентрација, а 27 номинованих прописа регулишу питања везана за тзв. класични „anti trust“ (рестриктивни споразуми, укључујући картеле, и злоупотреба доминантног положаја).

У току 2013. године, именовани стручни редактори Комисије су извршили стручну редактуру превода 21 прописа ЕУ из области заштите конкуренције, од чега се 17 прописа односи на Уредбе ЕУ, којима се прописују правила из области рестриктивних споразума, овлашћења ЕК у поступцима утврђивања повреде конкуренције и контроле концентрација, а 4 прописа се односе на Обавештења и Смернице, којима се уређује пракса ЕК у примени прописа из области заштите конкуренције. Наведени прописи су достављени Канцеларији за европске интеграције.

11.2.1. Пројекти који се финансирају од стране ЕУ

- „Јачање институционалних капацитета Комисије за заштиту конкуренције у Републици Србији“ (Strengthening the institutional capacity of the Commission for Protection of Competition (CPC) in the Republic of Serbia, Europe Aid/11SER01/07/11 – CRIS 2012/293-188)

Пројекат „Јачање институционалних капацитета Комисије за заштиту конкуренције у Републици Србији“, спроводи се од краја 2012. године. Ради се о пројекту чија ће реализација трајати 30 месеци, под вођством „GIZ International Services“, а који подразумева јачање капацитета Комисије, као и практично усавршавање, не само у оквиру Комисије, већ и за представнике судија Управног суда, привредне заједнице и регулаторних тела. Пројектом је предвиђено увођење електронске базе података о свим документима и предметима вођеним у Комисији, као и електронско управљање предметима. Пројекат се финансира из предприступног програма IPA 2011 у вредности од око 2,5 милиона евра.

Основне три компоненте пројекта, односно његови циљеви су:

- унапређење капацитета Комисије за заштиту конкуренције;
- јачање капацитета тржишних регулатора у погледу заштите конкуренције и
- унапређење културе заштите конкуренције у Републици Србији.

Задаци и активности описују општи циљ пројекта као “допринос повећању способности Републике Србије у преузимању обавеза које проистичу из Споразума о стабилизацији и придруживању (SAA) у области заштите конкуренције”, док се посебни циљ пројекта описује као “пружање адекватне техничке помоћи Комисији за заштиту конкуренције (КЗК) у јачању институционалних и оперативних капацитета ради одговарајуће примене политике заштите конкуренције са циљем обезбеђивања економских погодности за потрошаче и учеснике у тржишним кретањима”.

Током 2013. године спроведене су значајне активности у оквиру пројекта:

- одржана су два свеобухватна тренинга (обуке) за запослене у Комисији и то на тему организације рада кроз будуће електронско управљања предметима и на тему извођења ненајављених увиђаја. Присуство експерата из тела за заштиту конкуренције европских земаља је помогло у приближавању праксе и искустава ЕУ на овом плану
 - одржан је низ семинара на тему права и политике конкуренције за представнике судова, министарстава, регулаторних тела и цивилног друштва, при чему је истакнут значај свих актера у систему заштите конкуренције и потреба заједничког деловања и наступа
 - експерти ангажовани на пројекту (на сталној основи, као и за конкретне теме, сходно потреби) радили су са представницима Комисије на додатној едукацији, али и на конкретним решењима за поједине комплексне предмете
 - у оквиру пројекта су организоване две студијске посете телима за заштиту конкуренције Немачке и Италије, као и другим надлежним институцијама у тим земљама, при чему су представници Комисије имали прилику да непосредно размене искуства са колегама из ЕУ
 - тренутно је у току рад са експертима на успостављању процедура за прелазак на електронско пословање и рад на предметима, а финализација тог процеса се очекује до краја 2014.
- Програм унапређења економског образовања запослених у Комисији за заштиту конкуренције

У сарадњи са Центром за либерално – демократске студије и Европском банком за обнову и развој (EBRD) спроведен је Програм унапређења економског образовања запослених у

Комисији за заштиту конкуренције, намењен свим запосленима, а посебно обрађивачима предмета.

Циљ Програма је био такав да понуди полазницима знање које је потребно за пуно разумевање економских начела која се примењују при анализи ситуација из области права конкуренције. Садржај и структура програма дефинисани су водећи рачуна о том циљу. Предавања су била усмерена на теорију трошкова, теорију производње и теорију понуде, чиме се стварају основе за разумевање понашања учесника на тржишту. Тржишне структуре су обрађене поређењем две супротности, савршеног тржишта и монопола, усредсређујући се на механизам којим се успоставља равнотежа на тржишту и на последице те равнотеже на друштвено благостање. Коначно, веома битан сегмент Програма је усмерен на најзначајније економетријске технике које се користе при анализи предмета из области права конкуренције.

11.3. Односи са другим међународним организацијама

11.3.1. UNCTAD (Конференција Уједињених Нација за трговину и развој)

Након успешне израде и представљања Peer review анализе политике конкуренције у склопу редовног заседања Међувладине групе експерата за право и политику конкуренције (19 – 21. јул 2011. Уједињене Нације, Женева) током 2013. године је настављена веома блиска сарадња са Конференцијом УН за трговину и развој (UNCTAD). Обављено је више састанака са представницима UNCTAD-а и швајцарске Владе, али се још увек чека на почетак реализације овог важног пројекта.

Комплетан текст, као и скраћена верзија Peer review Извештаја могу се погледати на следећим адресама:

http://www.unctad.org/en/docs/ditcc1p2011d2overview_en.pdf

http://www.unctad.org/en/docs/ditcc1p2011d2_en.pdf

Веома важан догађај је представљало и присуство представника Комисије за заштиту конкуренције на 13. Скупу Међувладине групе експерата о политици конкуренције (Intergovernmental Group of Experts on Competition – IGE. Овакав тип конференција се одржава једном годишње и уз годишње конференције ICN-а и OECD-а, представља највећи и најзначајнији међународни скуп на тему права и политике конкуренције у свету. Представници Комисије су током трајања Конференције имали изузетно активну и запажену улогу и учествовали су као говорници (панелисти) и дискутанци на скуповима који су се тicali пројекта изградње капацитета у телима за заштиту конкуренције, где су представљени планови развоја и будуће сарадње Комисије са донаторима.

11.3.2. International Competition Network (ICN) – Међународна мрежа конкуренције

ICN је међународна организација глобалног карактера, која се искључиво бави питањима заштите конкуренције. Примарне чланице организације су национална тела за заштиту

конкуренције. Укупан број чланица је 115, а Србија (Комисија за заштиту конкуренције) је чланица од 2005. године.

Током 2013. године представници Комисије за заштиту конкуренције су дали активан допринос током одржавања Годишње ICN Конференције, као и током редовних радионица ICN која се баве питањима картела и промоцијом и ширењем свести о значају заштите конкуренције. За потребе ICN-а достављени су одговори на упитник у вези са одредбама закона које регулишу картеле, начином вођења истрага, обрадом пријава, програмом имунитета и ублажавања казне, овлашћењима Комисије, итд.

Веома је значајна чињеница да су представници Комисије током 2013. године званично започели активан рад у радним групама ICN које се баве утврђивањем злоупотреба на тржишту и концентрацијама учесника на тржишту. На овај начин је запосленима у Комисији омогућен приступ савременим техникама рада и праћење решења која се доносе у другим телима за заштиту конкуренције. Merger working group окупља тела за заштиту конкуренције из више од 50 држава широм света. Принцип чланства и учешћа у раду ове групе, подразумева организацију активности кроз телефонско укључење у рад унапред тематски прецизираних конференција на дистанци (Distance teleconference). Мада су искуства на овом плану тек почетна, оцењује се да овакви облици сарадње, дају могућност непосредне размене искустава и мишљења чланица у односу на конкретна питања која се тематски обрађују, а односе се на област контроле концентрација. На основу оваквих облика сарадње, утврђено је да у методологији рада Комисије, када је о контроли концентрација реч, постоји највећи степен усклађености са законском регулативом, као и изграђеном праксом рада других држава, као и међународних организација.

11.3.3. Регионални центар за конкуренцију Организације за економску сарадњу и развој (Regional Competition Center OECD)

Иако није чланица OECD, Србија има значајно присуство на радионицама организованим у оквиру регионалног центра за конкуренцију (RCC), који је основан 2005. године од стране OECD-а и мађарског тела за заштиту конкуренције.

Представници Стручне службе Комисије су током претходних година присуствовали поменутиим скуповима (у току 2013. године је одржано укупно 6 семинара) и дали допринос кроз писане материјале о случајевима из праксе Комисије, на основу којих су добијена мишљења и препоруке експерата из других тела за заштиту конкуренције.

Комисија је такође активна у пројектима OECD-а чији секретаријат прикупља податке, анализира и пружа стручну помоћ и у том циљу организује семинаре и радионице за земље региона. Од 2013. године, Комисија је почела израду и слање стручних текстова о домаћој пракси у области права и политике конкуренције, који се објављују у електронском издању RCC-а.

11.3.4. Sofia Competition Forum

Крајем 2012. у Бугарској је формирана нова међународна организација која се бави правом и политиком конкуренције – Софијски Форум за конкуренцију (Sofia Competition Forum - SFC). Ово тело је организовано под покровитељством UNCTAD-а, а Комисија је позвана да буде један

од оснивача. SFC се искључиво бави питањима права и политике конкуренције и њиховим унапређивањем у региону Југоисточне Европе и Балкана.

С обзиром да Комисија има потписан Споразум о сарадњи са бугарском Комисијом за заштиту конкуренције, од самог оснивања је започела интензивна сарадња уз заједничке активности у оквиру деловања овог Форума. Током 2013. године, представници Комисије су у два наврата учествовали са излагањима на радионицама у организацији SFC-а.

11.3.5. Мрежа за конкуренцију Енергетске заједнице

Потписивањем Заједничке декларације у седишту Секретаријата Енергетске заједнице у Бечу, крајем 2012. године основана је Мрежа за конкуренцију Енергетске заједнице. Оснивање Мреже за конкуренцију је само први корак у даљим активностима које ће се спроводити у оквиру мреже, а као крајњи резултат очекује се унапређење постојећих законодавних оквира којима се регулишу област енергетике и област заштите конкуренције, а нарочито адекватна примена закона о заштити конкуренције у специфичном сектору, какав је енергетски сектор.

Потписивање заједничке декларације и оснивање Мреже за конкуренцију Енергетске заједнице значајно је за Комисију за заштиту конкуренције првенствено имајући у виду да је у поменутом сектору, у којем се тек очекује интензивирање слободне тржишне утакмице, Комисија до сада спроводила само секторске анализе, али не и управне поступке у смислу утврђивања злоупотребе или постојања забрањених споразума.

Комисија за заштиту конкуренције је током 2013. године активно учествовала у раду поменуте Мреже, како на скуповима који су организовани, тако и путем писаних материјала који су ажурно достављани Секретаријату Мреже за конкуренцију Енергетске заједнице.

11.4. Билатерална сарадња: Протоколи о сарадњи

Поред већ потписаних протокола о сарадњи са појединим земљама (Аустрија, Мађарска, БиХ, Бугарска, Руска Федерација, Румунија, Казахстан), из којих произлазе одређене међусобне обавезе сарадње, у протеклом периоду су остварени блиски контакти и сарадња са телима за заштиту конкуренције Хрватске и Словеније, што је резултирало израдом и усвајањем предлога Споразума о сарадњи. Током 2013. године потписани су споразуми са обе наведене институције.

- Меморандум о сарадњи између Комисије за заштиту конкуренције Републике Србије (КЗК) и Агенције за заштиту тржишног натјечања Републике Хрватске (АЗТН) потписан је у Београду је 30. септембра 2013. године
- Меморандум о сарадњи између Комисије за заштиту конкуренције Републике Србије и Агенције за заштиту конкуренције Републике Словеније потписан је у Београду 28.11.2013. године.

У току 2013. године, утврђен је текст будућег Меморандума о сарадњи Комисије за заштиту конкуренције са Евро-Азијском економском Комисијом. Потписивање поменутог Меморандума се очекује у првој половини 2014.

11.5. Стручна радионица у организацији америчке Федералне Комисије и Комисије за заштиту конкуренције Републике Србије

Комисија за заштиту конкуренције у сарадњи са Федералном комисијом САД (*United States Federal Trade Commission - FTC*) организовала је Шесту годишњу радионицу о економским питањима у праву конкуренције, уз учешће великог броја представника из држава региона Југоисточне Европе и ЕУ. Радионица, која је искључиво намењена обуци запослених у телима за заштиту конкуренције, одржана је у Београду.

Основни циљеви радионице били су представљање основних микроекономских концепата и судске праксе која се мора узети у обзир приликом рада на случајевима и одлучивању у поступцима који се воде пред телом за заштиту конкуренције, са акцентом на економској теорији и њеној практичној примени у одабраним случајевима које је водила америчка FTC.

11.6. Конференције и семинари у Србији

- Комисија сваке године у априлу организује „Дан конкуренције“. Ово је прилика за представљање резултата рада у претходној години и могућност стицања нових знања кроз стручна предавања. У 2013. години одржана је тим поводом међународна конференција, уз учешће представника Европске Комисије, UNCTAD-а, Делегације ЕУ, тела за заштиту конкуренције из више држава, као и највиших представника државних органа Србије, привредне заједнице и адвокатских канцеларија. Током овогодишње конференције одржан је Округли сто на тему актуелних измена и допуна Закона о заштити конкуренције, а закључци са поменуте дискусије су послужиле као допринос јавној расправи која је вођена поводом измена и допуна Закона.
- Учешће у Јавној расправи на тему актуелних измена и допуна Закона о заштити конкуренције, која ја организована од стране Министарства спољне и унутрашње трговине и телекомуникација, у Привредној комори Србије.
- У организацији Удружења јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца Републике Србије, Топличког центра за демократију и људска права и Ужичког центра за људска права и демократију (организације су део Коалиције за надзор јавних функција), а у оквиру пројекта „Грађани и правосуђе заједно против корупције: заштита конкуренције и сузбијање монопола“ чију реализацију подржава Амбасада Краљевине Норвешке у Републици Србији, реализовано је неколико (5) семинара. Ученици семинара су представници јавних тужилаштава, правосуђа и представници грађанског друштва.
- У организацији Пројекта ЕУ „Јачање институционалног капацитета Комисије за заштиту конкуренције“ одржан је семинар „Train the Trainers“, уз учешће представника Комисије. Полазници семинара су представници Привредне коморе Србије, Привредне коморе Београда и регионалних комора (Ниш, Лесковац, Крагујевац, Суботица). Циљ семинара је био да се представницима привредних комора приближи право конкуренције и његова примена на учеснике на тржишту како би они били у стању да пренесу стечено знање привредним субјектима.
- У организацији Пројекта ЕУ „Јачање институционалног капацитета Комисије за заштиту конкуренције“ и Привредне коморе Србије, одржан је семинар о примени правила

конкуренције у пословним удружењима, посебно у области рестриктивних споразума које учесници на тржишту могу склопити „под кровом“ својих удружења.

- Уважавајући улогу коју адвокати имају у развоју права и политике конкуренције, представници Комисије су учествовали у панелу на годишњој конференцији Адвокатске канцеларије „Карановић&Николић“, организоване у Београду. Учесници конференције били су адвокати из Србије и целог региона, представници државних органа, привредних друштава присутних у Србији, и други.
- У организацији Бироа за техничку помоћ и размену информација (*Technical Assistance and Information Exchange Instrument -TAIEX*) и Дирекције за железнице Републике Србије, у Београду је одржана „Радионица о отварању тржишта железнице и хармонизација у Србији и околним земљама – најбоља пракса и искуства“. Радионици је присуствовао и представник Комисије за заштиту конкуренције.
- Учешће на најзначајнијим стручним скуповима правника у земљи и региону: на Копаонику, у Врњачкој Бањи, Будви и Бања Луци, са ауторским објављеним радовима представника Савета Комисије из области заштите конкуренције.

ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ У 2013. ГОДИНИ

ВРСТА ПРЕДМЕТА	Окончани	У току
○ ПОВРЕДЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ		
Рестриктивни споразуми	4	7
Појединачно изузеће споразума од забране	12	1
Злоупотреба доминантног положаја	/	6
Иницијативе за покретање поступака пред Комисијом и обавештења	28	11
УКУПНО	44	25
○ КОНЦЕНТРАЦИЈЕ УЧЕСНИКА НА ТРЖИШТУ		
Одобрене у скраћеном поступку	91	
Условно одобрене у поступку по службеној дужности	2	
Безусловно одобрене у поступку по службеној дужности	1	
Забрањене у поступку по службеној дужности	0	
Одбачена пријава	1	
Обустављен поступак	2	
УКУПНО	97	9
○ МИШЉЕЊА		
Мишљења на прописе од утицаја на конкуренцију на тржишту	6	/
Мишљење о примени одредби Закона о заштити конкуренције које се односе на концентрације	14	/
Мишљење о примени одредби Закона о заштити конкуренције које се односе на повреде конкуренције	17	4
Мишљења по члану 157. Закона о стечају	87	
УКУПНО	124	
○ СЕКТОРСКЕ АНАЛИЗЕ		
УКУПНО	2	1

Комисија за заштиту конкуренције је у току 2013. године наставила да предузима активности у циљу обезбеђења ефикаснијег спровођења одредаба Закона о заштити конкуренције, како путем вођења поступака утврђивања повреда конкуренције, тако и путем јачања свести о значају заштите конкуренције (*competition advocacy*).

Комисија је у протеклој години донела значајан број мишљења на предлоге прописа који имају утицај на конкуренцију на тржишту, чиме се доприноси унапређењу законског оквира у Републици Србији и омогућава стварање услова за функционисање тржишта по принципима слободне конкуренције. Поред наведеног, Комисија је, поступајући по захтевима учесника на тржишту, донела велики број мишљења о примени одредаба Закона о заштити конкуренције, омогућавајући учесницима на тржишту да се ближе упознају са праксом Комисије и ускладе своје понашање на тржишту са правилима конкуренције.

Једна од најзначајнијих активности Комисије у протеклој години је рад на измени и допуни Закона о заштити конкуренције, која је окончана усвајањем Закона о изменама и допунама Закона о заштити конкуренције у октобру 2013. године. У циљу даљег усклађивања са правом

ЕУ и унапређења правног оквира за примену правила конкуренције у Републици Србији, Комисија је иницирала измене Закона и предложила одређена решења, која ће допринети ефикаснијем раду Комисије. Приликом израде нових законских решења, Комисија је узела у обзир предлоге Европске комисије изнете у Годишњем извештају за 2013. годину, као и препоруке из Извештаја UNCTAD-а о политици конкуренције у Републици Србији.

Приоритет у будућем раду Комисије биће даље усаглашавање праксе са правилима и праксом тела за заштиту конкуренције у ЕУ, борба против најозбиљнијих повреда конкуренције, транспарентан приступ у представљању рада и промовисању значаја поштовања правила конкуренције и сарадња са свим органима у процесу спровођења политике конкуренције.

Комисија за заштиту конкуренције

Кнегиње Зорке 7
Београд
Република Србија

office.kzk@kzk.gov.rs
www.kzk.org.rs